

Katolícke noviny ²³

TRADIČNÉ NOVINY SÚČASNÉHO KREŠŤANA

ZALOŽENÉ V ROKU 1849 ■ ROČNÍK 132

■ WWW.KATOLICKENOVINY.SK

■ CENA 0,50 € ■ 11. JÚNA 2017

Ruža je voňavý Boží zázrak

Ruža je krásny kvet, ktorý šľachtitelia vyšľachtili do farieb a tvarov od výmyslu sveta. Po celý rok potrebuje stálu starostlivosť, slnko, vlahu, strihanie a lásku. Tento kvet patrí k atribútom známych svätíc, ako je Alžbeta Uhorská, Terézia z Lisieux, Dorota či Ružena Linská. Lupene ruží sa často sypú na cestu pri eucharistických procesiách.

VIAC NA STRANE 22 >>

ILUSTRÁČNÁ SNÍMKA: WWW.ISTOCKPHOTO.COM

NAJSVÄTEJŠIA TROJICA

A

PRVÉ ČÍTANIE
(Ex 34, 4b – 6. 8 – 9)

RESPONZÓRIOVÝ ŽALM
(Dan 3, 52. 53. 54. 55. 56)

DRUHÉ ČÍTANIE
(2 Kor 13, 11 – 13)

EVANJELIUM
(Jn 3, 16 – 18)

TÉMA

Novodobý rímsky cisár ostal verný jedinému klubu

Kapitán AS Rím a futbalový majster sveta z roku 2006 Francesco Totti v máji po 28-ročnej klubovej kariére definitívne zavesil kopačky na klinec. Športový svet si ho zapamätá ako muža, ktorý vo svete veľkých peňazí dokázal zachovať vernosť jedinému klubu. Aj za cenu kariérnych strát.

VIAC NA STRANE 10 >>

ROZHOVOR

Medveďom sa netreba pozerať do očí

Slovenský dokumentarista Erik Baláž sa snaží ukazovať ľuďom krásu a dokonalosť prírody prostredníctvom svojich filmov, ktoré často obsahujú unikátne zábery zo sveta rastlín a živočíchov. Ako sám tvrdí, pobyt v prírode zostruje zmysly. Po pár dňoch človek začne vnímať svet inak.

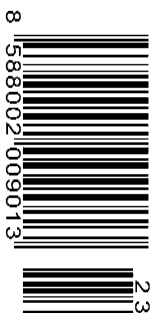
VIAC NA STRANE 12 – 13 >>

TÉMA TÝŽDŇA

Diecézni a rehoľní kňazi sú občas rivalmi

Diecézni a rehoľní kňazi majú rovnaké poslanie, ktoré naplňajú rozličným spôsobom. Ich činnosť a charizmy sa dopĺňajú. Napriek tomu medzi nimi veriaci často robia rozdiely a panuje medzi nimi istá rivalita. Prečo je to tak? Aký je rozdiel v pastoračnom prístupe medzi rehoľnými a diecéznymi kňazmi?

VIAC NA STRANE 16 – 17 >>

2 | VATIKÁN / Z DOMOVA

EDITORIÁL

Artimová

Taký krásny futbal a taká hrôza v Turíne. A ešte väčšia tragédia v Londýne. Počas uplynulej nedele, keď sme slávili Turíce, médiá na celom svete riešili zo všetkých strán krvavý teroristický útok v Londýne. Tretí za posledné tri mesiace. Sústrast vyjadrili Veľkej Británii azda všetci prezidenti, predsedovia vlád i parlamentov, ale, pravdaže, aj pápež František, ktorý vyzval na modlitbu za obeť a ich príbuzných.

Svet sa pri londýnskej tragédii opäť spojil ako jedna veľká rodina. Žiaľ, je to paradox súčasnej doby, ale ľudí dnes zjednocuje nešťastie tak ako nikdy predtým. A zjednocuje ho aj boj proti terorizmu, ktorý zasahuje nevinných a nič netušiacich ľudí.

So súcitom sme sa pozerali aj na zábery z turínskeho námestia, kde zrejme po výbuchu „zábavnej“ pyrotechniky vypukla medzi desaťtisícami fanúšikov futbalového klubu Juventus panika. Výsledkom sú stovky zranených, pošliapaných a otrasených ľudí.

Ako nájsť v tejto hrôze, ktorá chce ovládnuť svet, čosi pozitívne? Vráťme sa k futbalu. Real Madrid si v sobotu 3. júna zaslúžene vybojoval vzácnu ušatú trofej pre víťaza Ligy majstrov, keď zvíťazil nad Juventusom Turín 4 : 1. Okrem ozaj pekného futbalu je posolstvo z tohto zápasu podľa mňa aj toto – „hviezdni“ futbalisti Realu Madrid hovoria, že sú teraz takým dobrým tímom preto, lebo ich aktuálny tréner Zinédine Zidane z nich vytvoril rodinu.

A rodina vždy drží spolu – v dobrom aj v zlom, v zdraví aj v chorobe, na ceste hore k úspechom, aj pri pádoch dolu – nech sa deje čokoľvek.

ZUZANA ARTIMOVÁ

Pápež dostal relikviu Titusa Zemana

DO MOZAIKY AKTIVÍT SÚVISIACICH S PRÍPRAVOU BLAHOREČENIA SLOVENSKEHO SALEZIÁNSKEHO KŇAZA TITUSA ZEMANA, MUČENÍKA ZA DUCHOVNÉ POVOLANIA, SA V POSLEDNOM MÁJOVOM TÝŽDNI PRIDALA VÝZNAMNÁ UDALOSŤ

Jozef Slivoň SDB, vicepostulátor v diecéznej fáze procesu blahorečenia, sa 31. mája zúčastnil na rannej svätej omši s pápežom Františkom v Dome sv. Marty vo Vatikáne. Po nej predstavil Svätému Otcovi nový taliansky životopis budúceho slovenského blahoslaveného s názvom *Oltre il fiume, verso la salvezza* z pera Lodovici Zanetovej, spoluautorky *Pozície o mučeníctve Titusa Zemana*.

Pápež pobozkal relikviu

Jozef Slivoň odovzdal pápežovi aj taliansky preklad malého životopisu *Titus Zeman, martire per la salvezza delle vocazioni* od Michala Titusa Radošinského. Tretím darom pre Svätého Otca bola malá relikvia dona Titusa. Pápež František prijal knihy, uctil si relikviu a udelil požehnanie pre prípravu a priebeh blahorečenia.

Blahorečenie bude v septembri

Pripomeňme, že saleziánsky kňaz Titus Zeman (1915 – 1969) počas komunistického režimu v Československu organizoval výpravy, aby viac ako štyridsať mladých sa-

Pápež František si relikviu budúceho slovenského blahoslaveného Titusa Zemana uctil bozkom. Na snímke vpravo vicepostulátor procesu blahorečenia don Jozef Slivoň.

leziánov mohlo dokončiť svoje štúdiá v zahraničí. Počas tretej výpravy ho spolu s ďalšími chytili, zatkli a v monsterprocese v roku 1952 odsúdili na 25 rokov väzenia. Na následky mučenia vo väzbe a pobytu za mrežami zomrel predčasne

v roku 1969 v povesti svätosti a mučeníctva. Titusa Zemana 30. septembra v Bratislave vyhlásia za blahoslaveného.

–TK KBS–

SNÍMKA: WWW.TITUSZEMAN.SK/
L'OSSERVATORE ROMANO

Požehnali obnovenú sochu sv. Jána Nepomuckého

ŽILINSKÝ BISKUP TOMÁŠ GALIS POŽEHNAL 2. JÚNA OBNOVENÚ SOCHU SVÄTÉHO JÁNA NEPOMUCKÉHO V OBCI DIVINA V ŽILINSKEJ DIECÉZE

Projekt aktuálnej obnovy sochy, ktorá je zároveň národnou kultúrnou pamiatkou, vznikol z iniciatívy architekta Marka Sobolu a bol zrealizovaný pod záštitou Veľvyslanectva Nemeckej spolkovej republiky na Slovensku. Podujatiu predchádzala slávnostná svätá omša v Kostole sv. Ondreja, po ktorej sochu odhalil Joachim Bleicker, veľvyslanec Nemeckej spolkovej republiky, so starostom Diviny Emilom Molkom a autorom projektu Markom Sobolom.

„Stalo sa tak až po vyše 190 rokoch od jej prvej obnovy, keď ju poškodila povodeň,“ informovalo občianske združenie Servare et Manere. Na slávnosti sa okrem biskupa, nemeckého veľvyslanca a kancelára žilinskej kúrie zúčastnili aj pozvaní partneri. Marek Sobola pripomenul, že všet-

Žilinský biskup Tomáš Galis požehnal sochu vyše 190 rokov od jej prvej obnovy, keď ju poškodila povodeň.

kých, ktorí sa podieľali na obnove sochy svätého Jána Nepomuckého, zahrnul do svojich modlitieb aj emeritný pápež Benedikt XVI. Odovzdal tiež poďakovania a pozdravy ďalších známych ľudí. Po odhalení a požeh-

naní sochy nasledovala vernisáž, kde boli na paneloch predstavení všetci partneri obnovy pamiatky.

Pri príležitosti požehnaní a odhalenia sochy vznikla aj odborná publikácia *Príbeh svätého Jána Nepomuckého v Divine*, ktorú napísal Marek Sobola spolu s kolektívom ďalších autorov. Táto kniha okrem životopisu svätého Jána Nepomuckého približuje tiež podobné pamiatky v bližšom okolí Diviny. Nejde o ucelenú vedeckú a historickú štúdiu o Jánovi Nepomuckom, ale vďaka svojmu obsahu pomôže pochopiť, ako sa aj v súčasnosti môže naplniť odkaz stredovekého mučníka, ktorého viac-menej všedná plastika dokázala prekročiť hranice jednej obce na severozápade Slovenska.

–TK KBS–, SNÍMKA: LUKÁŠ MACEK

Duch Svätý má moc zmeniť naše životy

Stovky ľudí počas nedeľnej slávnosti Zoslania Ducha Svätého putovali do Šaštína. Tradičná turíčna púť v Bazilike Sedembolestnej Panny Márie bola po prvýkrát v réžii rehole pavlínov, ktorí v marci tohto roku vystriedali v Šaštíne dovtedajších správcov svätej saleziánov.

„Je pre nás logické putovať na sviatok Zoslania Ducha Svätého do Šaštína, aby sme o jeho prítomnosť v našich životoch prosili spolu s Pannou Máriou,“ povedal v úvode slávnostnej bohoslužby hlavný celebrant, bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský.

Všetci sme premenení pri krste
„Keď sme na začiatku slávnosti spoločne spievali hymnus *Príď, Duchu Svätý*, tento spev od nás vyžadoval, aby sme sa zhlboka nadýchli. Nielen preto, aby sme mohli dobre spievať, ale aby sme sa skutočne nadýchli Božieho Ducha Svätého. Ľudia žijúci v meste niekedy hovoria, že sa idú do lesa nadýchať čerstvého vzduchu. Či sa my, ktorí žijeme uprostred hrišneho sveta a sme jeho súčasťou, nepotrebujeme nadýchať toho, čo je sväté a Božie?“ povedal v homílii bratislavský arcibiskup. Zdôraznil, že všetci sme dotknutí a premenení Božím Duchom Svätým pri krste. Boh nás tak obdivuhodne stvoril, že v sebe máme danosť prijatú do svojho vnútra to, čo je Božie.

Duch Svätý je stále ten istý

„Keď si každoročne pripomíname Zoslanie Ducha Svätého, robíme to preto, aby sme si súčasne pripome-

Slávnostnú svätú omšu na sviatok Zoslania Ducha Svätého v šaštínskej Bazilike Sedembolestnej Panny Márie celebroval bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský.

nuli, aké boli dejiny spásy, čo pre každého z nás osobne znamenajú a ako sa nás dotýkajú. Vo chvíli, keď Ježiš Kristus ukončil svoje pôsobenie na zemi, hneď odovzdal svojim učeníkom Božieho Ducha, Ducha lásky, ktorý ho spája s Otcem. Nie vždy si to uvedomujeme, ale aj my sa dnes môžeme nadýchnuť toho istého Božieho Ducha. Hoci prešli dve tisícročia, Duch Svätý je ten istý a Cirkev

naprieč generáciami z neho žije,“ dodal arcibiskup Zvolenský a pripomenul, že nadýchnuť sa Ducha Svätého znamená nadýchnuť sa odpustenia. „Potešíť sa, že som omilostený a očistený a že som zároveň pozvaný rozdávať odpustenie. Všetci môžeme povedať Duchu Svätému, čo chceme, aby bolo premenené v našich životoch,“ dodal arcibiskup Zvolenský.

TEXT A SNÍMKA: –MB–

Chorí nepotrebujú len moderné nemocnice

ZVERIŤ NEBESKEJ MATKE SLOVENSKEJ ZDRAVOTNÍCTVO, VŠETKÝCH JEHO ZAMESTNANCOV I CHORÝCH A TRIPIACICH NA SLOVENSKU PRIŠLI DO LEVOČE 2. – 3. JÚNA ZDRAVOTNÍCI V RÁMCI SVOJEJ DRUHEJ CELOSLOVENSKEJ PÚTE

Púť zorganizovala Rada KBS pre pastoraáciu zdravotníkov pod vedením biskupa Milana Lacha. Program vyvrcholil svätou omšou na levočskej Mariánskej hore. „Od zdravotníckych pracovníkov sa často očakáva, aby boli prví, ktorí milujú. Ale aby sme mohli milovať a dávať lásku, najprv ju potrebujeme prijať,“ zdôraznil biskup Lach.

„Často nám chýba to ľudské. Máme moderné nemocnice, špičkové zariadenia, nové liečebné a technologické postupy, ale čo potrebujú chorí? Ľudskosť a trochu času. Tro-

chu ľudského spočinutia. Každý z nás to potrebuje.“

Milan Lach ďalej apeloval na to, že tí, ktorí sa starajú o ľudské zdravie, musia sami najprv cítiť Božiu lásku. „Ak nebudeme mať skúsenosť, že sme milovaní Bohom, nedokážeme skutočne milovať Kristovou láskou. Možno to bude láska filantropická, ľudská, prirodzená, ktorá koná prirodzene. Ale najvyššia láska – agapé –, ktorá sa má dávať, a ktorá je najvyšším stupňom kresťanskej lásky, je možná len vtedy, keď sa necháme milovať Bohom najprv my.“

Spišský biskup Štefan Sečka pripomenul, že práca zdravotníkov si vyžaduje veľkú etickú zodpovednosť, morálnu zrelosť, vysokú profesionálnu etiku a pochopenie úlohy služobníka chorému. „Vy všetci v zdravotníctve a v opatrovateľskej službe máte mať na zreteli a pred očami Krista, ktorého prosil stotník, aby prišiel k chorému sluhovi. To nech je aj vaša odpoveď – prídem a urobím všetko pre tvoje zdravie, pre zdravie tela i ducha,“ zdôraznil v kontexte evanjelia.

JANA VÍZNEROVÁ

KOMENTÁR

Cenná jednota

V amerických katolíckych médiách ma v poslednom čase zaujali dve veci. V prvom prípade sa televízia EWTN venovala proliferačnému hnutiu a komentátor pripomenul práve Slovensko ako príklad jednoty pri Národnom pochode za život. Vyzdvihol, že naši biskupi pochod nielen organizovali, ale sa na ňom aj všetci zúčastnili, spolu s tisíckami veriacych. Priznám sa, v podvedomí som to dovtedy bral akosi samozrejme. Vďaka neskrývanému nadšeniu komentátora som si uvedomil, že z pohľadu sveta to nie je bežná vec. Jednota biskupov, kňazov a veriacych v hodnotových otázkach, v kultúre života, je cenná skutočnosť. Naopak, druhý komentár Slovensko akoby vynechal. Jeho autor uvažoval, v čom sú si podobné situácie európskych a amerických cirkví – smutne konštatujúc, že v tzv. kultúrnej vojne im už zostáva len posledná bašta: výhrada vo svedomí. Nielen potraty, ale aj eutanázia, surrogátne materstvo, gender ideológia, gay-marriage sú už súčasťou legislatívy na jednom i druhom brehu Atlantiku. Krehkou šancou pre katolíkov na zotrvanie vo verejnom živote je len ochrana výhrady vo svedomí. Na Slovensku je za čo ďakovať: ešte nie sme zahnaní celkom do kúta, v defenzíve pred ideálmi „tolerancie“, ktorá nič netolerantné (rozumej katolícke) tolerovať nebude. Iste, keď vnímame vývoj, ani my nesmieme zabudnúť na dôležitosť výhrady vo svedomí. Nemôžeme sa však ani nečinne prizerať, ako spoločnosť pohltí „tolerantný“ prúd. Trňom v oku liberálne vyhraneneho pohľadu na svet je jednota našej Cirkvi v oblasti kultúry života. Nepochybujme, že vadí a bude terčom. Mám však nádej, že práve podujatia za život, ktoré túto jednotu zdôraznili, nestratia na sile, a možno sa – tak ako veľké púte – stanú pravidelnou súčasťou života (nielen) katolíckych veriacych.

MARTIN KRAMARA

4 | Z DOMOVA

Matky chcú spravodlivejšie podmienky

VIAC AKO 15-TISÍC LUDÍ, 40 ORGANIZÁCIÍ A DESIATKY MATIEK ŽIADAJÚ ŠTÁT O VÝRAZNEJŠIU PODPORU MATERSTVA A RODINY A OCENENIE RODIČOVSKÉJ STAROSTLIVOSTI O DETI. SLOVENSKÚ VLÁDU VYZVALI NA „UKONČENIE DISKRIMINÁCIE“ MATIEK, KTORÉ DETI NEDÁVAJÚ DO JASLÍ

„Nesúhlasíme s diskriminačnou politikou vlády, keďže na jaslovú starostlivosť dáva príspevok až do výšky 280 eur, pričom matkám, ktoré sa osobne starajú o deti, necháva rodičovský príspevok len vo výške 213,20 eura. To si naozaj štát cení osobnú starostlivosť mamy na mínus 66,80 eura? My matky sme predsa lepšie ako jasle,“ povedala Renáta Ocilková z občianskeho združenia Ženy ženám.

„Pre vývoj detí je dôležité, aby mohli v prvých rokoch života vyrastať pri mame. Je preto veľmi dobré, že sa v súčasnosti môžeme o deti starať tri roky počas rodičovskej dovolenky. Túto dobrú slovenskú prax nám závidia aj v zahraničí, máme byť na ňu hrdí a chrániť ju,“ dodala Annamária Cerovská z iniciatívy mamičiek.

Vo výzve uviedli iniciátorky štyri požiadavky. Chcú zvýšiť rodičovský príspevok aspoň na úroveň príspevku na jaslovú starostlivosť o dieťa (280 eur a viac). Požadujú znížiť daňovo-odvodové zaťaženie rodín s deťmi a zastaviť štátne kampane ciele na zvyšovanie zamestnanosti matiek malých detí. Ušetrené peniaze navrhujú investovať do podpory matiek starajúcich sa o deti na rodičovskej dovolenke, do podpory čiastočných úväzkov po skončení rodičovskej dovolenky, či do rozvoja škôlok, ktorých je stále nedostatok. Zároveň požadujú „dočniť celodennú obetavosť a starostlivosť matiek o malé deti zo strany štátu“. Rady by preto premenovali materskú a rodičovskú dovolenku na materský a rodičovský „úväzok“.

–TK KBS–

Lucia Kováčiková, Eva Grey a Annamária Cerovská (zľava doprava) odovzdali premiérovi Robertovi Ficovi podpísanú výzvu mamičiek s názvom *Mama je lepšia ako jasle*.

SNÍMKA: TASR/MICHAL SVÍTOK

Bohoslužbu slávil v skladoch

Vojenská farnosť v Liptovskom Mikuláši slávila 29. mája svoje patrocínium a odpustovú slávnosť – sviatok svätej Jany z Arku. Ordinár OS a OZ SR František Rábek slávil svätú omšu v zdravotníckych skladoch ÚHL v Liptovskom Mikuláši-Ondrašovej. Bola to jeho historicky prvá návšteva na pôde tohto rezortného zariadenia. Počas homílie povzbudil veriacich nasledovať Krista vo vernosti ako svätá Jana. Po svätej omši zdravotníci z tohto útvaru predstavili ordinárovi nové záchranné vozidlá.

–TK KBS–

Na Spiši sa venovali odkazu sv. Martina

Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy zorganizoval 30. mája v Poprade vzdelávanie pre učiteľov náboženskej výchovy a katechéty na tému *Svätý Martin a jeho duchovný odkaz*. Prvá časť bola venovaná historickému pozadiu doby a bludom, ktorým svätec čelil, druhá časť jeho životu a tretia časť ikonografickému zobrazeniu sv. Martina.

MARIÁN MAJZEL

V Sielnici objavili unikát pred kostolom

ODBORNÁ KOMISIA PRESKÚMALA 31. MÁJA VZÁCNY ARCHEOLOGICKÝ NÁLEZ V OBCI SIELNICA V OKRESE ZVOLEN. PO ÚPRAVE TERÉNU BUDE PRÍSTUPNÝ VEREJNOSTI

Íst pod povrch s cieľom odhaliť dávne dejiny. To je účelom archeologického výskumu pred Kostolom Ducha Svätého v Sielnici posväteného v roku 1943. Neďaleko chrámu stál do roku 1942 ranogotický Kostol Všetkých svätých z 13. storočia. Vlni sa sielnický farár Marián Gregor rozhodol v rámci rekonštrukcie schodiska

a nádvorja prezentovať verejnosti aj zvyšky staršieho kostola. Práce sa začali archeologickým výskumom, ktorý mal odhaliť pôdorys pôvodného chrámu a pripomenúť vyše 700-ročné kresťanské korene tejto farnosti.

S archeologickým výskumom pod vedením Martina Kvietka sa začalo 21. marca tohto roku. „Far-

nosť sa teší z archeologických náleзов, ktorými sú mince, kovové predmety a keramika z 13. až 18. storočia a pravdepodobne aj časť kamenného oltára alebo náhrobného kameňa. Unikátom je, že sa okrem pôdorysu známeho ranogotického kostola objavila architektúra staršieho kostola v podobe, ktorú nezachytil ani plán zo 40. rokov 20. storočia,“ informoval člen farskej rady Michal Várošík.

Vzhľadom na význam nálezu sa 31. mája v lokalite zišla odborná komisia zložená z historikov, archeológov, pamiatkarov a architekta. Úlohou architekta je zhotoviť projekt na konečnú úpravu terénu, aby bol archeologický objav zaznačený pre súčasníkov, ale aj pre ďalšie generácie. Práce až po konečnú úpravu by mali trvať do jesene.

„V blízkej budúcnosti chce sielnický farský úrad zriadiť v areáli kostola múzeum, kde budú uložené archeologické nálezy a iné, v súčasnosti už nepoužívané, liturgické predmety,“ uviedol Michal Várošík.

–TK KBS–

Viacere drobné archeologické predmety a zrejme aj časť kamenného oltára alebo náhrobného kameňa našli archeológovia pri odkrývaní pôdorysu ranogotického kostola v Sielnici.

SNÍMKA: TASR/JOZEF POLÁK

Detských migrantov mizne čoraz viac

V TALIANSKU ZAZNAMENALI NÁRAST NEZVESTNÝCH NEPLNOLETÝCH MIGRANTOV, KTORÍ SA DO KRAJINY DOSTALI OSAMOTENÍ, BEZ SVOJICH PRÍBUZNÝCH

Organizácia UNICEF zverejnila 30. mája v Ríme dokument pod názvom *Stratení*, v ktorom upozorňuje na nárast nezvestných detských utečencov. Kým v roku 2012 zmizlo 1 700 maloletých, v roku 2016 ich už bolo viac ako 6 500. Nárast súvisí aj so zvýšením počtu detí, ktoré migrujú do Talianska bez sprievodu. V minulom roku ich bolo 28-tisíc z celkového počtu 181 436 osôb.

Viacero dôvodov na útek

Podľa slov hovorca talianskej pobočky UNICEF Andreu Iacominiho, maloletí migranti sú vystavení veľkým rizikám. „Môžu byť využívaní, vystavení násilium, a aj keď nemáme istotu, môže

ísť aj o obchod s orgánmi,“ priblížil Iacomini. Ako dodal, detskí migranti spočiatku prichádzali najmä zo Sýrie, z Egypta, Eritrey a zo Somálska, v súčasnosti sa k týmto krajinám pridali Gambia a Mali a ďalšie štáty subsaharskej Afriky a Ázie.

Dôvody úteku týchto detí sú rôzne. „Ide o deti z rodín strednej vrstvy, ktoré sú v ohrození, že prídu o majetok, a preto sa rodičia rozhodnú poslať deti preč. Deti utekajú aj pred veľkým materiálnym nedostatkom či vojnou. Dôvody sa násobia, majú ekonomický charakter, sú spojené hlavne s hladom, chudobou a, samozrejme, s vojnami, ktoré sa nepodarilo ukončiť,“ uviedol Iacomini.

Detským migrantom treba dať pocítiť pomoc

Na pomoc detským migrantom je podľa neho potrebná činnosť, akej sa venuje UNICEF: „Už pri prvom prijatí, priamo na lodi, vysvetliť týmto deťom, kam idú, prečo idú do daného centra, na čo sa ich budú pýtať a aké sú ich práva a povinnosti. Inštitúcie sa musia snažiť dať týmto mladým perspektívu zapojenia sa do spoločnosti. Nemali by ich nastrašiť, lebo to môže viesť k ich úteku. Mali by im dať pocítiť pomoc. Nie je však jednoduché poskytnúť deťom všetky nástroje na zaradenie sa do spoločnosti. Toto je veľká úloha.“

–VRSK–

Najstaršia rehoľníčka odišla na večnosť

Najstaršia rehoľníčka na svete sestra Candida Bellottiová odišla na večnosť 27. mája. Tento rok vo februári oslávila 110. narodeniny. Narodila sa v Quinzane neďaleko severotalianskej Verony 20. februára 1907 a 85 rokov svojho života prežila v kongregácii založenej sv. Camillom de Lellis, patrónom chorých a trpiacich. Predtým ako v roku 1931 zložila večné sľuby, pôsobila Candida Bellottiová ako zdravotná sestra v rôznych talianskych mestách. Spolusestry spomínajú na jej mimoriadne živý temperament, humor a iróniu. Posledná rozlúčka so zosnulou sestrou sa konala 30. mája v Kostole Najsvätejšej Trojice v meste Lucca.

–VRCZ–

Obnovili najrozsiahlejšie rímske katakomby

◀ Výsledok reštaurátorských prác v Katakombách sv. Domitilly predstavila 30. mája Pápežská komisia pre posvätnú archeológiu na čele s kardinálom Gianfrancom Ravasim. Ten pred odborníkmi a novinármi v priestoroch katakomb vyzdvihol hodnotu zreštaurovaných fresiek, ako aj náučnú úlohu novo-zriadeného archeologického múzea pri katakombách. Domitilline katakomby sú najrozsiahlejšími v rámci Večného mesta. Nachádzajú sa neďaleko Katakomb sv. Kalixta a sv. Šebastiána. Pod 10-hektárovým územím v lokalite Ardeatina sa nachádza 12 kilometrov chodieb na štyroch úrovniach. Je tu 26 schodísk, 39 svetlíkov, 228 kubikulov (hrobiek pre viaceru osôb) a 650 arkosolii (hrobov v klenutej nike). Archeológovia v týchto priestoroch evidujú 82 nástenných malieb. Celkový počet hrobových miest je viac ako 26-tisíc.

–VRSK–

SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Kresťanov v Sudáne utláča vláda

Práva kresťanov v Sudáne sú stále častejšie porušované. Vláda pravidelne vydáva nariadenia na ničenie existujúcich kostolov a nepovoľuje budovanie nových. Situácia sa vyhrocuje od chvíle, keď južná časť krajiny presadila svoju suverenitu a stala sa najmladším štátom sveta. Do Južného Sudánu taktiež odišla väčšina kresťanov, ich početná skupina však zostáva pod vládou Chartúmu. Odhaduje sa, že kresťania tvoria i naďalej 26 percent obyvateľov

tejto africkej, prevažne islamskej krajiny.

Iba od februára tohto roku bolo v Sudáne zničených 25 kostolov. Ich devastácia je často spojená s útokom na miestne komunity veriacich. Koncom mája polícia zatkla dvoch pastierov, Paula Salaha a Naja Abdullaha, ktorí bránili zničeniu kostola na predmestí hlavného mesta. Boli obvinení, že chrám bol vybudovaný bez povolenia. Napriek tomu, že pastori požadované povolenie predložili, na

rozhodnutí sa nič nezmenilo a kostol bol poškodený natoľko, že sa v ňom nemôžu sláviť bohoslužby.

Predstavitelia všetkých kresťanských vyznaní prítomných v Sudáne zdôraznili, že vyznávači Krista sú v tejto krajine diskriminovaní ďaleko viac ako ostatné náboženské menšiny. Organizácie na ochranu ľudských práv pôsobiace v krajine vyzvali vládu, aby rešpektovala práva kresťanov. Vláda v Chartúme síce odpovedala, že sa usiluje o pokojné súžitie ľudí všetkých náboženstiev, situácia však svedčí o inom.

–VRCZ–

Slovenskí a maďarskí vojaci putovali spolu

V maďarskom Zalaváre sa 3. júna konala spoločná púť Ordinariátu OS a OZ Slovenskej republiky a Vojenského ordinariátu Maďarskej republiky. Členovia oboch rezortov si pod vedením Františka Rábeka, ordinára OS a OZ SR, a Lászlóa Bíra, ordinára maďarských ozbrojených síl, pripomenuli cyrilo-metodský odkaz slovenských vierozvestcov. Piata spoločná púť mala snahu povzbudiť na mierumilovné spolunažívanie národov, poukázať na dôstojnosť našej minulosti a napomôcť spoluvytváranie európskych dejín. Biskup Rábek v homílii vyzdvihol tajomstvo kresťanskej viery a lásky, napomáhajúcej prekonávaniu rozdielov a zjednocovaniu. Práve misia evanjelizácie sv. Cyrila a Metoda nás tomu učí, keďže boli Grékmi, ale stali sa akoby „našími“. Maďarský vojenský ordinár László Bíró naznačil, že stretnutiami tohto typu sa liečia a ošetrujú rozjatrené rany histórie a je možné vykročiť k jednote v budúcnosti.

TEXT A SNÍMKA: MILAN JOZEK

Pápežská nadácia vyzýva na pomoc kresťanom v Iraku

AŽ 250 MILIÓNOV DOLÁROV JE POTREBNÝCH NA OBNOVU TAKMER 13-TISÍC DOMOV NA PLÁŇACH NINIVE V IRAKU. PREZIDENT PÁPEŽSKEJ NADÁCIE POMOC TRPIACEJ CIRKVI VYZVAL VŠETKY POLITICKÉ, NÁBOŽENSKÉ A HUMANITÁRNE ORGANIZÁCIE, ABY SA PRIPOJILI A PODPORILI REKONŠTRUKCIU DOMOV

Pápežská nadácia Pomoc trpiacej Cirkvi (ACN) sa pustila do kampane na rekonštrukciu kresťanských dedín na pláňach Ninive, ktoré boli zničené bojovníkmi z teroristickej organizácie Islamský štát. Bude potrebných približne 250 miliónov dolárov na obnovu takmer 13-tisíc súkromných domov kresťanov, ktoré boli vypálené, vyplienené alebo úplne zničené. Zároveň treba obnoviť verejné a obecné štruktúry, kostoly, školy a iné vzdelávacie centrá.

Oprava domu vyjde na tisícky dolárov

„Oprava ľahko poškodeného domu bude v priemere stáť 7 000 dolárov. Ďalších 2 500 dolárov bude potrebných na to, aby bol dom opäť obývatelný,“ vysvetlil otec Salar Boudagh, generálny vikár chaldejskej Diecézy Alqosh a člen komisie na rekonštrukciu. ACN už sprístupnila pol milióna dolárov na obnovu prvej skupiny domov v dedinách Bartella, Karamless a Baghdeda (Qaraqosh).

Od začiatku mája sa začalo s rekonštrukciou prvých 105 domov pôvodných kresťanských rodín, ktoré v súčasnosti žijú ako utečenci.

Abby bolo možné plánovať a dohliadať na rekonštrukčný program, bola v marci v irackom Erbile zriadená Komisia na rekonštrukciu Ninive. Tvoria ju predstavitelia troch hlavných kresťanských cirkví v oblasti – Sýrskej pravoslávnej cirkvi, Sýrskej katolíckej cirkvi a Chaldejskej katolíckej cirkvi – a tiež traja odborní poradcovia nominovaní ACN.

Umožnenie návratu domov

Prezident ACN Johannes Heereman von Zuydwyck apeloval na medzinárodné spoločenstvo s výzvou na podporu irackých kresťanov: „Stojíme pred obrovskou a historickou výzvou. Je ňou obrana kresťanov a iných náboženských menšín v Iraku a umožnenie ich návratu do bývalých domovov. Tým by sa obnovili medzinárodné práva. Potrebne je úsilie zo strany celého medzinárod-

Na pláňach Ninive je potrebné opraviť 13-tisíc súkromných domov kresťanov, ktorí teraz žijú ako utečenci. SNÍMKA: ARCHÍV ACN

ného spoločenstva, každej organizácie, či už náboženskej, humanitárnej, alebo politickej, ktorá je schopná podporovať a propagovať program rekonštrukcie na pláňach Ninive.“ V najbližších mesiacoch bude Pá-

pežská nadácia ACN oslovovať vlády, inštitúcie a iné humanitárne organizácie a žiadať ich o účasť na kampani zameranej na získavanie finančných prostriedkov.

DALIMIL HATOK

Zomrel ukrajinský kardinál Husar

Vo veku 84 rokov zomrel 31. mája v Kyjeve emeritný kyjevsko-haličský arcibiskup, kardinál Lubomyr Husar. Sústrastný telegram k úmrtiu tohto „horlivého pastiera“ poslal aj pápež František, ktorý ho adresoval nástupcovi zosnulého kardinála arcibiskupovi Svjatoslavovi Ševčukovi. Svätý Otec pripomenul pastoračné zásluhy kardinála Husara na obrode Gréckokatolíckej cirkvi na Ukrajine. „Spomínam na jeho nezlomnú vernosť Ježišovi Kristovi navzdory utrpeniu a prenasledovaniu Cirkvi, ako i na jeho plodnú apoštolskú činnosť pri organizácii potomkov gréckokatolíckych veriacich násilne vystahovaných zo západnej Ukrajiny a taktiež snahu hľadať stále nové cesty dialógu a spolupráce s pravoslávnyimi cirkvami,“ napísal František v sústrastnom telegrame.

–VRCZ–

Južná Kórea poprosila pápeža o mediáciu

Nový juhokórejský prezident Mun Če-in požiadal Svätú stolicu o pomoc pri riešení krízy na Kórejskom polostrove. Novozvolený kórejský líder poslal 22. mája do Vatikánu arcibiskupa Hyginusa Kima Hee-joonga, aby odovzdal pápežovi Františkovi list. Mun, ktorý je druhým katolíckym prezidentom v histórii Južnej

Kórey, poprosil hlavu Katolíckej cirkvi, aby zohrala úlohu mediátora, čo by podľa jeho slov mohlo viesť k samitu so severokórejským lídrom Kim Čong-unom.

Počas svojho týždenného pobytu sa arcibiskup Kim stretol so Svätým Otcem dvakrát. Podľa jeho slov sa pápež František zaujíma o Cirkev v Juž-

nej Kórei, ako aj o neľahkú situáciu na Kórejskom polostrove.

Prezident Mun Če-in dúfa, že Svätá stolica by mohla pomôcť pri otvorení diplomatických vzťahov so severokórejským komunistickým režimom. Na znamenie dobrej vôle Južná Kórea naďalej pokračuje v humanitárnej pomoci Pchjongjangu.

–VRSK–

Proces blahorečenia zavraždeného kňaza pokračuje

Proces blahorečenia francúzskeho kňaza Jacqua Hamela, ktorý bol zavraždený 26. júla 2016 počas slávenia svätej omše vo svojej farnosti Saint-Étienne-du-Rouvray v Diecéze Rouen, napreduje. V kauze tohto Božieho služobníka sa hovorí o „povesti mučeníka“. V roku jeho smrti prišli mnohé listy z celého sveta od ľudí rôzneho vierovyznania a spoločenského postavenia, ktoré dosvedčujú jeho reputáciu mučeníka.

O otcovi Hamelovi sa postulátor jeho procesu blahorečenia Paul Vigouroux vyjadril ako o kňazovi, „ktorý viedol svoj život vo veľkej jednoduchosti, vždy na perifériách, tak na okraji mesta Rouen, ako aj na existenčných perifériách mnohých súčasníkov. Pôsobil v komunitách, ktorá je charakteristická veľkým počtom osôb pochádzajúcich zo zahraničia, mal dobré vzťahy s moslimskou komunitou“.

Ako vysvetlil miestny arcibiskup Dominique Lebrun, toto je prvá časť procesu, ktorá je vedená na diecéznej úrovni. Druhá inštitucionálna fáza bude prebiehať na Kongregácii pre kauzy svätých v Ríme. Konečné rozhodnutie prináleží pápežovi Františkovi. Biskup upozornil veriacich, že v tejto prvej fáze neslobodno meno Jacqua Hamela vkladať do zoznamu blahoslavených a svätých pri oficiálnych modlitbách.

–VRSK–

GENERÁLNA AUDIENCIA

Duch Svätý oplýva nádejou

GENERÁLNA AUDIENCIA BOLA 31. MÁJA OPĀT ZAMERANÁ NA TĚMU NÁDEJE. „ZNÁME PRÍSLOVIE ‚NÁDEJ UMIERA POSLEDNÁ‘ MOŽNO POVEDAŤ AJ V OPAČNOM SMERE: ‚KÝM DÚFAM, ŽIJEM‘,“ VYSVETLIL PÁPEŽ FRANTIŠEK

„Na prahu slávnosti Turíc nemôžeme nehovoriť o vzťahu, ktorý existuje medzi kresťanskou nádejou a Duchom Svätým. Duch je tým vetrom, ktorý nás poháňa vpred; ktorý nás udržia v kráčaní, dáva nám pocit, že sme pútnikmi a cudzincami a nedovoľuje nám pohodlne sa uvelebiť a stať sa akýmsi ‚vysedávajúcim‘ ľudom.

List Hebrejom prirovnáva nádej ku kotve (porov. Hebr. 6, 18 – 19); a k tomuto obrazu môžeme pridať obraz plachty. Ak je kotva tým, čo dáva loďke istotu a udržuje ju ukotvenú na vlniacom sa mori, plachta je, naopak, tým, čo jej dáva hýbať sa a napredovať na vode. Nádej je skutočne ako plachta; ona zachytáva vietor Ducha Svätého a premieňa ho na hybnú silu poháňajúcu loďku podľa okolností – buď na more, alebo k brehu.“

Boh je predmet našej nádeje

„Apoštol Pavol uzatvára svoj List Rimanom týmto žičením: ‚Boh nádeje nech vás naplní všetkou radosťou a pokojom vo viere, aby ste v sile Ducha Svätého oplývali nádejou‘ (Rim 15, 13). Zamyslime sa trochu nad obsahom týchto nádherných slov.

Výraz ‚Boh nádeje‘ neznamená len to, že Boh je predmetom našej nádeje, čiže tým, ku ktorému dúfame, že jedného dňa dôjdeme vo večnom živote; znamená tiež to, že Boh je tým, kto nám už teraz dáva dúfať, dokonca dáva nám v nádeji sa radowať (Rim 12, 12): radowať sa už teraz z toho, že dúfame, a nie iba dúfať, že sa raz budeme radowať.

Je to radosť z dúfania, a nie dúfanie, že budeme mať radosť. Už dnes. ‚Kým je tu život, je tu nádej‘ – hovorí ľudové príslovie. Ľudia potrebujú nádej, aby žili, a potrebujú Ducha Svätého, aby mohli dúfať.“

Dúfať za každých okolností

„Počuli sme, že sv. Pavol pripisuje Duchu Svätému dať nám dokonca ‚schopnosť oplývať nádejou‘. Oplývať nádejou znamená nikdy sa nechať odradiť; znamená to dúfať proti každej nádeji (porov. Rim 4, 18),

Svätý Otec František počas generálnej audiencie takto zapožoval s členmi svetoznámeho zoskupenia Cirque du Soleil.

čiže dúfať aj vtedy, keď sa vytráca každý ľudský dôvod k nádeji, ako to bolo u Abraháma, keď mu Boh kázal obetovať jeho jediného syna Izáka, a ako to bolo ešte viac u Božej Matky Panny Márie pod Ježišovým krížom.

Duch Svätý umožňuje túto neporaziteľnú nádej tým, že nám vnútorné dosvedčuje, že sme Božší deťmi a jeho dedičmi (porov. Rim 8, 16). Ako by mohol ten, ktorý nám dal vlastného jediného Syna, nedarovať nám spolu s ním aj všetko ostatné (porov. Rim 8, 32)? ‚A nádej nezahabuje, lebo Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali‘ (Rim 5, 5). Nesklame preto, lebo je tu vnútri Duch Svätý, ktorý nás pobáda ísť vpred, vždy vpred. A preto nádej nesklame.“

Budme obrancami a utešiteľmi

„A ešte viac: Duch Svätý nás nielenže uschopňuje dúfať, ale nás aj robí rozsievačmi nádeje, aby sme aj my – ako on a vďaka nemu – boli parakléti, čiže utešiteľmi a ochrancami bratov. Rozsievači nádeje. Kresťan môže zasievať trpkosť, môže rozsievať pochybnosti, a toto nie je kresťanské. A ty, ak takto konáš, nie si dobrým kresťanom. Rozsievaj nádej: šír olej nádeje, šír vôňu nádeje, a nie ocot trpkosti a beznádeje.

A predovšetkým chudobní, vylúčení a nemilovaní sú tými, ktorí po-

trebujú niekoho, kto sa pre nich stane parakétom, čiže utešiteľom a ochrancom. Tak ako sa Duch Svätý stáva pre každého z nás, ktorí sme tu na námestí, tešiteľom a ochrancom. To isté musíme robiť pre tých najnúdznejších, najviac odpisovaných, pre tých, ktorí najviac trpia. Byť obrancami a utešiteľmi.“

Plytvajme nádejou

„Duch Svätý živí nádej nielen v srdci ľudí, ale aj v celom stvorenstve. Apoštol Pavol hovorí – zdá sa to byť tak trochu zvláštne, avšak je to pravda – že aj stvorenie, túžobne očakáva oslobodenie‘ a ‚vzdychá a zviša sa‘ ako v pôrodných bolestiach (porov. Rim 8, 20 – 22). ‚Tou energiou, ktorá dokáže pohnúť svetom, nie je akási anonymná a slepá sila, ale je ňou pôsobenie Božieho Ducha, ktorý sa vznášal nad vodami (porov. Gn 1, 2) na počiatku stvorenia‘ (Benedikt XVI., homília, 31. mája 2009). Aj toto nás pobáda k úcte ku stvorenstvu: nedá sa pošpiniť obraz bez spôsobenia urážky umelcovi, ktorý ho vytvoril.

Bratia a sestry, nech nám Duch Svätý dá prekypovať nádejou. Ba ešte viac: nech nám dá ‚plytvať‘ nádejou pre všetkých tých, ktorí sú najviac odkázaní, najviac odpisovaní, a pre všetkých tých, ktorí to potrebujú.“

–VRSK–

SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Z HOMÍLIE

Nový ľud, nové srdce

Pápež František v homílii na slávnosť Zoslania Ducha Svätého 4. júna okrem iného povedal: „V Deň Turíc Duch zostúpil z neba v podobe akoby ohnivých jazykov, ktoré sa rozdelili, a na každom z nich spočinul jeden. Všetkých naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi‘ (Sk 2, 3–4). Božie slovo takto opisuje konanie Ducha Svätého, ktorý najprv spočinie na každom jednom z nich a potom uvádza všetkých do komunikácie. Každému dáva určitý dar a všetkých spája do jednoty. Inými slovami, ten istý Duch tvorí rozmanitosť aj jednotu a týmto spôsobom formuje nový ľud, pestrý a jednotný: všeobecnú Cirkev. Potom ten istý Duch uskutočňuje jednotu: spája, zhromažďuje, obnovuje harmóniu: ‚Svojou prítomnosťou a svojim pôsobením spája do jednoty duchov, ktorí sú vzájomne odlišní a rozdielni‘ (Cyril Alexandrijský: Komentár k Jánovmu evanjéliu, XI, 11). A tak tu pôjde o opravdivú jednotu, jednotu podľa Boha, ktorá nie je uniformitou, ale jednotou v rozdielnosti.

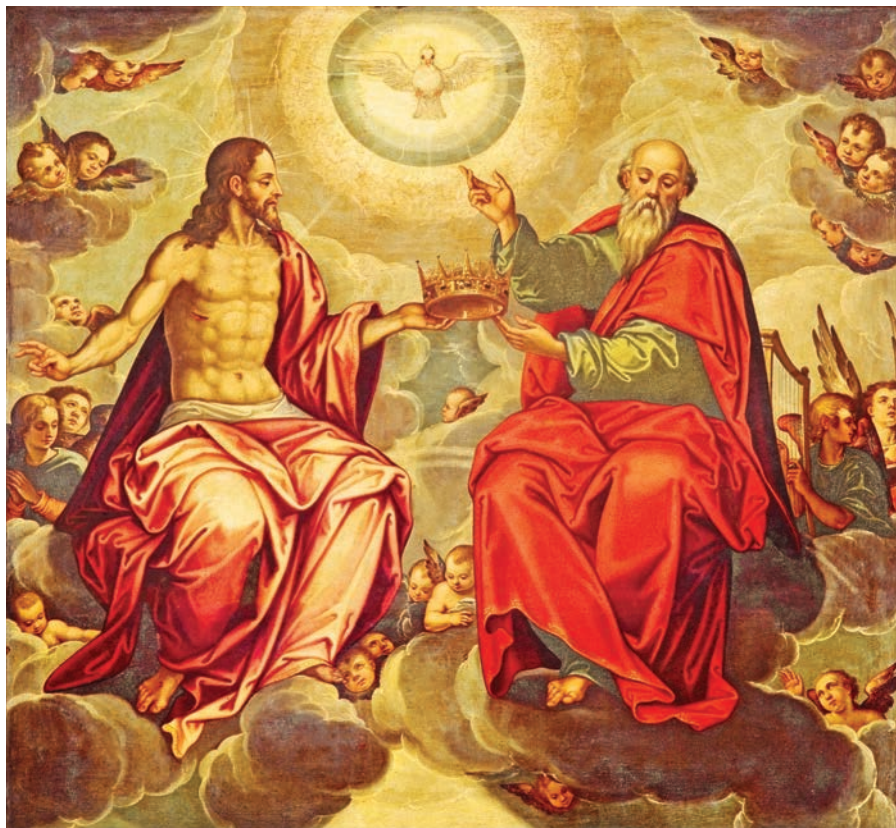
A teraz poďme k tej druhej novosti: nové srdce. Zmŕtvychvstalý Ježiš, keď sa po prvý raz zjavuje svojim učeníkom, hovorí: ‚Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané‘ (Jn 20, 21–23). Ježiš neodsudzuje učeníkov, ktorí ho počas utrpenia opustili a zapreli, ale daruje im Ducha odpustenia. Duch je prvým darom Zmŕtvychvstalého a je darovaný najmä na odpustenie hriechov.

Tu je počiatok Cirkvi, tu je to spojoivo, tá malta, čo spája tehly domu: odpustenie. Lebo odpustenie je darom nesmiernej sily; je tou najväčšou láskou; tým, čo udržuje v jednote napriek všetkému; tým, čo zabraňuje zvrúteniu; čo posilňuje a upevňuje. Odpustenie oslobodzuje srdce a dovoľuje začať odznova: odpustenie dáva nádej, bez odpustenia sa nebuduje Cirkev.“

–VRSK–

Najsvätejšia Trojica je začiatkom a zavřením cesty viery

Boh nikdy nie je Bohom bez Ježiša a bez Ducha Svätého. Jednota Boha existuje výlučne iba v rámci trojice osôb Otca, Syna a Ducha Svätého. Tajomstvo Najsvätejšej Trojice nám približuje veľa prirodzených pomôcok. Aby sme mu však porozumeli správne, obrátíme sa na Božie seba-zjavenie. Jediným prostredníkom tohto poznania je Boží Syn, Ježiš z Nazareta.

Náuka o Trojici je východiskovým bodom zvestovania kresťanskej viery. Poslanie Syna a Ducha Svätého k ľudstvu je pokračovaním ich vnútorného vychádzania od Otca. Na snímke: Marcello Cofermans, *Svätá Trojica*, 1560, Sevilla.

FRANTIŠEK TRSTENSKÝ

Božie seba-zjavenie nemá len informatívny charakter. Nie je len akýmsi oznámením Boha stvorenstvu o svojej nekonečnej láske. Skrze Krista, v ktorom prebýva všetka plnosť božstva (porov. Kol 2, 9), do našich vzťahov jedinečným a viditeľným spôsobom vstúpila trinitárna láska Otca, Syna a Ducha Svätého. V Ježišovi Kristovi, ktorý je pravý Boh a pravý človek, sa ľudská prirodzenosť stala súčasťou večného vnútrobožského života Trojice.

Specificum christianorum

Viera v Najsvätejšiu Trojicu je originalitou kresťanskej nauky. Kresťania vyznávajú, že Božiu podstatu plne zdieľajú Otec, Syn a Duch Svätý, pričom nie je nijako narušená viera v jedného jediného Boha. Tajomstvo trojjednosti Boha nie je len jeho vnútornou existenciou, ktorá nesúvisí s duchovným životom kresťana. Apoštol Pavol pripomína, že Božia láska je v našich srdciach prítomná skrze Ducha Svätého (porov. Rim 5, 5). Jeho pôsobením máme účasť na Ježišom synovskom vzťahu k Otcovi (porov. Gal 4, 6). Náuka o Trojici je východiskovým bodom zvestovania kresťanskej viery. Pri poslaní

Syna a Ducha Svätého k ľudstvu môžeme hovoriť o pokračovaní ich vnútorného vychádzania od Otca. Každý, kto sa necháva preniknúť Božou milosťou a láskou, dostáva účasť na živom a životnom spoločenstve s Bohom.

Trojčné herézy

V dejinách Cirkvi sa voči náuke o Najsvätejšej Trojici objavili najmä dve nesprávne učenia. Prvým je modalizmus. O troch božských osobách učil, že ide len o tri rôzne spôsoby (modusy) zjavenia jednoosobného Boha vo svete. Podľa stúpcov tejto herézy sa Boh pri stvorení prejavuje ako Otec, pri vykúpení ako Syn a pri posväcovaní ako Duch Svätý, ide však len o naše vnímanie. Druhým nesprávnym učením je tzv. triteizmus. O božských osobách učil, že medzi nimi jestvuje len morálna či kolektívna jednota, čo vlastne viedlo k náuke o troch bohoch. Triteizmus sa neobjavuje medzi kresťanmi. Ide skôr o nepochopenie nauky o Trojici zo strany nekresťanských spoločností, napríklad budhizmu, židovstva alebo islamu. Výroky v *Koráne* robia z troch osôb Trojice troch bohov, na základe čoho moslimovia neuznávajú kresťanské trojičné učenie. Odmietanie trojjednosti Boha úzko súvisí s odmietnutím božstva Ježiša Krista, ako vidíme napríklad v učení Svedkov Jehovových.

Východiskom je Božie slovo

Sväté písmo nám dosvedčuje, že Boh sa v dejinách postupne dával spoznávať ako Otec, Syn a Duch Svätý. Vzťah Otca, Syna a Ducha Svätého nám vrcholným spôsobom približujú novozákonné texty. V evanjeliových opisoch osoby a pôsobenia Ježiša z Nazareta Boh zjavuje svoju vnútornú podstatu Trojice zvlášť pri jeho vteleení, krste, premenení na vrchu, smrti na kríži a zmŕtvychvstaní. Ježišova jednota s Otcom v Duchu Svätom je zrozumiteľne vyjadrená napríklad v jeho zvolaní, o ktorom evanjelista Lukáš uvádza, že ho urobil plný Ducha Svätého: „Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo. Môj Otec mi odovzdal všetko. A nik nevie, kto je Syn, iba Otec, ani kto je Otec, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť“ (Lk 10, 21).

Ďalšie novozákonné spisy zdôrazňujú, že Ježišovo vykúpiťské poslanie nás zapojilo do spoločenstva s Otcom, ktorého v Duchu Svätom aj my voláme „Abba – Otče“, lebo v Kristovi nás prijal za svojich synov a dcéry. Mimoriadne silný trojičný ráz nachádzame na viacerých miestach Pavlových listov, napríklad v Rim 5, 1 – 5 a 8, 14 – 17; v Gal 4, 4 – 6; v 1 Kor 12, 4 – 6; v Ef 1, 3 – 14; Ef 2, 18 – 22 a Ef 3, 14 – 19. Z iných novozákonných spisov spomeniem trinitárne vyjadrenie autora *Prvého Petrovho listu*. Ten svojich adresátov označuje ako vyvolených, „ktorých Boh Otec vopred poznal a Duchom posvätil, aby boli poslušní a pokropení krvou Ježiša Krista“ (1 Pt 1, 2).

Tieto texty vylučujú nesprávne chápanie spoločenstva Otca a Syna len ako morálnu alebo metaforickú jednotu. Rovnako ani Duch Svätý nie je nejakou neosobnou silou alebo len formou Božieho pôsobenia. Ide o trojicu osôb, ktoré spolu vytvárajú jednu živú Božiu prítomnosť.

Hlinené nádoby v Božích rukách

Hovoríme o tajomstve Najsvätejšej Trojice. Poznáme rôzne príklady o nepreniknuteľnosti jeho poznania (azda najznámejší je Augustínov príbeh o preliatí celého mora do jamky z piesku). Kresťania v priebehu dejín však napriek tomu chceli lepšie a hlbšie porozumieť jednote Otca, Syna a Ducha Svätého ako trojici osôb jedinej božskej podstaty. V tom vidím úlohu veriaceho každej doby: mať túžbu čím pravdivejšie, čím čistejšie poznávať a žiť pravdy viery.

Keď svätý Irenej z Lyonu (130 – 202 po Kr.) hovorí o Božom pôsobení vo svete, o Synovi a Duchu Svätom uvádza, že sú „dvoma Božími rukami“. Ide o krásne obrazné vyjadrenie, ktoré v Starom a Novom zákone pripomína obraz Boha ako hrnčiara. „Či ja nemôžem, dom Izraela, naložiť s vami tak ako hrnčiar? – hovorí Pán. Áno, ako je hlina v hrnčiarových rukách, tak ste vy v mojich rukách, dom Izraela“ (Jer 18, 6). Pred Bohom sme ako hlinené nádoby, ktorým bol zverený nesmierny dar poznať Boha, milovať ho a slúžiť mu. Nesmieme však prepadnúť pocitu dokonalosti a neomylnosti. Vedomie vlastnej krehkosti a slabosti nás bude viesť v miernosti aj pri hodnotení života toho druhého. Božie slovo nám pripomína, aby sme sa nechali formovať Božou láskou. Staňme sa vznešenou nádobou pre Ducha Svätého a jeho dary.

Spoločenstvo lásky

K hlbšiemu porozumeniu trojičnej náuky výraznou mierou prispeli tzv. kapadócki otcovia. Ide o označenie troch teológov – svätcov: Bazila Veľkého (330 – 379), Gregora Nazianskeho (329 – 389) a Gregora Nysského (335 – 394). V západnom kresťanstve na nich nadviazal svätý Augustín (353 – 430).

Kapadócki teológovia vo svojej náuke hovoria o božských osobách, ktoré sa navzájom nachádzajú vo vzťahoch pôvodu. Otec večne plodí Syna a zároveň večne necháva vychádzať Ducha Svätého. Ide o spoločenstvo lásky troch osôb.

V novoveku práve táma vzájomných vzťahov Otca, Syna a Ducha Svätého vynikla v trojičnej náuke nemeckého teológa Karla Rahnera (1904 – 1984). Ten pripomína, že vykultúrne dielo Ježiša Krista odpúšťa a posväcuje hriešnika a vťahuje ho do spoločenstva lásky celej Trojice. Vykúpený človek nežije svoj duchovný život len vo vzťahu k jednej božskej osobe, ale vstupuje do osobného vzťahu s každou z božských osôb. *Katechizmus Katolíckej cirkvi* učí: „Kto oslavuje Otca, robí to skrze Syna v Duchu Svätom; kto nasleduje Krista, robí tak preto, že ho priťahuje Otec a pohýna Duch Svätý“ (259).

Pre náš duchovný život je to dôležitý impulz. Usilujme sa, aby v nás prebývala Najsvätejšia Trojica, aby sme žili v posväcujúcej milosti. Zároveň premieňajme naše pozemské medziludské vzťahy podľa vzoru Najsvätejšej Trojice. Nech naše spoločenstvá – rodinné, farské, susedské, rehoľné atď. – sú spoločenstvami lásky.

Boží tanec

Bol to predovšetkým svätý Ján Damascénsky (650 – 754), ktorý vo východných spoločenstvách vtedy ešte zjednoteného kresťanstva rozvíjal v náuke o Trojici učenie o vzájomnom prenikaní troch božských osôb, tzv. perichoresis. Opieral sa pritom o učenie už spomenutých kapadóckych otcov. Pôvodný význam slova perichoresis doslova znamená „chodiť dookola“. V gréčtine označoval svadobný tanec aspoň troch osôb, ktoré sa pohybujú v kruhu, pričom sa telom natáčajú striedavo dovnútra a von podľa rytmu hudby. Pri

zrýchľovaní tempa sa tri osoby stávajú súčasťou jedného tanečného celku.

Pre Jána Damascénskeho a ostatných cirkevných otcov Východu to bol obraz, ktorý použili pri svojej náuke o Trojici. Tri božské osoby majú jednu nekonečnú a nedeliteľnú podstatu, vzájomne sa prenikajú bez toho, aby boli rozdelené. Z toho vyplýva ich rovnosť a spoluvečnosť. Ide o vzájomný vzťah dávania a prijímania, ktorý nazývame láska.

Perichoresis je Boží tanec lásky. Trojičný model vzájomnej lásky a služby je príkladom pre náš tanec života. Žiaľ, pre náš egoizmus a našu hriešnosť ho neraz narúšame. Ježiš Kristus nás kroky tohto Božieho tanca svojím vtelením, ohlasovaním, smrťou a zmŕtvychvstaním znova učí. Mohli by sme povedať, že nás zapája, aby sme sa stali súčasťou božskej perichoresis, radostnej oslavy z návratu márnortratných synov a dcér do domu Otca.

Všadeprítomná Trojica

Život kresťana je od začiatku jeho cesty viery neoddeliteľne spojený s vyznávaním trojjediného Boha. Krstná liturgia zdôrazňuje udelenie tejto sviatosti „v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“. Kresťanská súkromná zbožnosť i verejná liturgia je popretkávaná modlitbami adresovanými Otcovi skrze nášho Pána Ježiša Krista, ktorý je Boh a žije a kraluje v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov. *Vyznanie viery*, ktoré predstavuje súhrn hlavných právd Cirkvi, hovorí o pôsobení Otca, Syna a Ducha Svätého v dejinách ľudstva, pričom sa to deje „pre nás a pre našu spásu“.

Vyznávanie Trojice nestojí len na začiatku ľudskej existencie. Je aj jeho završením. Autor *Prvého Jánovho listu* veriacim pripomína: „Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom“ (1 Jn 4, 16). Boh pozýva človeka k definitívnemu prebývaniu vo večnej vzájomnej láske troch božských osôb.

ILUSTRÁČNÉ SNÍMKY: ISIFA/SHUTTERSTOCK

Kresťania v priebehu dejín chceli lepšie a hlbšie porozumieť jednote Otca, Syna a Ducha Svätého ako trojici osôb jedinej božskej podstaty. Úloha veriaceho každej doby je mať túžbu čím pravdivejšie, čím čistejšie poznávať a žiť pravdy viery. Na snímke: Kláštor Svätej Trojice, Meteora, Grécko.

*Boh stvoril človeka
na svoj obraz,
na obraz Trojice,
a to nielen jednotlivca,
ale i spoločnosť.*

CHIARA LUBICHOVÁ

Novodobý rímsky cisár ostal verný jedinému klubu

Kapitán AS Rím a futbalový majster sveta z roku 2006 Francesco Totti (40) v máji po 28-ročnej klubovej kariére (3 roky za dorastencov a 25 rokov za seniorov) definitívne zavesil kopačky na klinec. Športový svet si ho zapamätá ako muža, ktorý vo svete veľkých peňazí dokázal zachovať vernosť jedinému klubu. Aj za cenu kariérnych strát.

MARIANNA BUBLAVÁ

„C'è solo un capitano!“ – Je iba jeden kapitán! – ozývalo sa poslednú májovú nedeľu zborovo zo 65-tisíc hrdiel na rímskom futbalovom štadióne Stadio Olimpico. Autobusy mestskej hromadnej dopravy mali celý deň na displejoch nápis „Grazie capitano“ – ďakujeme, kapitán. Talianske médiá používali výraz „Totti day“ – Tottinho deň. Po uliciach večného mesta korzovali zástupy ľudí rôznych národností v dresoch najväčšej rímskej futbalovej legendy. Každému bolo jasné, že sa končí nielen jedna éra 90-ročného klubu AS Rím, ale aj talianskeho futbalu. *Capitano Aeterno* – večný kapitán Francesco Totti – ukončil 28. mája ako 40-ročný po neuveriteľnom štvrtstoročí seniorskej klubovej kariéry.

Lojalita bez kompromisov

Dvadsaťpäť rokov. Dosť nato, aby si zaknihoval triumfy z najprestížnejších európskych klubových súťaží, alebo aspoň zopár titulov najvyššej domácej ligy. Hoci ten získal len jediný raz – v roku 2001 – a nikdy nedržal tzv. „ušatú trofej“ pre víťaza Ligy majstrov, nielen pre fanúšikov rímskeho AS bude navždy kráľ. To, čo Tottimu prinieslo obdiv a rešpekt naprieč futbalovým svetom – uznávajú ho futbalové legendy, ba i mnohí

Francescovi Tottimu stála po boku celá rodina – manželka Ilary a deti, zľava: Isabel, Chanel a Christian –, keď sa lúčil s tou rímskou.

priaznivci súperiacich mužstiev –, je u futbalistov ojedinelá cnosť. Vernosť klubu.

Môže dieťa opustiť rodičov?

V seniorskej zostave AS Rím debutoval Francesco Totti ako 16-ročný v roku 1993. Prvýkrát si obliekol ikonický dres s číslom 10 vo veku 22 rokov a stal sa najmladším kapitánom mužstva v histórii talianskej najvyššej futbalovej súťaže *Seria A*. Je hráčom, ktorý odohral najviac stretnutí v drese tohto klubu a aj

najlepším strelcom v jeho histórii. Ako 38-ročný si pred dvoma rokmi pripísal ďalší rekord, keď sa stal najstarším hráčom, ktorý skóroval v prestížnej Lige majstrov.

V čase najväčšej slávy dostával Totti ponuky z oveľa slávnejších, úspešnejších a najmä bohatších klubov. Španielsky Real Madrid ho do svojich radov lákal niekoľkokrát. V roku 2003 mu ponúkal závratnú sumu, ktorá predstavovala asi trojnásobok jeho zárobkov v Ríme. Z prestupu však nebolo nič. „Počuli ste už o tom, aby niekto opustil svojich chudobných rodičov a žil s bohatými cudzincami?“ zdôvodňoval kapitán rímskych „vlkov“.

Ponuky dostával aj z Talianska; vrátane klubu, s ktorým mohol vyhrať tituly rad za radom. Aj na to mal však jedinou odpoveď: „Vyhrať jeden titul s Rímom je pre mňa oveľa dôležitejšie, ako získať ich desať v drese Juventusu.“ Vyslúžil si tým rešpekt aj u mnohých kritikov. V očiach fanúšikov stúpol ešte viac. Milujú ho ako člena vlastnej rodiny.

Si silný, ocko!

V súkromí má rímsky *Il Capitano* za manželku taliansku moderátorku

Ilary Blasi, s ktorou sa oženil v roku 2005 v najstaršej rímskej Bazilike Santa Maria in Aracoeli. Vychovávajú spolu jedenásťročného syna Christiana, desaťročnú dcéru Chanel a ročnú Isabel. Na zápasoch sa málokedy zaobišiel bez ich podpory. „Si silný, ocko!“ odkazovali deti často otcovi z tribúny prostredníctvom nápisov na tričkách. Ani Ilary sa nedala zahanbiť, len zriedkavo vynechala zápas.

Manželka s deťmi stáli pri ňom, aj keď sa podvečer 28. mája emotívne lúčil s fanúšikmi – so svojou druhou rodinou. „Celý posledný týždeň som preplakal do vankúša,“ pokúšal sa vtipkovať rímsky kapitán do ticha, v ktorom sa ocitol 65-tisícový dav na Stadiu Olimpico vo chvíli, keď mu podali mikrofón. No žartovný tón mu dlho nevydržal. „Z priaznivcov, ktorí ma povzbudzovali ešte ako malý chlapec, sú dnes otcovia rodín. Teraz som to ja, kto potrebuje vašu pomoc, pretože mám strach odísť. Ste a vždy budete môj život. A hoci vám už nebudem môcť pripraviť žiadne emotívne chvíle svojimi nohami v kopačkách, moje srdce bude stále pri vás. O chvíľu odídem naposledy po schodoch do šatne; po tých schodoch, ktoré ma na tomto štadióne privítali ako malého chlapca. Odchádzam po nich už ako muž. Som šťastný a vďačný za 28 rokov lásky, ktoré som od vás dostal,“ dodal legendárny rímsky kapitán.

SNÍMKY:

PROFIMEDIA.SK, TASR/AP

POVEDALI O ŇOM:

„Francesco Totti je kráľ Ríma. Je a bude najlepším hráčom, akého som kedy videl.“

DIEGO MARADONA

„Je naozajstným futbalovým umelcom. Keby som hral dnes, chcel by som byť ako on.“

MICHEL PLATINI

„Je architektom všetkého, čo Rímania vybudujú.“

ALEX FERGUSON

Dvaja najznámejší rímski Francosovia. Pápež dostal v roku 2013 od kapitána AS Rím aj dres s vlastným menom a číslom 1.

Aj hymny majú svoje osudy

JANKO MATÚŠKA NÁM ZANECHAL NAJPRESVEDČIVEJŠÍ DÔKAZ O SVOJOM NÁRODNOM PRESVEDČENÍ A ZAPÍŠAL SA DO SLOVENSKÝCH DEJÍN AKO AUTOR SLOVENSKEJ HYMNÝ. TENTO ROK SI PRIPOMÍNAME 140. VÝROČIE JEHO ÚMRTIA

PETRA KAIZEROVÁ

Mladého štúrovca Janka Vlastimila Matúšku vníma väčšina súčasnej slovenskej verejnosti najmä ako autora slovenskej národnej hymny, možno nie celkom doceňujúc a poznajúc okolnosti, ktoré viedli nielen k jej vzniku, ale aj popularizácii. Impulzom na jej vytvorenie sa stal nedobrovoľný odchod Ľudovíta Štúra z bratislavského Evanjelického lýcea a z Ústavu reči a literatúry československej. Na protest voči tejto krivde spáchanej na poprednom predstaviteľovi slovenského národného obrodzenia sa viacerí študenti v roku 1844 vydali na protestný odchod do Levoče, kde chceli pokračovať v štúdiu.

Z pera rebela

Pochod to bol naozaj búrlivý a revolučný, okamžite sa mladíci chopili takmer jediných legitímnych zbraní, ktoré mali k dispozícii – svojich pier, a tak vzniklo niekoľko ozaj kvalitných príležitostných básní. O živelnosti celej situácie svedčí, že mnohé z nich – napríklad *Dunaju slovenský, až ťa zanecháme, Preletel sokolík nad tichým Dunajom, Ten prešpor-*

ský zámok pekný, murovaný

 – kolovali v odpisoch anonymne a dlho sa viedli aj v odbornej verejnosti spory o ich autorstve. Paradoxne, práve takému textu, akým pôvodne bol *Ponad Tatrou blýska*, nebolo najdlhšie prisúdené autorstvo. Pieseň, ktorej nápev je prebratý z ľudovej piesne *Kopala studienku, napájala páva* a *U studienky stála, napájala páva*, takmer okamžite znárodnela, lebo Matúškovi sa podarilo vystihnúť slovami city, ktoré búrili slovenskú krv voči národnostnému útlaku a nabádali konečne aj k činom. Nenaarába so zložitými metaforami, ale siaha po dobovo osvedčenej symbolike Tatiar a zapája do obrodeneckého procesu aj prírodné živly, čo dodáva piesni potrebnú patetickosť a agitačnú naliehavosť. Matúškov vzťah k nášmu najvyššiemu pohoriu sa odhaľuje aj neskôr, keď ako autorita nabáda mladého Hviezdoslava, aby spracoval báje Tatiar. Príťažlivosť básne spočíva aj v pomerne jednoduchej prozodickej výstavbe, vychádzajúcej z ľudovej poézie, čo prispieva k ľahšej zapamätateľnosti textu.

Chytila za srdce

Ako už známou populárnu pieseň ju anonymne vytlačili po prvýkrát na

dvojstránkovom letáku v roku 1849 pod názvom *Dobrovoľnícka* a stala sa obľúbeným popevkom revolucionizujúcich Slovákov. Postupne vyšla vo viacerých anonymných zneniach v *Domovej pokladnici* (1851), *Tatrane – Letopise* (1861) a iných. Dôležitejšie je, že sa skutočne dokázateľne spievala pri mnohých národných príležitostiach, a tak sa formovala ako zľudovená pieseň. V takých prípadoch dochádza, prirodzene, zásluhou interpretov aj k určitým zmenám v slovoslede a obmenám slov. Definitívna podoba súčasnej slovenskej hymny je teda nielen Matúškovým bohatstvom, ale pokladom celého národa, ktorý sa podieľal na jej živom zachovaní sa. Definitívne sa autorstvo pripísalo Jankovi Matúškovi až v roku 1967, keď ho nevyvrátiteľne zdokladoval literárny historik Pavol Vongrej. Z časového odstupu od jej vzniku je zjavné, že Matúška zo slávy svojej básne veľmi nevyťažil. Ako človek s hlbokým národným cítením sa „pretĺkal“ svojou dobou a snažil sa každodennou prácou prispievať k obrodzeniu Slovákov. Stalo sa práve neočakávane, že podivuhodnou zhodou okolností väčšina Matúškovej tvorby upadla skoro do zabudnutia, kým tá anonymná a v istom zmysle náhodná udržala Matúškovo meno v povedomí celých slovenských generácií, a tak to už zrejme zostane. Po rozpade federácie Česko-Slovenska sa Matúškova pieseň stala štátnou hymnou Slovenskej republiky. Používajú sa jej prvé dve slohy. Do dnešnej konečnej podoby ju upravil hudobný skladateľ Ladislav Burlas.

Pevce slovenský, oravský

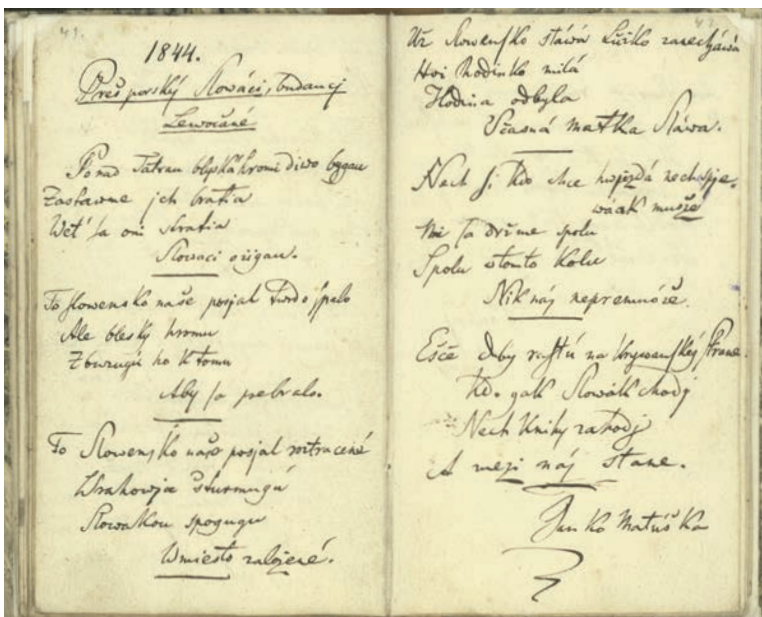
Matúškov život bol naplnený vznešenými ideálmi a umeleckým snažením. Narodil sa v Dolnom Kubíne 10. januára 1821 v rodine Juraja Matúšku a jeho ženy Zuzany, rodenej Bencúrovej, ako druhorodený zo šiestich detí. Z rokov jeho detstva a ranej mladosti sa nezachovalo veľa dokumentov; Janka Matúšku registrujeme výraznejšie až v čase jeho pôsobenia počas bratislavského štú-

Na básnikovom hrobe je vyjadrená vlastenecká idea: „Svoji svojmu!“ Rovesníci ho síce označovali za chladného, prísneho a pedantného, ale z ich spomienok cítiť aj hlbokú pokoru pred jeho osobnosťou.

dia v Ústave reči a literatúry československej, kde sa začína prejavovať jeho básnický talent. Z jeho prvotín cítiť záujem o slovenskú národnú otázku a ciele, ktoré si vytýčili v ústave študenti pod vedením Ľudovíta Štúra. Tomuto odkazu zostáva verný po celý život, hoci sa po revolúcii tento básnik a dramatik v roku 1849 navždy literárne odmlčal. Dôvodom literárneho konca bola zrejme aj ťažká choroba, ktorá ho postihla počas revolúcie, do ktorej sa aktívne zapojil. Bol prenasledovaný a skrýval sa v horách okolo oravského Mútneho pred Görgeyho gardami, musel znášať mrazivé počasie v nehostinných podmienkach. Nikdy sa úplne neuzdravil.

Po skončení povstania pracoval ešte krátko ako vychovávateľ v Oravskom Podzámku v rodine doktora Veselovského a v roku 1851 sa oženil so sestrou doktora, Žofiou. Neskôr pôsobil v župnej kancelárii v Dolnom Kubíne. Tam sa na určitú dobu stal jeho podriadeným aj Pavol Országh Hviezdoslav, v tom čase študent gymnázia. Materiálne starosti i nevydarené manželstvo sa negatívne podpísali na jeho podlomenom zdraví, a tak predčasne odišiel do penzie. Zomrel pomerne mladý ako 56-ročný v rodnom Dolnom Kubíne 11. januára 1877, deň po svojich narodeninách.

Denník Viliama Paulinyho-Tótha obsahuje najstarší rukopis textu Janka Matúšku *Nad Tatrou sa blýska*.

SNÍMKY:

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA V MARTINE

Medveďom sa netreba pozeráť do očí

Dokumentarista ERIK BALÁŽ sa snaží ukazovať ľuďom krásu a dokonalosť prírody prostredníctvom svojich filmov, ktoré často obsahujú unikátne zábery zo sveta rastlín a živočíchov. Ako sám tvrdí, pobyt v prírode zostruje zmysly. Po pár dňoch strávených v prírode začne človek vnímať svet inak ako predtým.

NATÁLIA ŠEPITKOVÁ

■ Témou vašich filmov sú hory. Čo vás na nich najviac zaujíma?

Hory sú jedno z posledných miest na zemi, kde môžete zažiť spojenie s prírodou a duchovne sa zamyslieť nad tým, ako funguje svet a kde je naše miesto v ňom. My sa snažíme dať tomuto poznaniu ďalší rozmer, a to, čo nás vo filmoch najviac zaujíma, je dôležitosť hôr z pohľadu ekosystému. Hory sú pre život na zemi dôležité, pretože poskytujú obrovskú biologickú rozmanitosť. Aj preto sme sa po pár rokoch opäť vrátili do Tatier. Nakrútili sme trilógiu, ktorú sme rozdelili podľa prostredia. Prvý film, ktorý mal premiéru minulý rok v novembri, mal názov *Život v oblakoch* a zamerali sme sa v ňom na organizmy, ktoré žijú v najvyšších polohách Tatier – kamzík, svišť či orol skalný. Najväčšou výzvou bol pre nás rys, ktorého sme chceli nafilmovať v prostredí kamzíka. Rys je totiž mimoriadne plaché zviera, ktoré sa pohybuje väčšinou v noci, a tak ho takmer nikto nevidel. Po troch rokoch sa nám nakoniec podarilo rysa zachytiť na kameru aj vďaka tomu, že sme vyše osemdesiat dní toto zviera stopovali. Ďalší film z trilógie je *Nesmrtelný les*. Ten mal premiéru na festivale Hory a mesto. Opäť sme si vybrali jeden druh živočicha, ktorý nás sprevádza celým filmom. Keďže sa medveďom venujem už dlhodobo a sú súčasťou starého lesa, v ktorom sa film odo-

Dokumentarista sa medveďom venuje už dlhodobo. Aj v jeho najnovšom filme *Nesmrtelný les* hrá medveď hlavnú úlohu.

hráva, bolo prirodzené, že voľba padla práve na toto zviera. Film je o extrémne starom lese v Kôprovej doline, v ktorom je priemerný vek stromov 500 až 800 rokov a mnohé stromy sú tam aj staršie ako tisíc rokov. V jeseni plánujeme dať von film, ktorý bude mať názov *Živá rieka*. Posledný film z trilógie bude o rieke Belá, ktorá je jedna z posledných divokých riek na Slovensku.

■ Zrejme musíte tráviť v prírode veľa času, aby ste vystopovali jednotlivé druhy zvierat, ktoré bežne nevidíme.

V prvom rade treba o prírode niečo vedieť. Keď sme sa rozhodli nafilmovať rysa vo vysokohorskom prostredí, najskôr sme museli vedieť, pri akých podmienkach je to realizovateľné. To je veľa rokov skúseností predtým. Potom, pracujeme v tíme, v ktorom sú traja filmári – Karol Kaliský, Adam Baštecký a Jozef Fiala. Títo ľudia sú stále v teréne s kamerami. Ja ako režisér chodím tiež stále po prírode a hľadám námety, ktoré by sme mohli nafilmovať. Všetci práci venujeme celý život, lebo nás príroda veľmi baví, a potom sa dajú aj nakrútiť unikátne zábery. Keď sme napríklad prišli do Východných Karpát točiť *Vlčie hory*, mysleli sme si, že sa spýtame miestnych, kde sa vlky a zubre najčastejšie zdržiavajú. Nakoniec sme si to zistili sami, a keď sme zábery

ukázali ľuďom, ktorí v tých končinách celý život žijú, zostali prekvapení.

■ Ľudia, ktorí trochu sledujú vašu tvorbu, si mohli všimnúť, že vašou „srdcovkou“ sú medvede. Však nakoniec ste to naznačili aj v predchádzajúcej časti rozhovoru. Čím vás tieto zvieratá fascinujú?

Mňa medvede nikdy až tak veľmi nefascinovali (smiech), ale keď som začal chodiť do lesa, veľaokrát som mal možnosť vidieť ich. Navyše som si všimol, že keď chcem s ľuďmi komunikovať o ekológii, tak cez tému medveďa to ide ľahšie, lebo to ľudí viac zaujíma. Aj preto som sa im začal venovať v mojich filmoch. Často som medvede pozoroval a vytvoril som si s nimi „osobnejší“ vzťah. Napríklad som roky sledoval jednu medvedicu a jej potomkov. Medvede sa totiž od seba farebne líšia. Niektoré sú skoro čierne, iné hnedé či žlté.

ERIK BALÁŽ (38) je slovenský dokumentarista. Vyrostal pod Tatrami, a preto bolo priam prirodzené, že od svojich šestnástich rokov trávil veľa času v prírode. V roku 2013 nakrútil dokumentárnu snímku *Vlčie hory* a o tri roky trilógiu dokumentov pod názvom *Tajomné Karpaty*. Je spoluautorom úspešnej knihy o medveďoch *Posledná pevnosť* a filmu *Strážca divočiny*.

■ Sú na Slovensku premnožené?

Každý si to vysvetľuje inak. Stretne medveďa za dedinou a vyhlásime, že je premnožený. Medveďov je toľko, koľko je potravu. Tak je to v prírode nastavené. Problém je skôr v tom, či máme s medveďmi problém alebo nemáme, pretože teoreticky sú oblasti, kde je medveďov veľa, a tie medvede nerobia nikomu problémy. Na druhej strane sú miesta, kde je medveďov oveľa menej, napríklad v Smokovci, ale tie medvede chodia ku kontajnerom, a to je problém. Keď medveď bude mať potravu v kontajneri, tak tam bude chodiť. Ak ho zastrelíme, príde na to miesto iný medveď, a problém sa nevyrieši. Riešením môžu byť napríklad kontajnery, do ktorých sa medveď nedostane, a prestane tam chodiť. Lebo jediný dôvod, prečo medvede chodia blízko k ľudským obydliam, je potrava.

■ Čo robiť, keď stretne v lese medveďa?

Nič. Môžete ho pozorovať. (Smiech.) Veľa závisí od toho, či medveď človeka spozoroval. Väčšinou príde medveď blízko k človeku len preto, že o ňom nevie. A človek väčšinou medveďa zbadá už na väčšiu vzdialenosť. Vtedy je najlepšie odísť iným smerom a upozorniť na seba – začať napríklad rozprávať, nie však kričať, aby sa medveď nezľakol. Niekedy je dobré sa na medveďa, keď je už veľmi blízko, nepozerať, lebo on má vtedy pocit, že my sme o ňom museli vedieť a ideme blízko k nemu, lebo mu chceme ublížiť. Keď sa navyše naňho aj pozeráme, má pocit, že je ohrozený a môže spanikáriť. Oveľa lepšie je, ak je človek blízko medveďa, upozorniť na seba a otočiť sa bokom. Vtedy medveď zbadá človeka a bude mať pocit, že on ho zbadal prvý a nebude v strese, lebo nemá pocit napadnutia. Schová sa za strom alebo utečie.

■ Je to rovnaké aj v prípade, keď stretne medvedicu, ktorá má na okolí mladé?

To je to isté. Môže napadnúť človeka. Nesprávnym správaním sa riziko zvyšuje a správnym výrazne znižuje. Raz som stretol medvedicu s mláďatami, ktoré nikdy nevideli človeka. Rozutekali sa ku mne, lebo mali pocit, že som nejaká nová hračka. Keď si to všimla ich mama, za-

fučala na ne, ony zastali a začali sa pomaly vracat k nej. Akonáhle som sa otočil, tak sa upokojila. Keby som začal strieľať alebo kričať, tak ma napadne.

■ Keď trávite veľa času v prírode, zrejme si uvedomujete jej veľkosť. Na čo vtedy myslíte?

Keď ide človek sám do hôr na niekoľko dní, svet tam dole prestane existovať. Ani neviete, aký je deň, koľko je hodín, len si všímate veci okolo. Zmení sa vám nastavenie zmyslov, lebo všade je ticho, a keď sa niekde šuchne vtáčik, vnímate všetko úplne dokonale. Stalo sa mi, že keď som bol dlhšie v prírode a potom som sa dostal do mesta, zrazu som počul každý zvuk, vnímal som každého človeka jednotlivo, nie ako masu. Neskôr si človek zase otupí zmysly, ale po dlhšom pobyte v prírode vníma veci inak. A tiež veľa vecí pochopí.

■ A asi aj pocíti rešpekt pred prírodou a jej systémom.

Veľmi ma fascinuje, ako to celé funguje. V lese alebo akomkoľvek ekosystéme sa odohráva veľmi veľa vecí, ktoré nie sú riadené, no napriek tomu fungujú. Sú tam tisíce druhov organizmov, ktoré žijú akoby v jed-

nom spoločenstve, v ktorom sa navzájom dopĺňajú. Napríklad huby poskytujú stromom vodu a živiny, ale keď treba, tak ich liečia antibiotikami. Prírodný systém má vnútorné pravidlá, vďaka ktorým sa dokáže sám organizovať a spontánne vyvíjať.

■ Ako do tohto systému zapadá človek? Ten má skôr tendenciu prírodu ničiť, a nie sa do systému zapojiť.

Musíme sa učiť. Keby vlk dnes zjedol všetky jelene, tak zajtra nemá čo jesť. Vlč sa správa tak, aby mal jeleňov čo najviac. A človek by sa mal správať rovnako. Problém je v tom, že sa naša spoločnosť začala od priemyselnej revolúcie vyvíjať veľmi rýchlo. Vymýšľame nové veci a spätná väzba prichádza po veľmi dlhom čase. To nie je ako v medziľudských vzťahoch – keď urobíte druhému zle, dostanete „facku“ hneď a viete, že niečo nebolo v poriadku. V prírode to funguje inak. Napríklad si neuvedomujeme, že pôda sa tvorí 1 500 rokov. My nie sme iní ako ostatné živočíchy, akurát pokrok nás vhodil do úplne iného stavu, s ktorým nemáme skúsenosť, a spätnými väzbami nemáme možnosť rýchlo sa naučiť, ako sa v novom svete správať k prírode.

Erikovi Balážovi sa počas práce pritrafia často jedinečné momenty.

■ Naša spoločnosť je nastavená tak, že si neberieme len toľko, koľko potrebujeme, ale toľko, koľko chceme.

Áno. Nemáme stabilitu. Keď niečo funguje dlhodobo rovnako, ľudia si vytvoria pravidlá, ktorými sa riadia. Svet sa tak rýchlo zmenil a mení, že staré pravidlá prestávajú platiť a nové sa nestihajú vytvárať. Tiež nastal taký chaos, že ľudia sa snažia „nakradnúť“ čo najviac, lebo nevedia, čo bude zajtra. Takéto správanie však nie je dlhodobo udržateľné, preto sa musí niečo stať.

■ Dejiny sú toho svedkami – popy, prírodné katastrofy, kolapsy spoločností. Čomu však naučila príroda vás a čím obohatila váš život?

Mňa veľmi zaujíma, ako svet funguje, a v prírode hľadám inšpiráciu. Myslím si, že existujú pravidlá, ktoré sú dôležité a ktorými sa svet riadi. Zdá sa mi, že prostredníctvom prírody som sa priblížil k ich pochopeniu. Celý môj život je daný skúsenosťou s prírodou.

■ Venujete sa aktívne aj ekológii. Aká je z tohto hľadiska situácia na Slovensku?

Nemali by sme si myslieť, že máme úplne najlepšiu prírodu. Príroda je všade hrozne zničená. Polia repky postriekané pesticídmi sú mŕtvou krajinou, otrávenou pôdou. Máme zregulované zničené rieky, lesy sú z veľkej časti premenené. Stále nám síce zostali maličké fragmenty pralesov, starých lesov, ale aj tie neustále ničime. V Nemecku sa trend už otočil, hoci si svoju prírodu už tiež dosť zničili. Oveľa rýchlejšie vytvárajú zóny slobodnej prírody, ktoré u nás, naopak, stále zanikajú a nových sa vytvára len veľmi málo.

■ Čo by sa dalo s týmto stavom robiť?

Z môjho pohľadu je to ekonomická otázka. Príroda je kapitál, ktorý môžeme využiť rôznym spôsobom. Keby sme napríklad rozvíjali prírodný turizmus, vieme z neho ďaleko viac vyťažiť, ako keď vyťažíme z prírody stromy. Nikto sa nad tým nezamýšľa, ale škodí to celej spoločnosti.

SNÍMKY:

KAROL KALISKÝ – AROLLA FILM, ARCHÍV – EB-

Čo robiť počas svätého prijímania

PREJAVENIE ÚCTY A VĎAKY PO PRIJATÍ EUCHARISTIE MÁ ČASTO RÔZNU PODOBU. LITURGISTA VŠAK PRIPOMÍNA, ŽE LITURGIA NIE JE PRIESTOROM NA VYJADRENIE SÚKROMNEJ ÚCTY JEDNOTLIVCOV, JE POTREBNÉ ZACHOVÁVAŤ SPOLOČNÉ GESTÁ SPOLU S OSTATNÝMI BRATMI A SESTRAMI

Aký je správny liturgický postoj veriacieho počas svätého prijímania? Kľačanie, sedenie alebo státie?

PETER, RUŽOMBEROK

Milý Peter, o postoji pri svätom prijímaní by bolo možné dlho diskutovať. Je to vec historická, praktická, duchovná? Faktom je to, že v celom prvom tisícročí prijímali kresťania Eucharistiu postojáčky, pretože je to postoj vykúpených, ako to píše i svätý Ján vo svojom Zjavení: „Potom som videl: a hľa, veľký zástup, ktorý nik nemohol spočítať, zo všetkých národov, kmeňov, plemien a jazykov. Stáli pred trónom a pred Baránkom, oblečení do bieleho rúcha, v rukách mali palmy a mohutným hlasom volali: Spása nášmu Bohu...“ (Zjv 7, 9 – 10) Malo to svoju logiku, pretože tí, ktorí boli z prijímania Eucharistie pre svoje hriechy vylúčení, zotrvali v postoji kajúcnikov, teda v pokornej modlitbe na kolenách. Tí, ktorí mali účasť na Pánovom stole, stáli, čím vyjadrovali vďaka

za vykúpenie, odpustenie hriechov, ale i za dar Eucharistie.

Od 12. storočia, s postupným zdôrazňovaním nehodnosti človeka prijímať Eucharistiu, sa pristúpilo k prijímaniu pokľačiaci, vďaka čomu, žiaľ, kresťania Eucharistiu prakticky prestali prijímať. A hoci sám Ježiš povedal: „vezmite a jedzte“, skoro nikto „nebral a nejedol“. Táto situácia zašla až tak ďaleko, že Štvrtý lateránsky koncil v roku 1215 musel nariadiť, aby každý pokrstený, po nadobudnutí svojprávnosti, aspoň raz v roku prijal Eucharistiu.

Postoj kľačania ako prejav súkromnej, individuálnej zbožnosti prešiel do liturgie pomerne neskoro. Liturgia svätej omše s kľačaním ako spoločným gestom všetkých prítomných počíta len niekoľkokrát. *Všeobecné smernice Rímskeho misála* majú tento text: „Veriaci... nech však kľačia... pri premenení... Kde je zvyk, že ľud zostáva kľačať po skončení zvolania Svätý

až do konca eucharistickej modlitby a pred prijímaním, keď kňaz hovorí Hľa, Baránok Boží, nech sa chvályhodne zachová“ (VSRM 43). Rozlišuje sa teda príkaz kľačať, ktorý je záväzný počas premenenia, a možnosť zachovať zvyk kľačať počas eucharistickej modlitby a pred svätým prijímaním počas zvolania Hľa, Baránok Boží. O kľačaní počas prijímania Eucharistie sa tu nepíše nič. V tom istom bode však nájdeme aj ďalšie usmernenie: „Konferencia biskupov má však právo prispôbiť gestá a držanie tela, opísané v omšovom poriadku, povahe a rozumným národným zvyklostiam podľa noriem práva.“ Slovenskí biskupi tak urobili osobitným pastierskym listom, ktorého normy sa stali záväznú 7. augusta 2005. V ňom píšú: „Státie je aj prejavom úcty. Keď k nám príde návšteva, vstaneme. Keď do triedy vstúpi učiteľ, žiaci vstanú z úcty k nemu. Počas slávania svätej omše prichádza k nám Pán. Preto stoj-

me hneď na jej začiatku. Prichádza v osobe kňaza na začiatku svätej omše, keď vstupuje do spoločenstva zhromaždených veriacich, keď prichádza v Božom slove evanjelia, keď prichádza v eucharistickej modlitbe, keď prichádza vo svätom prijímaní.“ (Celý text pastierskeho listu je možné nájsť na webovej stránke KBS.) Toto usmernenie je teda záväznú na celom území Slovenska a vôbec nie je vyjadrením menšej úcty k Eucharistii, ako sa môže zdať tým, ktorí túžia vyjadriť postoj pokory pred Kristom pokľaknutím, pretože v skutočnosti si pred eucharistickým Kristom pokľaknú všetci spoločne práve pri slovách Hľa, Baránok Boží. A keďže liturgia nie je priestorom na vyjadrenie súkromnej úcty jednotlivcov, je potrebné zachovávať spoločné gestá spolu s ostatnými bratmi a sestrami.

ŠTEFAN FÁBRY

AUTOR JE ODBORNÍK V OBLASTI LITURGIKY

Dobrý strom rodí dobré ovocie

Dňa 24. mája sa konal 4. ročník Angelafestu – galaprogramu Základnej školy s materskou školou Angely Merici v Trnave. Už tradičný galavečer je poďakovaním Bohu za dary a talenty, ktoré vkladá do pedagógov a žiakov počas celého roka. Tohtoročný galavečer bol však výnimočný tým, že základná škola, ktorej zriaďovateľom je Rímska únia rádu sv. Uršule, si tento rok pripomenula 25. výročie svojho založenia. Nosnou myšlienkou celého večera sa stal citát z Matúšovho evanjelia: „Dobrý strom rodí dobré ovocie“ (Mt 7, 17). Žiaci vo svojich vystúpeniach naplnených spevom, tancom a dramatizáciou ukázali, že sú skutočne mladými stromčekmi, ktoré prinášajú bohatú úrodu ovocia Ducha Svätého. Počas slávnostného večera mali rodičia i hostia možnosť prezrieť si fotografie školy, ktoré dokumentovali, ako sa jej exteriér i interiér počas 25 rokov menili a modernizovali.

TEXT A SNÍMKA: MÁRIA NÍZLOVÁ

Zmerali si svoje vedomosti

Dňa 26. mája sa v Dominikánskom mariánskom centre Veritas v Košiciach konal 7. ročník vedomostnej súťaže Pápežských misijných diel pre deti vekovej kategórie II. stupňa ZŠ v Košickej arcidiecéze. Emeritný arcibiskup Alojz Tkáč súťaž otvoril svätou omšou v Kostole Nanebovzatia Panny Márie. Súťaže sa zúčastnili družstvá z farností a ZŠ Bardejov-Poštárka, Belá nad Cirochou, Kobyly, Kendice, Koškovce, Plaveč, Svit a Široké, čo predstavovalo 32 súťažiacich. Súťažilo sa v troch kolách s témami: rébus so Svätým písmom, 100 rokov fatimských zjavení a knihy *Pentateuchu*. Na prvom mieste sa umiestnilo družstvo z Belej nad Cirochou, na druhom mieste skončilo družstvo zo Širokého a na treťom mieste družstvo z farnosti Kobyly. Každý účastník bol odmenený vecnými darmi.

TEXT A SNÍMKA: ŠTEFAN KONDIS

Deti ďakovali mamám a otcom

PRI PRÍLEŽITOSTI DŇA RODINY PRIPRAVILI 19. MÁJA NA ZÁKLADNEJ ŠKOLE VINBARG V BARDEJOVE AKADEMIU PRE RODIČOV

Počas príprav na slávnostnú udalosť prežili organizátori a žiaci príjemné jarné popoludnia v škole, ktoré sprevádzala detská vrava, smiech a najmä usilovná práca. Piesňami, básňami, scénkami a tancom sa chceli deti poďakovať svojim najdrahším – mamám, otcom a aj starým rodičom.

V školskej učebni sa striedali najmenší, starší, ale aj najstarší. Spoločnými silami pripravili pásmo básní, scénok, piesní, tancov, srdečných blahoželaní a vytvorili veľkú rodinu, v ktorej vládla láska, radosť, porozumenie a predovšetkým Božie požehnanie. Až nastal „deň D“.

Devätnásty máj sa niesol v znamení slávnostnej atmosféry. Zvedavé otázky najmenších, kedy príde moja mamka, ocko, babka, dedko, nemali konca. Rodičia a starí rodičia pomaly začali prichádzať a každé dieťa si svojich najbližších odvieďlo a usadilo. Školská jedáleň sa zaplnila do posledného miesta. Svojím programom sa deti postupne predviedli piesňami, básňami, scénkami

Akadémia pre rodičov vyvolala úsmevy aj slzy dojatia.

a tančekom, v ktorých preukázali svoju šikovnosť, odvalu, snahu a najmä lásku, s ktorou pásmo pripravili. Od všetkých prítomných si vyslúžili obrovský potlesk a v jednom prípade aj slzy dojatia. V závere odovzdali pekné darčeky vy-

robené na hodinách výtvarnej výchovy. Akadémia bola milým svedectvom, že rodina je Božím darom a rodičovské ruky sú nikým a ničím nenahraditeľné.

JANKA HARČÁROVÁ

SNÍMKA: DANKA KATUŠINOVÁ

Pripomenuli si nespravodlivo väznených

V PIATOK 26. A V SOBOTU 27. MÁJA SA USKUTOČNIL XXVIII. ROČNÍK SPOMIENKOVÉHO PODUJATIA NA VŠETKÝCH NESPRAVODLIVO VÄZNENÝCH POČAS KOMUNISTICKÉHO REŽIMU – JÁCHYMOVSKÉ PEKLO

V piatok v poobedňajších hodinách položili pamätníci kvety k pomníku na cintoríne v Horním Slavkove. Nasledoval pietny akt pri Veži smrti v Dolním Žďári.

V sobotu 27. mája sa začal program svätou omšou v Kostole sv. Jáchyma v Jáchymove. Celebroval ju emeritný plzenský biskup František Radkovský. Vo svojom príchove pripomenul diktatúru nacizmu a komunizmu, ktoré naše krajiny postihli počas uplynulého storočia. Prítomných vyzval, aby si vážili slobodu, budovali spoločnosť na základoch pravdy a slobody, i keď prebudenie z otrockého ducha môže trvať ešte nejaké obdobie. Osobitne vyzval tých, ktorí nespravodlivo trpeli, aby boli svedomím spoločnosti.

Po skončení svätej omše sa prítomní politickí väzni komunistického režimu, ich potomkovia, príbuzní, pamätníci, ústavní činitelia, zástupcovia krajskej i miestnej samosprávy, cirkevní predstavitelia a všetci účastníci podujatia, medzi ktorými nechýbali ani zástupcovia najmladšej generácie, ktorí sa narodili až po páde totalitného režimu, zhromaždili pri pamätníku *Brána k slobode* pri kostole. Tam sa zúčastnili na pietnom akte a uctili si pamiatku nespravodlivo prenasledovaných komunistickým režimom.

Predseda Konfederácie politických väzňov Slovenska Peter Sandtner pri tejto príležitosti spomenul, že jeden z tých, ktorí prešli väzni-

ami nespravodlivého režimu, bol aj saleziánsky kňaz Titus Zeman, ktorý bude vyhlásený za blahoslaveného. „Je dôležité si pripomínať tieto udalosti a osudy ľudí, ktorí ich zažili, majú byť výstrahou i pre budúcnosť,“ povedal.

Podpredseda Konfederácie politických väzňov v Českej republike Leo Židek vyzval, aby sme novým generáciám zaručili čo najlepšiu budúcnosť.

V závere sa prihovril biskup František Radkovský a zopakoval, aby sme boli svedomím našich spoločností a žili podľa *Desatora*, ktoré chráni naše slobody a nás zaväzuje, aby sme bránili slobody iných.

LUDOVIT KOŠIK

Z POŠTY

Milí čitatelia,

z vašich listov vyberáme:

„Pod záštitou prezidenta SR Andreja Kisku sa 19. a 20. mája uskutočnilo desiate stretnutie banských miest a obcí Slovenska v meste Nová Baňa,“ píše Jozef Blaha z Novej Bane. „Zúčastnilo sa na ňom vyše tridsať delegácií – našich aj zo zahraničia. Počas banickej ekumenickej bohoslužby vo farskom Kostole Narodenia Panny Márie dekan Peter Mišík v homílii spomenul ťažký život baníkov. (...) Tieto dni v Novej Bani oslávili aj novobanskí veriaci na troch miestach – pri mariánskej svätyni v Kohútove, pri Kaplnke sv. Antona na Štáloch a v Kostole sv. Alžbety pri bývalej banickej nemocnici.“

„Sekulárny inštitút don Boscových dobrovoľníčok si 19. – 21. mája pripomenul 100 rokov od svojho založenia vo svete,“ informovali nás v liste členky inštitútu. „Zrod nášho inštitútu sa datuje od 20. mája 1917. Celé dielo sa začalo v Turíne na Valdoccu, kde naše prvé sestry prejavili túžbu žiť saleziánsku charizmu vo svete. Nebolo to len plané nadšenie, ale vanutie Ducha Svätého v časoch, keď sekulárne inštitúty neboli v Cirkvi ešte veľmi známe. Vo svete je nás v súčasnosti okolo 1 300 a okrem Austrálie sme na všetkých kontinentoch sveta. Inštitút don Boscových dobrovoľníčok na Slovensku vznikol v čase totality a má za sebou 50 rokov tichého pôsobenia v každej z našich diecéz. Od roku 1978 je uznaný ako Inštitút pápežského práva. Sekulárne zasvätenie je nová forma života laikov, ktorí chcú radikálne nasledovať Ježiša Krista tým, že sa úplne odovzdajú Bohu a pritom ostávajú žiť vo svete vo svojich rodinách, alebo aj sami, a spolupracujú s Bohom na posväcovaní sveta, podobne ako pôsobí kvas v ceste.“

Ďakujeme za všetky vaše listy a tešíme sa na ďalšie. Želáme krásny letný týždeň.

–NS–

Diecézni a rehoľní kňazi sú občas rivalmi

DIECÉZNI A REHOĽNÍ KŇAZI. MAJÚ ROVNAKÉ POSLANIE, KTORÉ NAPŔŇAJÚ ROZLIČNÝM SPÔSOBOM. ICH ČINNOSŤ A CHARIZMY SA DOPŔŇAJÚ. NAPRIEK TOMU MEDZI NIMI VERIACI ČASTO ROBIA ROZDIELY A PANUJE MEDZI NIMI ISTÁ RIVALITA. PREČO JE TO TAK?

MIROSLAV PASTOREK

S priateľmi sa často rozprávame na cirkevnú nôtu. Všimam si pritom, ako často sa v ich rozprávani objavuje téma rozdielov medzi diecéznymi a rehoľnými kňazmi. Všetko sa však odohráva na rovine pocitov či metaforických vyjadrení. „Rehoľní kňazi majú v sebe taký šmrnc,“ znie jeden názor. „Prerozdelenie povinností medzi spolubratmi umožňuje rehoľným kňazom mať viac času na modlitbu, rozjímanie, premýšľanie,“ hovorí ďalší. Iný zase tvrdí, že diecézni kňazi dokážu pastoračne veriacemu pomôcť účinnejšie či univerzálnejšie, lebo rehoľníci zdôrazňujú spiritualitu svojej rehole, čo je logické, avšak nie vždy účinné.

Vidí sa mi, akoby ľudia o tejto téme uvažovali ako o súboji či výberovom konaní. Akoby otázka znela, ktorí kňazi sú lepší. Aj mne sa podobné otázky začali usádzať v mysli. Preto som sa rozhodol spýtať sa priamych aktérov – diecéznych a rehoľných kňazov – či a ako tento rozdiel vnímajú. Aký je teda rozdiel v pastoračnom prístupe medzi rehoľnými a diecéznymi kňazmi?

Kňaz stále musí byť úradníkom
Dominikán Damián Mačura (38) hovorí: „Vzhľadom na to, že poznám veľa veľmi dobrých diecéznych kňazov, býva mi ľúto, keď sa o rehoľníkoch hovorí, akí sú dobrí a diecézni nie. Vždy pripomínam, že ak existuje rozdiel medzi diecéznymi a rehoľnými kňazmi, že vôbec existujú tieto dve formy kňazského zasvätenia, tak je to preto, lebo to Boh chce.“ Preto ani o jednej forme kňazského zasvätenia nemožno povedať, že je lepšia ako druhá, zdôrazňuje Damián Mačura a pokračuje: „Každý dostávame odlišné povolania, majú však jeden cieľ. Základ je rovnaký, aj keď výkon je možno odlišný.“

Podobný názor zdieľa i salezián Peter Ondrej (37): „Rozdieli sú, je to však skôr o vzájomnom dopĺňaní, nápadoch, ktoré každý zrealizuje inak. Slovanmi jedného nášho suseda farára,

Pestrosť Cirkvi je ako lúka plná kvetov. Každý má na nej svoje miesto a zmysel v službe zvestovania Krista a jeho lásky.

je tu pozitívna vzájomná konkurencia.“ Podľa Petra Ondreja sa táto pozitívna konkurencia prejavuje i v tom, že zatiaľ čo v 90. rokoch boli saleziáni inovatívnejší a ich ponuka aktivít pre veriacich pestrejšia než to bolo vo farnostiach spravovaných diecéznymi kňazmi, dnes sa situácia už obracia. „Mnohé diecézne farnosti nás minimálne dobehli či dokonca predbehli v pestrosti ponúk, spoločenstiev, liturgického života a duchovných aktivít,“ konštatuje žilinský salezián.

Pestrosť ponúkaných duchovných aktivít – to je, zdá sa, oblasť, v ktorej sa ľahšie pohybuje rehoľným kňazom. „Rehoľník nemusí viesť pravidelné katechézy ku krstom, prípravy k sobášom, celoročné katechézy k birmovaniu, nemusí riešiť množstvo predpisov, účtovníctvo farnosti, pravidelné revízne správy za elektrinu, plyn... a všetky možné veci zmysluplné aj nezmyselné,“ vyratáva za viacerých diecéznych kňazov, s ktorými som o tejto téme rozprával, brodniansky farár Jozef Šoška (44). Pripomína, že diecézni kňazi bývajú často zava-

lení množstvom práce, ktorú si môžu rehoľníci, žijúci v komunite, rozdeliť medzi sebou, a tak im ostáva väčší priestor na duchovnejšie záležitosti. „Už len keď chcem pre ľudí urobiť toaletu pri kostole. Povieť vám, že to WC je najdrahší záchod v celej našej dedine. Treba osloviť pamiatkový úrad, geodéziu, povolenia od vodárov, plynárov, elektrikárov, dať vypracovať projekt pripojenia... To sú všetko veci, ktoré zaberajú hodiny, dni, týždne. A pritom sa robia vo farnosti ďaleko väčšie projekty a aktivity,“ dáva príklad z praxe diecézneho kňaza Jozef Šoška a pokračuje: „Pápež František nám pripomína: ‚Nebudte úradníkmi.‘ Na nás však stále doliehajú aj tieto úradnícke veci, a nielen zo strany štátu, ale aj zo strany Cirkvi. A nie sú to vždy nevyhnutné ani užitočné veci. Ono sa povie, že je to nič, ale stokrát nič zabilo aj vola.“

To, že diecézni kňazi sú často preťažení, uznáva i dominikán Damián Mačura: „Obdivujem diecéznych kňazov, že mnohí musia ‚frčať‘. Keď je kňaz vo farnosti, neutečie pred prá-

cou, tá si ho dobehne,“ hovorí a dodáva: „Po dvanástich rokoch rehoľného života si uvedomujem, že u nás, keď komunita nie je úplne zrelá alebo dobre nastavená, môže niektorý rehoľný kňaz aj dlhodobejšie zanedbávať niektoré veci, unikať od niektorej práce. Diecézneho kňaza to nepustí. V reholi sa dá veľmi rýchlo dozrieť, avšak aj lepšie ‚zažiť‘ ako v diecéznej službe.“ Damián Mačura však pripomína, že nielen diecézni kňazi sa musia obracať: „Je pre mňa motivujúce, ako mnohí bratia v komunite zvládajú hromadu vecí – rôzne formy apoštolátu, štúdium, starostlivosť o vlastnú komunitu či o slovenskú provinciu a k tomu napríklad ešte aj seriózne akademické pôsobenie.“

Zdroje napätia

Život v komunite nepochybne mnohé veci zjednodušuje. Všetko má však i svoju odvrátenú stranu. „Komunitný život spotrebúva kvantum času,“ hovorí Damián Mačura. „Z dobrá spoločenstva môžeme čerpať len tam,

kde doňho investujeme. Pri starostlivosti o budovu, čistotu, kuchyňu a podobne. Je iné, keď sa musíme starať o dvanásť bratov, ako keď sa jeden človek sám za chvíľu naje. To všetko sú veci, ktoré berú čas,“ dáva príklady a pokračuje: „Alebo napríklad chórová modlitba. Naše konštitúcie hovoria, že spoločné slávenie božského officia – breviára a svätej omše – je jednou z hlavných úloh nášho fungovania. Zaberá nám to oveľa viac času ako keď sa, povedzme, niekto pomodlí vešpery sám v súkromí.“ Dominikán zo Zvolena to zhrňa: „Spoločný život je náročný. Časovo aj tým, že pochádzame z iných rodín a sme vychovaní úplne odlišne. Učíme sa spolu žiť. Silu nám dáva modlitba a spoločná Eucharistia.“

Pri spoločnom slávení Eucharistie v rehoľných komunitách by som sa rád pristavil. V rozhovoroch mimo záznam s viacerými diecéznymi kňazmi často zaznievali poznámky o tom, aké to majú rehoľníci jednoduché. Stačí im koncebrovať jednu svätú omšu denne, zatiaľ čo diecézny kňaz musí za deň stihnúť niekoľko svätých omší. Damián Mačura vysvetľuje, že to nie je ich lenivosťou: „My v komunite sme veľmi rozdielni. Preto veríme, že keby sme spolu neslúžievali svätú omšu, uškodilo by nám to. Svätá omša je základ, na ktorom naše odlišnosti môžu priniesť ovocie.“

Rehoľnícka nutnosť sláviť sväté omše spoločne v kombinácii s preťaženosťou diecéznych kňazov však často býva zdrojom napätia. „Neraz sa stane, že potrebujeme na čas odísť, napríklad pre zdravotné ťažkosti, a pri zastupovaní nenájdeme pomoc u rehoľníkov. Radšej u seba koncebrojú, akoby mali ísť vyslúžiť svätú omšu do farnosti. To sa stáva a potom sa stráca dôvera. No ani tieto skúsenosti sa nedajú zovšeobecňovať. Je veľkou službou, ak najmä pri vianočnom a veľkonočnom spovedaní, najmä vo veľkých mestách, pomáhajú rehoľní kňazi,“ hovorí za diecéznych kňazov Jozef Šoška.

Salezian Peter Ondrej však pripomína: „Rehole sa vnímajú ako špeciálny druh pastorácie. To je správne, hodnota rehoľných spoločenstiev však nespočíva iba v pastoračnej činnosti. Význam rehoľného života je oveľa hlbší.“ Súhlasí s ním i Damián Mačura a dopĺňa: „Snažíme sa žiť charizmu nášho zakladateľa a veríme,

že milosť, ktorú dostal, v spoločenstve nejakým spôsobom pretrváva.“

Peter Ondrej pripomína jedno negatívum, ktoré sa so špecifickou spiritualitou rehoľného života spája: „My rehoľníci máme niekedy tendenciu uzavrieť sa vo svojom kláštore a nemať taký široký horizont, ktorý je typický pre farnosť ako klasické vyjadrenie diecéznej pastorácie. Tam majú byť prítomní všetci, od vzdialených cez klasických veriacich po rôzne spoločenstvá, a farár má všetkých zasiahnuť,“ hovorí a dodáva: „My rehoľníci máme niekedy tendenciu si veriacich rozdeliť a povedať si, že my sa budeme venovať napríklad len mladým a hotovo.“ To však môže byť i výhoda, pripomína žilinský salezián: „Rehoľné spoločenstvá tým, že je v nich viac bratov naraz a nie sú ‚zviazaní‘ základným pastoračným servisom, majú priestor venovať sa špecifickjším skupinám ľudí – rozvedeným, mladým, ísť do sociálnej oblasti, charity a podobne.“

S tým súhlasí i Jozef Šoška: „K rehoľníkom skôr prichádzajú ľudia, ktorí sú vo viere zrelší,“ hovorí a vysvetľuje: „Zvyčajne k nim neprichádzajú ľudia s problémami okolo sobáša či krstu, či kvôli pohrebu, a pritom sú nepraktizujúci, často majú konfliktný postoj k Cirkvi či kňazom. Takí skôr prídu za diecéznym kňazom a ten si to neraz ‚odnesie‘. K rehoľným kňazom chodia skôr ľudia, ktorí potrebujú hlbšiu spoveď alebo duchovné vedenie.“ Diecézni kňazi, s ktorými som sa zhováral, priznávajú, že na duchovné vedenie viacerých ľudí, často dokonca ani na dlhšiu spoveď, pri záťaži, ktorú denne zažívajú, čas ani kapacity jednoducho nemajú.

Duchovní nomádi

S tým je spojený fenomén, ktorý tiež prispieva k istej rivalite medzi diecéznymi a rehoľnými kňazmi. Slovom saleziána Petra Ondreja by sme ho mohli nazvať „duchovný nomádizmus“. Prejavuje sa tým, že veriaci – najmä v mestách, kde je ponuka „duchovných služieb“ pestrá – „kočujú“ po rôznych farnostiach a spoločenstvách. Vyberajú si ich podľa toho, kde sa cítia lepšie. „Kňaza – a nezáleží na tom, či je rehoľník alebo diecézny – vždy zamrzí, keď človek, rodina či nejaká skupina ľudí, ktorá chodí do vášho kostola, máte spolu sociálny kontakt, pripravujete ich na sviatosti a podobne, sa zrazu vytratí a chodí

niekam inam,“ hovorí Peter Ondrej a pokračuje: „Nikto z nás nie je taký svätý, aby si povedal, jasné, doprajme im, tam je možno lepšie spoločenstvo. Navyše, škaredo povedané: každý človek, ktorý prichádza do kostola, je aj istým finančným a materiálnym prínosom. Keď ľudia prestanú chodiť, možnosti je oveľa menej.“

Je „duchovný nomádizmus“ v poriadku, alebo by sa mali veriaci sústrediť na budovanie spoločenstva vo farnosti, do ktorej patria? „Ideálom je to druhé, budovať Cirkev tam, kde som. To znamená budovať farské spoločenstvo,“ hovorí Jozef Šoška. Putovanie veriacich po rôznych kostoloch a spoločenstvách je podľa neho často i dôsledkom zlyhania kňaza či nezrelosti farského spoločenstva. Dominikán Damián Mačura sa na vec pozerá z iného uhla: „Myslím si, že model, keď by človek mohol chodiť len do svojej farnosti, je prekonaný. Človek by si podľa mňa mal vybrať a chodiť do kostola tam, kde chce.“ Salezián Peter Ondrej dopĺňa: „Zvlášť v mestách zmenou štýlu života nastalo to, že celý náboženský život sa už viac neodohráva len v jednom kostole či farnosti. Samotná farnosť dnes

nemôže zahrnúť celé bohatstvo Cirkvi,“ hovorí a dodáva: „Prináša to, samozrejme, aj mnohé nebezpečenstvá alebo negatívne javy. Jedným z nich je vykorenenosť, prípadne istý konzumný návyk aj v oblasti duchovných hodnôt.“

Už sme narazili na niekoľko skutočností, ktoré spôsobujú rivalitu medzi rehoľnými a diecéznymi kňazmi. Dá sa však pomenovať jedna hlavná príčina, prečo ľudia často nevnímajú diecéznu a rehoľnú kléru ako dva odtiene rovnakej služby? „Myslím si, že rivalita je tam, kde ľudia nedokážu pochopiť, že tieto odlišné povolania dáva Boh,“ hovorí Damián Mačura. „Myslím si však, že rôzne formy charizmy sa navzájom dopĺňajú a nemali by si prekážať,“ dodáva. Súhlasí s tým i Jozef Šoška: „Pestrosť Cirkvi je ako lúka plná kvetov. Nemôžeme byť všetci iba tulipánmi či fiolkami. Niektoré pastierska kapsička, niektoré steblo zelenej trávy. To je však krásna rôznosť. Nemôžeme si robiť prieky a vrať, kto je potrebnjší. Každý má na nej svoje miesto a zmysel v službe zvestovania Krista a jeho lásky.“

ILUSTRÁČNÉ SNÍMKY:

ISIFA/SHUTTERSTOCK, PROFIMEDIA.SK

Dve formy kňazského zasvätenia existujú preto, lebo Boh to tak chcel. Ani o jednej forme z nich preto nemožno povedať, že je lepšia ako druhá.

TROŠKA DO ROŽKA

Dannie

Neúspech dokáže človeka ohromne škriekť. Nepodarená skúška, výpoveď v práci, sklamanie vo vzťahu – každého postretnie niečo iné, no často je umenie vedieť dôstojne prijať prehrú. Je ľahké byť optimistom, keď pravidelne počuješ slová uznania, si zdravý, úspešný. Väčší obdiv si zaslúži ten, kto sa aj napriek tisícokrakým neúspechom dokáže usmievať a kráčať odhodlane ďalej po vlastnej krížovej ceste.

Všetky boje, vzostupy aj pády majú zmysel, hoci je často ľudským rozumom nepochopiteľný. Aj keď padneme, či už vlastnou vinou alebo nie, dôležité je neprestať bojovať. A kolkokrát človek zloží kríž tesne predtým, ako mu ho ktosi sníme z pliec! Mnoho ľudí trpí, pretože sa považujú za obeť, označujú za príčinu svojho nešťastia každého okrem seba. Hľadajú svetlo na temných trniských cestách, kde po ňom niet ani stopy. „Svetlo je vo mne a moja cesta sa ožiari,

keď ja budem horieť,“ domnieva sa kňaz Michel Quoist.

Boh nestvoril neznesiteľný svet, nikomu nedaroval život, ktorý by sa nedal dobre prežiť. Zlo nemá moc urobiť ľudí nešťastnými, aj keď ľudstvo je veľmi poznačené hriechom. Kristova obeť na kríži odrodila všetku moc pekla. Nijaká krížová cesta sa nevyrovná tej jeho, on ju prešiel prvý, žije, a preto môže žiť každý.

Neúspech dokáže človeka ohromne škriekť, môže byť aj veľmi veľký, ale nikdy nie je vstupenkou do sveta bez radosti. Dôkazom sú ľudia, ktorí v nedôstojných podmienkach dôstojne prežili koncentračné tábory, nevyliciteľne chorí optimisti, rodiny stmelené vojnou, ktorá rozdeľuje. Iste každý osobne pozná aspoň jedného hrdinu alebo hrdinku, ktorí objavili plamienok svetla v sebe a nikdy, ani v zúrivo kviliacich víchriciach, ho nenechali vyhasnúť.

DANNIE BUČKOVÁ,

ŠTUDENTKA KATOLÍCKEJ UNIVERZITY

V RUŽOMBERKU

PRIDAJ SA K NÁM. NAŠE KONTO NA FACEBOOKU SA VOLÁ MLADÝM KN.

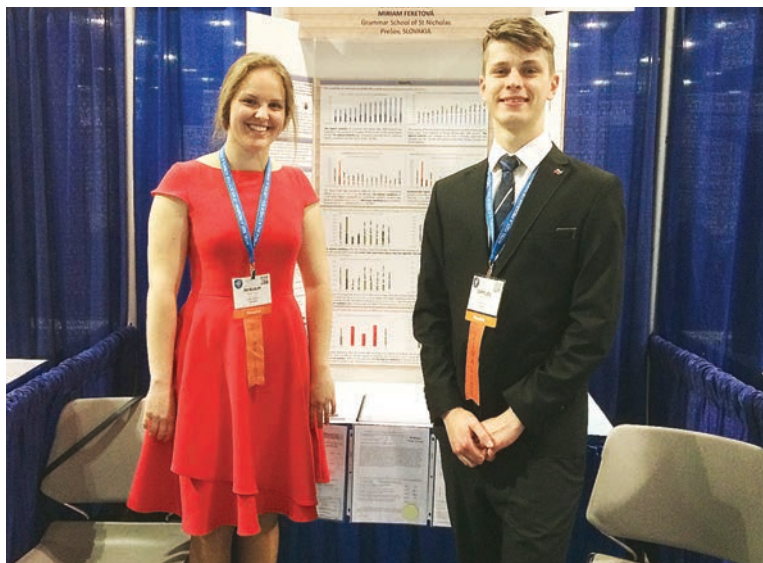
ČO STE (NE)VEDELI

Liviu Librescu bol rumunsko-americký vedec židovského pôvodu. Spolu s rodinou bol počas druhej svetovej vojny deportovaný do pracovného tábora a neskôr do geta v rumunskom meste Focsani. V roku 1978 emigroval do Izraela a v roku 1985 sa presunul do USA, kde začal ako profesor aeronautického a mechanického inžinierstva učiť na Virgínskom polytechnickom inštitúte. Práve tam sa 16. apríla 2007 odohral masaker, pri ktorom juhokórejský študent Čo Sung-hui zabil 32 ľudí. Liviu Librescu vtedy zabránil väčšiemu počtu obetí, keď vlastným telom zablokoval dvere do učebne, v ktorej prednášal. Kým blokoval vstup do miestnosti, svojím študentom prikázal ujsť cez okná. Čo Sung-hui ho cez dvere päťkrát postrelil, strela do hlavy bola pre Librescu smrteľná. Svojím konaním však profesor zachránil 22 študentov, jedného juhokórejsčan stihol smrteľne postreliť. Po smrti sa Liviuovi Librescuovi dostalo viacero uznaní, jedným z nich bolo udelenie rumunského najvyššieho štátneho vyznamenania Veľký kríž Hviezdy Rumunska.

SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Slovensko zaznamenalo ďalší úspech medzi mladými vedcami

Miriam Feretová a Samuel Smoter

SNÍMKA: ARCHÍV AMAVET

JÁN NEMEC

Pár dní po úspešnej reprezentácii trojice mladých slovenských vedcov na súťaži I-SWEEEP prišiel ďalší svetový úspech. Sedemnášťroční študenti Miriam Feretová a Samuel Smoter z Gymnázia sv. Mikuláša v Prešove získali 22. mája na najprestížnejšej projektovej súťaži na svete Intel ISEF 2017 vynikajúce druhé miesto. V kategórii Animal Sciences uspeli so spoločným projektom „Prírodné éterické oleje v prevencii pred kliešťami rodu Dermacentor“. Okrem strieborného úspechu získali na súťaži v Los Angeles aj špeciálne ocenenie Special Awards a cenu od China Association for Science and Technology (CAST) s finančnou odmenou.

Pomenujú po nich asteroidy

Miriam a Samuel boli úspešní už v minulom roku. Vtedy ako šestnásťroční stredoškólači získali s individuálnymi projektmi bronzové umiestnenia na súťaži I-SWEEEP v Houstone. Do Ameriky sa vrátili na prestížnejšiu súťaž Intel ISEF. Spojili sily a um do jedného projektu a dokázali byť ešte úspešnejší. „V stredu nás čakal najdôležitejší bod celej výpravy – rozhodcovský

deň, keď nás navštívilo 11 porotcov z Grand a aj zo Special Awards Committee. S našim projektom sme súťažili v Animal Sciences a zároveň sme boli v tejto kategórii jediní Európania. Vo štvrtok bol deň pre verejnosť a pri našej prezentácii sa zastavilo približne 60 ľudí, s ktorými sme viedli neskutočne zaujímavé debaty o našom projekte. Celá súťaž bola neuveriteľným a nezabudnuteľným zážitkom. Spoznali sme množstvo nových ľudí a teraz už našich kamarátov z celého sveta. Slovom sa ani nedá opísať, čo všetko sme zažili,“ zhodnotili spoločne obaja úspešní reprezentanti, ktorí ako jednu z odmien získali pomenovanie asteroidov podľa ich mien.

Dva slovenské projekty

Na Intel ISEF 2017 sa predstavilo 1 800 súťažiacich v 17 kategóriách z viac ako 70 krajín sveta. Slovensko okrem Miriam a Samuela, ktorí boli v Los Angeles ako víťazi Festivalu vedy a techniky Amavet, zastupovali aj Dominika Gáborová a Juraj Vasek. S projektom „Meranie kvality spánku pomocou Xiaomi Mi Band 1S“ síce nezískali ocenenie poroty, no už samotná účasť na prestížnej súťaži bola pre mladých stredoškólskych vedcov veľkým úspechom. □

Svadobné šaty sa dajú vybrať aj v kláštore

V TALIANSKEJ UMBRII JE AUGUSTINIÁNSKY KLÁŠTOR, KAM PRICHÁDZAJÚ BUDÚCE NEVESTY MODLIŤ SA K SVÄTEJ RITE ZA SVOJE MANŽELSTVO. OKREM TOHO SI TAM MÔŽU VYSKÚŠAŤ A VYBRAŤ SVADOBNÉ ŠATY, KTORÉ V PRIEBEHU ROKOV KLÁŠTORU DAROVALI INÉ NEVESTY – PÚTNIČKY

JÁN LAUKO

Výber tých správnych nevestiných svadobných šiat predstavuje náročný a siahodlhý proces. Ženíši by vedeli hovoriť... Kým niektoré nevesty hľadajú drahé šaty od vychýrených krajčírčikov, v Taliansku existuje zaujímavá možnosť, ako prísť k svadobnému odevu za dobrovoľný príspevok. Síce z druhej ruky, no s o to väčšou pridanou hodnotou.

Putovanie za svätou Ritou

V malebnom kraji Umbria sa medzi kopcami v meste Cascia ukrýva augustiniánsky Kláštor sv. Rity. V ňom pôsobí aj sestra Maria Laura, vyučena krajčírka, ktorá spolu s ostatnými sestrami ponúka svadobné šaty a ich úpravu na mieru. Nejde však o najnovšie módné kúsky, ale o šaty, ktoré kláštora darovali mnohé manželské páry. Od 50. rokov minulého storočia totiž do augustiniánskeho kláštora putujú nevesty, ktoré tam prichádzajú, aby sa modlili o príhovor svätej Rity.

Táto svätica z prvej polovice 15. storočia je patrónkou ťažkých manželstiev. Keď mala 12 rokov, jej rodičia ju donútili vydať sa za muža,

ktorý sa k nej potom roky správal veľmi hrubo. Keď zomrel, Rita vo veku 36 rokov vstúpila do vtedajšieho Kláštora sv. Márie Magdalény v Cascii. A presne na toto miesto prichádzajú už vyše 60 rokov nevesty so svojimi ženíchmi, aby sa modlili za svoje manželstvá. Mnohé ženy ako prejav vďaky darovali kláštora svoje svadobné šaty. Za tie roky sestry z Cascie nazbierali stovky šiat, ktoré teraz ponúkajú nevestám za dobrovoľný príspevok.

O úpravu šiat sa stará reholníčka

Páry, ktoré putujú do kláštora, tak okrem modlitby môžu venovať čas aj skúške svadobných šiat. O to, aby neveste vybraný kúsok dokonale sadol, sa stará sestra Maria Laura. Tá do reholného života vstúpila v 28 rokoch. Predtým pracovala ako krajčírka a dizajnérka v Toskánsku. Svoje zručnosti však využíva aj naďalej, v kláštore. Upravuje šaty tak, aby vytvárali otvorené chrbty prekryté stuhami. Navrhuje, v akej úrovni by mal byť výstrih, a znovu zostavuje vnútorné polstrovanie šiat tak, aby vyhovovalo aj inej neveste. Po svadbe totiž často dostáva kláštor vybrané kúsky naspäť.

Sestre-šičke stačí jeden pohľad a hneď vie, ktoré šaty si nevesta

Sestra Maria Laura je vyučena krajčírka a dizajnérka. Nevestám pomáha, aby im šaty sadli na mieru. SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

vyberie. „Viem, ktoré si vyberie. Môžete to vyčítať z jej tváre,“ povedala sestra pre reportérku novín *The New York Times*, ktorá sa rozhodla napísať článok o netradičnej službe sestier z Cascie. „Ak máte sen a my máme možnosť vám ho splniť, urobíme, čo je v našich silách,“ dodala sestra Maria Laura.

Šaty za dobrovoľný príspevok

Každý týždeň si v kláštore vyberú šaty približne tri ženy. Na druhej

strane, za mesiac je sestram podarovaných v priemere desať šiat. Všetky svadobné kúsky sú zadarmo, no sestry sú vždy vďačné za dobrovoľný symbolický príspevok. Jedna nevesta sa rozhodla darovať dokonca až 1 200 dolárov.

Tým, že Taliansko stále prežíva hospodársku recesiu, sestry považujú svoju službu aj za pomoc šetrným nevestám, ktoré sa snažia, aby svadobné náklady boli čo najnižšie. □

Slovenskí študenti zaostávajú vo finančnej gramotnosti

SLOVENSKO SA V RÁMCI MEDZINÁRODNEJ ŠTÚDIE PISA 2015 ZAPOJILO DO CYKLU TESTOVANIA FINANČNEJ GRAMOTNOSTI. VÝSLEDKY TEJTO ŠTÚDIE ZVEREJNILI 24. MÁJA A PODĽA NICH SLOVENSKÍ ŠTUDENTI VO FINANČNEJ GRAMOTNOSTI ZAOSTÁVAJÚ ZA PRIEMEROM KRAJÍN OECD

Meranie bolo realizované v 15 krajinách sveta, ktoré sa v rámci štúdie PISA 2015 dobrovoľne rozhodli otestovať finančnú gramotnosť svojich 15-ročných žiakov. Túto skupinu tvorilo 10 krajín OECD (Austrália, Flámska časť Belgicka, Čile, Holandsko, Kanada, Poľsko, Slovenská republika, USA, Španielsko, Taliansko) a 5 partnerských krajín (Brazília, Čína, Litva, Peru a Rusko). Celkovo bolo otestovaných približne 53-tisíc študentov reprezentujúcich približne 12 miliónov 15-ročných študen-

tov v participujúcich krajinách. Hlavné meranie sa na Slovensku konalo 20. – 30. apríla 2015 a zapojilo sa doň vyše 1 500 študentov z 292 škôl.

Cieľom hodnotenia finančnej gramotnosti štúdie PISA 2015 bolo zhodnotiť úroveň vedomostí a zručností 15-ročných žiakov v oblasti financií, ktoré sú pre nich nevyhnutné, aby mohli robiť svoje finančné plány a rozhodnutia. Skúmala sa schopnosť študentov používať platobnú kartu alebo internetbanking,

schopnosť naplánovať si rozpočet či poznanie spotrebiteľských práv a pochopenie finančných rizík. Meranie sa zameralo aj na identifikáciu a analýzu finančných informácií.

V poslednom realizovanom cykle v roku 2015 priemerný výkon krajín OECD vo finančnej gramotnosti bol na úrovni 489 bodov. Slovensko dosiahlo výkon na úrovni 445 bodov. Priemerné skóre slovenských žiakov sa tak nachádza výrazne pod priemerom zúčastnených krajín. Medzi nimi sa Slovensko umiestnilo štvrté

od konca. Najlepšie dopadla Čína, ktorej bol nameraný výkon 566 bodov. Porovnateľný výkon ako žiaci SR dosiahli žiaci z Litvy, pri ktorých bolo namerané skóre 449 bodov.

Štúdia taktiež zistila, že 34,7 percenta našich žiakov nie je schopných v základných súvislostiach riešiť a aplikovať v praxi otázky a problémy týkajúce sa financií. Navyše, podiel slovenských žiakov v tejto takzvané rizikovej skupine je o 12,4 percenta vyšší ako v priemere krajín OECD. □

ODPORÚČAME

Noci a dni

Poézia Rudolfa Dobiáša vychádza v ucelenej podobe a čiastočne aj v časovej následnosti. Básnická zbierka *Noci a dni* obsahuje približne sto básní vybraných z Dobiášových už vydaných zbierok, ale tiež aj doposiaľ knižne nepublikované básne. Rozdelená je do šiestich častí – *Slávnosti jari*, *Litánie k slobode*, *Medzi trávou a vetrom*, *Rozhovory s Rút*, *Jáchymovskí chlapci* a záverečné *Epištoly*, obsahujúce krátke prozaické texty, ktoré sú Dobiášovým reflexívno-lyrickým pohľadom na život. Knižku vkusne dopĺňajú ilustrácie Jozefa Vydrnáka.

Básnik a prozaik Igor Hochel výstavbu tejto zbierky charakterizoval slovami: „Zreteľne sa pred čitateľom odvinie jeho básnická cesta, na začiatku ktorej je nadviazanie na kraskovsko-rúfusovský typ lyriky, inšpirácia poéziou tzv. trnavskej skupiny, postupné prehľbovanie duchovného rozmeru jeho poézie a vzťahu ku kresťanstvu, ale predovšetkým bytostná životná skúsenosť, ktorá z Dobiáša robí svojbytnú básnickú osobnosť, vynachádzavú pri hľadaní vlastnej, originálnej básnickej obraznosti a poetických princípov.“

V témach Dobiášovej poézie sú výrazne prítomné aj autorove spomienky na väzenie v Jáchymove, do ktorého sa dostal ako osemnásťročný študent pre nespravodlivé obvinenie z protištátnej činnosti. Tam sa spoznal aj s donom Antonom Srhoľcom, ktorý o poézii Rudolfa Dobiáša povedal, že je „dôkazom, že človek môže svoje ľudské bytie, zafažené vekom, utrpením a poznaním, posunúť do stále nových rovín a významov, kde všetko bude už len úžas a spev“. Publikácia *Noci a dni* je tiež ideálnou voľbou, ak sa s poéziou Rudolfa Dobiáša len zoznamujete.

NATÁLIA ŠEPIŤKOVÁ

Výstava ukazuje, kto budoval Bratislavu

PRÍBEH BRATISLAVSKÝCH ARCHITEKTOV, STAVITEĽOV A STAVEBNÝCH PODNIKATEĽOV MÔŽETE SPOZNAŤ AJ PROSTREDNÍCTVOM VÝSTAVY MÚZEA MESTA BRATISLAVY (MMB)

Model Kostola svätého Štefana, kráľa, v Modre (vľavo); vpravo je model Kernovho domu v Bratislave.

Devätnáste storočie na Slovensku v čase habsburského Rakúska-Uhorska bolo poznačené aj mimoriadne pozoruhodnou architektonickou tvorbou a bohatou škálou kozmopolitne pôsobiacich architektov a staviteľov. Do tejto mozaiky patrí aj niekoľko generácií bratislavských architektov, staviteľov a stavebných podnikateľov Feiglerovcov. Autori výstavy Jana Pohaničová a Peter Buday sa 19. storočie v slovenskej architektúre rozhodli prezentovať práve cez príbeh tejto výnimočnej rodiny a ich architektonickej i stavebnej činnosti na širšom území medzi Bratislavou a Ostrihomom. Výstava si všima prácu niekoľkých generácií rodiny Feiglerovcov a ukazuje stopy ich pôsobenia nielen v Bratislave, v ich hlavnom pôsobisku, ale aj v okolí (Svätý Jur, Modra, Trnava) a tiež na území dnešného Maďarska (Pécs, Győr, Ostrihom, Drégely).

Značka Feigler

Rodina Feiglerovcov vykonala pre Bratislavu mimoriadne dielo, na tom sa určite zhodnú všetci znalci slovenského architektonického umenia. Paradoxom preto je, že mnohé z ich najlepších prác už boli zbúrané, no niektoré môžeme ešte predsa len obdivovať. Napríklad Ignatz Feigler ml., ktorý zomrel už pred viac ako 120 rokmi, je autorom bratislavskej fakultnej nemocnice na Mickiewiczovej ulici, synagógy na Zámočkej ulici (už je zbúraná), romantickej novogotickej prestavby veže Dómu sv. Martina (je zachovaná čiastočne), Neszterovho paláca, pôvodnej podoby Hlavnej železničnej stanice, Dessewffyho paláca, Esterházyho paláca, Lafranconiho paláca, Palugyayovho paláca na Pražskej ulici (Ministerstvo zahraničných vecí), Könyökiho domu, hál priemyselného podniku Kablo (zbúrané v roku 2008), Csákyho školy na Palackého

ulici, školy pre pôrodné asistentky, neskôr Pôrodnickej kliniky na Zochovej ulici, hotela Savoy a mnohých ďalších. Najprestížnejšou stavbou, za realizáciou ktorej stojí práve rodina Feiglerovcov, je jednoznačne kaštieľ v Rusovciach. Feiglerovci postavili aj Kostol Nanebovzatia Panny Márie – Blumentál.

Príbeh rodiny cez archívne materiály

Výstava tvorivo nadväzuje na výstavny projekt v Ostrihome, ktorý bol verejnosti predstavený v decembri minulého roku. Návštevníci si na bratislavskej výstave môžu prezrieť archívne materiály z rodinnej pozostalosti Feiglerovcov, originálne výkresy, fotodokumentáciu, historické pohľadnice s vyobrazenými feiglerovskými stavbami, umelecké diela zo zbierok Múzea mesta Bratislavy, Galérie mesta Bratislavy a Archívu mesta Bratislavy s rozsiahlym textovým a obrazovým materiálom doplneným inštaláciami modelov vybraných diel. Vďaka týmto zachovaným prameňom môže návštevník nielen spoznať príbeh tejto výnimočnej rodiny, ale si aj vytvoriť celkom dokonalý obraz o tom, ako vyzerala architektúra 19. storočia na našom území. Výstava *Storočie Feiglerovcov* potrvá vo výstavnej sieni Stará radnica MMB do 20. augusta.

Na výstave nájdete rôzne archívne dokumenty, aj tehlu „Feigler“ (na snímke).

—NS—, SNÍMKY: TASR/MARTIN BAUMANN

Vítaz má slovenského Armstronga

SPEV A HUDBA SÚ JEHO ŽIVOTNÝMI „DOBÍJAČMI“ POZITÍVNEJ ENERGIE, ROVNAKO AKO AJ MODLITBA. DO ŠIRŠIEHO POVEDOMIA SA PETER ONDRIA (45) DOSTAL NAJMÄ VĎAKA SVOJMU VYDARENÉMU IMITÁTORSKÉMU MAJSTROVSTVU A MNOHÍ HO NENAZVÚ INAK AKO SLOVENSKÝ LOUIS ARMSTRONG

PAVOL KALL

■ Ako si spomínate na svoje hudobné a spevácke začiatky?

Hudbu mám v sebe už od narodenia. Zdedil som ju po svojich rodičoch. Mama pekne spievala ľudové piesne a otec veľmi dobre hrával na ústnej harmonike. Už od svojich ôsmich rokov som skúšal hrať na hrncoch za studňou. Mamu to veľmi hnevalo, pretože som jej vynosil všetky hrnce a pokrievky. O rok nato mi kúpili rodičia prvé bicie. V našej obci Vítaz fungovalo v jednom roku okolo osem kapiel, ktoré skúšali v opustených rodinných domoch. Kapely zväčša hrávali na svadbách a tanečných zábavách. Občas som aj ja zaskakoval ako bubniák, lebo v tej dobe chlapi z našich hudobných skupín väčšinou pracovali na zmeny vo fabrikách v Krompachoch a nemohli sa teda vždy dostať na „hračku“. Po istej dobe som si založil s bratom Jozefom vlastnú kapelu pod názvom Grady. Hrávali sme na svadbách, karnevaloch a tanečných zábavách. V tom čase som postupne vystriedal štyri partie muzikantov a neskôr nasledovalo moje účinkovanie v hotelových baroch, kde som hrával tri roky.

■ Ako desaťročný chlapec ste absolvovali takzvané prehrávky, ktoré boli v tých časoch povinnou jazdou všetkých hudobných skupín.

Prehrávky v tej dobe boli naozaj povinné. Spomínam si, že keď sme došli na prehrávky do Sabinova, predseda prehrávok pán Varga sa pýtal môjho brata, kde máme bubniáka. Brat Jozef mu pohotovo odvetil: „Veď tu stojí pri vás a zahrá na bicie nástroje, a aj keď ho za bubnami nebude vidieť, ale paličky naisto uvidíte.“ Keď sme potom odpálili rock and roll, pánovi Vargovi spadli z čela okuliare na nos.

■ Neskôr ste hrávali po zábavách a svadbách, a aj ako profesionálny hudobník v rôznych baroch. Ako

„Armstrong mi najviac sadol ako šoumen, ale aj ako človek,“ hovorí Peter Ondria.

vás obohatila po ľudskej i profesionálnej stránke táto životná etapa?

Počas troch rokov som sa vtedy stretával s rôznymi zaujímavými ľuďmi. V niektorých hoteloch sa na mňa tešili a nevedeli sa dočkať môjho príchodu. Nebolo ničím ojedinelým, keď som tam hrával aj celý mesiac.

■ No ľudia si vás zafixovali najmä pre váš nezameniteľný hlas. Stali ste sa slovenským Louisom Armstrongom.

V repertoári sme mali rôznych interpretov – Gary Moore, Tom Jones, Frank Sinatra a najmä Louis Armstrong. To všetko som spieval. Ale najviac vo mne zarezonoval chorý „chráplák“ Louisa Armstronga. Všade, kde sme hrali jeho pies-

ne, tak si návštevníci barov mysleli, že to spievam na playback. Zo začiatku som spieval tri skladby od Armstronga vrátane *Hello, Dolly* a *What A Wonderful World*. Armstrong mi najviac sadol ako šoumen, ale aj ako človek. A najmä ten jeho „chráplák“ vhodne prilipol k mojej „exkluzívnej postavicičke“. Louis Armstrong alias Satchmo si ma podmanil hlavne ľudskosťou, veselosťou a pokorou, ktorá v dnešnej dobe ľuďom veľmi chýba.

■ Ktorá jeho pieseň je vašou najobľúbenejšou a nesmie nikdy chýbať na vystúpeniach?

Všetky jeho piesne sú nádherné, ale najviac sa mi páči a nesmie chýbať na žiadnom mojom koncerte pieseň *What A Wonderful World*.

■ Armstrongov hlas je skutočne špecifický. Ako vyzerali vaše prvé nácvičky, keď ste sa pokúšali o imitáciu jeho hlasu?

Jeho hlas je nielen špecifický, ale aj náročný pri imitácii. Zo začiatku som mal dosť veľké problémy pri nácvičkoch, pretože ma veľmi štípalo v hrdle, ale časom sa to zlepšilo. Teraz čím dlhšie spievam, tým je to lepšie.

■ S jeho repertoárom ste prešli okrem Slovenska aj veľa iných krajín.

S Armstrongovým repertoárom som prešiel asi pätnásť až osemnásť krajín sveta. Najďalej som spieval v japonskej Osake. Tento rok je môj výročný, keďže spievam profesionálne už dvadsať rokov.

■ Vaša rodná obec Vítaz i samotné Slovensko sú veľmi hlboko zapísané vo vašom srdci. Po dlhších obdobiach, keď vystupujete so svojim programom za hranicami, sa vraj veľmi rád vraciate domov. Čo vás sem neustále ťahá?

Mám veľmi rád Slovensko a teším sa zakaždým, keď sa vraciam zo zahraničných ciest domov do obce Vítaz. Tam bývam s bratmi a so sestrou a venujem sa podnikaniu. Ale najviac sa teším na svoju milovanú rodinu – manželku Dášku, dcéry Sofiu a Paulu a na môjho syna Peťka. Vždy, keď prejdem tabuľu Vítaz, viem, že som zvíťazil, lebo som prišiel k svojim domov. Ale najpodstatnejším víťazstvom je pre mňa viera v Boha, lebo bez nej by sme tu neboli a ani by sme nič hodnotné nedokázali.

■ Aké máte plány do budúcnosti?

Aby som mal čím viac vystúpení a počas nich rozveseľoval ľudské dušičky na tejto zemi. Okrem toho by som už rád urobil ďalšie nové vlastné skladby, ktoré by sa hrali v rádiách. Počas nasledujúceho leta chcem opäť prekvapíť svojich fanúšikov nejakým letným hitom a videoklipom, podobne ako to bolo minulý rok.

SNÍMKA: ARCHÍV –PO-

Ahoj, kamaráti!

– To je vôňa! Sladká, omamná, úžasná...

– A keby len vôňa, Dobromilka. Pozri, tých farieb, tvarov... Tam je jedna veselá strapatá a tam veľká a plná lupeňov, jedna je ružová a tam oranžová.

– Už viem, prečo sa ruži hovorí kráľovná kvetov a je jedným z najobľúbenejších kvietkov na svete. Ruža je krásny a voňavý Boží zázrak. – Boh je skrátka najlepší umelec. Poďme si posvietiť na ruže z Božej záhradky ešte detailnejšie.

Kráľovná kvetov

Ruža je nesmierne krásny kvet, ktorý vyšľachtili šľachtitelia do farieb a tvarov od výmyslu sveta. Po celý rok potrebuje stálu starostlivosť, slnko, vlahu, strihanie a lásku. Odmení sa nám za to svojou vôňou a dlhým kvitnutím od júna do októbra.

Máte i vy alebo vaši starí rodičia v záhradke ružový ker? Popýtajte sa ich, čo všetko robia pre ružu, aby bola pekná:

Ruža Penguin

Ružová grófká

Ruže sa vo svete pestujú aj v špeciálnych záhradách – rozáriách. Jedno z najväčších rozárií v Európe bolo v minulom storočí aj na Slovensku – v Dolnej Krupej. Pestovala ich, zbierala a starala sa o ne grófká Mária Henrieta Choteková, ktorú voláme aj ružová grófká. Nebola len známou pestovateľkou, s ktorou sa chodili všetci radiť, ako vypestovať tú najlepšiu ružu. Mala aj dobré srdce, ktoré neustále rozdávala všetkým ľuďom a za ktoré ju odmenil aj samotný pápež vo Vatikáne.

Každý rok na sviatok Božieho tela doniesla na procesiu množstvo veľkých a voňavých ruží, aby ich deti rozsypali na oslavu nebeského Otca. Aj vy, milí kamaráti, keď budete 15. júna niešť na procesii košíky s lupeňmi, spomeňte si s láskou aj na ich pestovateľov alebo tých, ktorí vám ruže darovali.

Príbehy z neba

■ Možno aj v tvojom kostole je socha sv. Alžbety Uhorskej, ktorá drží v náručí ruže. Alžbeta bola dcérou uhorského kráľa Ondreja II. a ako malá žila aj na Bratislavskom hrade. Svoj majetok podľa vzoru sv. Františka z Assisi rozdávala chudobným, čo sa však nepáčilo jej príbuzným, ktorí ju po smrti manžela vyhnali z domu.

Keď totiž vynášala za brány hradu chudobným chlieb, jej švagor ju dobehol, aby ju prichytil „pri číne“. Keď odkryla košík, chleby sa zázrakom premenili na ruže.

■ S lupeňmi ruží je zobrazovaná aj svätá Tereza z Lisieux, ktorá pochádzala z Francúzska. Mala štyri sestry a láskavých rodičov Louisa a Zéliu Martinovcov, ktorých v roku 2015 vyhlásil pápež František za svätých. Tereza vstúpila do kláštora ako pätnásťročná. Jej srdce nekonečne milovalo Ježiša. Pred smrťou povedala: „Áno, chcem tráviť svoje nebo tak, že budem robiť dobro na zemi. To bude ako dážď ruží.“ Na jej príhovor v nebi sa už udialo množstvo milostí a zázrakov.

■ S ružami je zobrazovaná aj mučenica sv. Dorota, ktorú maliari maľujú s ružami vo vlasoch alebo s tromi ružami a tromi jablkami v košíku. Je patrónkou neviest, záhradníkov i baníkov.

Moja najkrajšia

Šľachtitelia, ktorým sa podarí vypestovať novú odrodu ruže, dávajú kvetom rôzne mená. Poznáme Nočnú pannu, Dóm sv. Martina, Abrakadabra, Popolušku, Červenú Čiapočku, Sladkého miláčika, Orient expres či Helenku a Adελku.

Ruža Mária Terézia

Ruža Dóm sv. Martina

 Dobromila a Lešlúšik

DETOM@KATOLICKENOVINY.SK

- Pripravila: ANNA POSPÍŠILOVÁ
- Ilustrácie: ĽUBA SUCHALOVÁ
- Snímky: VLADIMÍR ČUVALA

OZNAMY

JUBILEÁ KŇAZOV

– CESTA – PRAVDA – ŽIVOT

Jezuiti a sestry z Congregatio Jesu pozývajú mladých ľudí vo veku 18 až 35 rokov na program *Cesta – Pravda – Život*, ktorý sa uskutoční 22. až 29. júla pri Vlkolínci. Duchovné cvičenia, osobné sprevádzanie, turistika a spoločenské aktivity sa budú niesť v téme: *Čo hľadáte?* (Jn 1, 38). V prípade záujmu a bližších informácií nás kontaktujte na e-mailovej adrese petterbusa0@gmail.com.

PETER BUŠA SJ

– POĎAKOVANIE

Kongregácia sestier dominikánok bl. Imeldy úprimne ďakuje všetkým darcom, ktorí podporili misiu sestier v Mukačeve na Ukrajine. Darované prostriedky budú použité na podporu apoštolátnej činnosti sestier a na zmiernenie chudoby miestnych obyvateľov.

M. RAJMUNDA PÁLENÍKOVÁ OP

– STRETNUTIE O POVOLANÍ

Farnosť Božieho milosrdenstva na sídlisku KVP v Košiciach pozýva ženy a mužov hľadajúcich svoje životné povolanie na stretnutie, ktoré sa uskutoční 25. júna od 14.30 hod. v priestoroch Svätyně Božieho milosrdenstva na sídlisku KVP. Téma stretnutia je *Ako muž a žena ich stvoril*. Prihlásiť sa môžete na telefónnom čísle 0911/188875. Viac informácií nájdete na internetovej stránke www.milosrdenstvo.sk.

M. FAUSTIA SZABOOVÁ KMBM

– ORA ET ARS

Pozývame vás na 10. ročník medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia *Ora et ars*. Uskutoční sa 19. až 25. júna v areáli pútnického miesta Skalka pri Trenčíne. Na podujatí sa zúčastní 13 výtvarníkov a 5 literátov. Sochár Vladimír Morávek začne už týždeň pred sympóziom tvoriť nový betlehem pre mesto Trenčín. Ukončenie sympózia bude 24. júna o 16.00 hod. v diecéznej svätyni na Malej Skalke. Slávnostná vernisáž diel vytvorených na sympóziu bude v areáli kláštora na Veľkej Skalke 22. júla o 15.00 hod. Viac informácií o podujatí nájdete na www.visittrencin.sk a www.putnickiemiestoskalka.sk.

JOZEF VYDRNÁK

■ **Vdp. Peter Krajčík**, farár v Brodskom, sa 18. júna dožíva 70 rokov.

■ **Vdp. Vavrínek Kucík**, kňaz Rožňavskej diecézy n. o. vo Veľkom Šariši, si 18. júna pripomína 45. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. npor. Mgr. František Smelý**, policajný kaplán v Banskej Bystrici, sa 19. júna dožíva 50 rokov.

■ **Vdp. plk. Mons. ThDr. František Bartoš, PhD.**, biskupský vikár v Bratislave, sa 21. júna dožíva 50 rokov.

■ **Vdp. ICLic. Ján Ďuriga**, farár v Nitre-Dražovciach a sudca Diecézneho cirkevného súdu, sa 21. júna dožíva 50 rokov.

■ **P. Mgr. Pavol Baroš MSC**, predstaviteľ Misionárov Najsvätejšieho Srdca Ježišovho na Slovensku, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. PaedDr. František Bebko, PhD.**, kaplán vo Vysokých Tatrách, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Boris Brutovský**, duchovný správca Katolíckeho gymnázia Štefana Moysesova v Banskej Bystrici, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Ján Bystriansky**, výpomocný duchovný v Dolnom Kubíne, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Oliver Černák**, duchovný správca penziónov v Nitrianskom Pravne a nemocničný kaplán v Handlovej, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Ján Červeň**, kaplán vo Veľkej Lomnici, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Jaroslav Dekan**, kaplán v Turzovke, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. ThLic. Peter Fogaš**, duchovný Košickej arcidiecézy na štúdiách v Ríme, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. ICLic. Jozef Holubčík**, vicektor Kňazského seminára biskupa Jána Vojtáššáka v Spišskej Kapitule a sudca cirkevného súdu, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Ján Jakab**, farár v Kechneci, sa 23. júna dožíva 60 rokov.

■ **Vdp. ThDr. Peter Juhás, PhD.**, duchovný Košickej arcidiecézy na štúdiách v Nemecku, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Marcel Jurč**, duchovný správca Univerzitného pastoračného centra svätých košických mučeníkov v Košiciach, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. HEDr. Milan Kerdík**, farský administrátor v Jesenskom, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Pavol Kožuško**, duchovný správca CZŠ svätých Cyrila a Metoda v Košiciach, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Jozef Marhefka**, kaplán v Starej Lubovni, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. František Mašlár**, duchovný Košickej arcidiecézy n. o. vo Veľkom Šariši, si 23. júna pripomína 60. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Ľubomír Matúška**, kaplán vo Varíne, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. ThLic. Peter Nákačka, PhD.**, výpomocný duchovný v Černovej, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Lukáš Poklemba**, kaplán vo farnosti Košice-Juh, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **P. ICLic. Tomasz Poterała MSC**, obhajca zväzku Diecézneho cirkevného súdu a kaplán vo farnosti Nitra-Zobor, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Radoslav Sabol**, kaplán v Jarovniciach, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **P. Dr. Mgr. Leopold Slaninka SJ**, výpomocný duchovný v Piešťanoch, sa 24. júna dožíva 50 rokov.

■ **J. E. Mons. Ján Sokol, Dr. h. c.**, emeritný arcibiskup v Trnave, si 23. júna pripomína 60. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Vladimír Štefanič**, farský administrátor v Zlatej Idke, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Radoslav Takáč**, colný kaplán v Košiciach, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Marián Tomašov**, kňaz Rožňavskej diecézy na misiách v Kazachstane, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. ThLic. Štefan Torbík**, výpomocný duchovný v Starej Lubovni, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. ICLic. Mgr. Štefan Vančo**, tajomník biskupa a biskupský ceremoniár v Žiline, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. František Voľanský**, kaplán v Košiciach-Šaci, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. Mgr. Tomáš Zelenák**, farský administrátor v Hornej Súči, si 23. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **Vdp. PhDr. Ondrej Želonka**, farár v Spišských Hanušovciach, sa 23. júna dožíva 50 rokov.

■ **O. ICLic. Pavol Bačík**, správca farnosti Petkovce, si 24. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **O. Mgr. Juraj Baran**, správca farnosti Závadka, si 24. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **O. Mgr. Matej Fečko**, správca farnosti Korunková, si 24. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **O. ThLic. Pavol Feník, PhD.**, správca farnosti Svidník-Záhradná, si 24. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **O. Mgr. Pavol Imrich**, kaplán vo farnosti Košice-Terasa, si 24. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **O. ICLic. Peter Pacák**, farár v Rozhanovciach, si 24. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

■ **O. Mgr. Marek Valenčík**, správca farnosti Repejov, si 24. júna pripomína 10. výročie kňazskej vysviacky.

JUBILANTOM ŽELÁME

HOJNOSŤ BOŽIEHO POZEHNANIA.
(SPRACOVANÉ PODĽA PODKLADOV Z BŮ)

Krčméry bol Jégého dôverník *in litteris*

LADISLAV NÁDAŠI-JÉGÉ
ŠTEFANOVI KRČMÉRYMU

Milý Števko!

D. Kubín 12. III. 1924

Posielam Ti pokračovanie Šangalu. Ešte bude asi 10 strán a s tým koniec. Tie Ti tiež pošlem za niekoľko dní, aby som už mal tú záležitosť z krku. Tvojím listom, v ktorom píšeš, že je predsa akýsi záujem oňho, ratoval si Adamovi život, lebo som už bol ním taký zunovaný, že som ho chcel dať sťať: Bolo by to „štylu primerané“ a skorej pasovalo do tej bláznivej doby. Ale teraz, keď si mi dal tú injekciu, som sa zmiľoval nad ním a nechám ho len pri jeho Betke.

Nechcem Ti opakovať, čo si myslím o celej záležitosti. Ono je len vidno na celej tej histórii, že základný plán nebol hneď sprvu urobený, ale že to bolo po kúskoch pristavované. Možno, že sú niektoré scény i obstojné, ale celok aký dojem bude robiť? Parom ho tam vie, ja nemám ani pochop o tom.

Tvojej milej paney ruky bozkávam, Teba srdečne pozdravujem

Ndi

Milý Števko!

D. Kubín 5. IV. 1924

Ďakujem Ti za Tvoj milý list, Ty môj spovedník *in litteris*. A môžem Ti povedať, že som Ti veľmi-veľmi povďačný, lebo predsa si Ty okrem Tvojho nepriateľa Pražáka jediný, ktorý ma trochu obodruješ, aby som nielen stále pumpoval do seba, ale niečo i vypumpoval. A tou prácou si predsa len trochu pestrím tunajší jednotvárny život. Pravda, medzi Tebou a Pražákom je veľký rozdiel: Ty si omnoho bezprostrednejší a myslím i úprimnejší. Pražák mi píše tak, že sa zato sám pred sebou hanbím.

Milý Števko, ak je Šangala skutočne niečo hoden — a niekedy si i sám myslím, že snáď je — tak jeho oživotvorení môže jedine len Tebe ďakovať. Bez Tvojho obodrenia by som sa nikdy nebol dal do tej práce. Myslím, že i v tom máš pravdu, že by sa dala z neho dráma vytiahnuť. Tu je len tá otázka, či by som vedel v dráme dať tým figúram ten život, ktorý majú v opise? Teraz predbežne iste nie, lebo som ním tak prejednený, že sa mi v noci o ňom sníva, čo nie je div, keďže som ho len v noci povymýšľal.

Ja som Miu od tej doby, čo som Ti ju poslal, nemal v rukách. Jej impúrum je taká maštaľ, v ktorej sa mi nechce prehýňať. Ja si o nej nič zvláštne nemyslím. Len ako som Ti bol písal, musel som teraz prečítať niekoľko českých pôvodných veselohier a tu som sa presvedčil, že v Čechách kočujúce divadlá a ochotníci — možno i predmestské divadlá — hrajú omnoho horšie škváry, ako je Mia. Sú to odrhovačky starých námetov, bez každej idey a konvenčné starodávnymi vtipmi na testině, klamanie žien atď. Figúry v nich sú do zunovania známi divadelní otcovia, matky, naivky atď.

Zdalo sa mi, že v Mii je predsa trochu viac originality a troška nášho ovzdušia. Preto som Ti písal, že by ju snáď bolo hodno vydať, keď i Timravina „komédia“ a Rázusova *Hana* mohla byť vytlačená. Jeden večer by sa vo Veličnej alebo v iných podobných kultúrnych centrách pobavilo s ňou obecenstvo.

I to je pravda, že je to práca napochytre sklepaná. Za dva týždne ani Sardou lebo Brieux nespácha arciديو, nieto ja. Bolo to viac akoby štúdia pre dramatickú tvorbu. Lebo všetko je márne: Übung macht den Meister (nem. Prax robí majstra, dopl. M. K.).

Teraz mám v hlave nasledovný námet: francúzsky chemik Ronfleur vynášiel Miraculin, plyn, účinkom ktorého sa egoistickí ľudia premenia na altruistov. Je to obrátenie človeka naopak. Muž núti ženu, aby milovala priateľa, zbojník hrozbou smrti núti cestujúceho prijať od neho peniaze atď. Ako vidíš, myšlienka plodná na tie najnemožnejšie situácie a zároveň dovedenie komunizmu *ad absurdum*. Ja som ešte nečítal, aby niekto bol túto ideu spracoval, kam by viedol altruizmus v praxi.

Nuž z tohto chcem urobiť nie celkom bláznivú, grotesknú veselohru. Dal by som si na nej viac záležať ako na Mii, čoho dôkazom je, že si už zo tri týždne lámam hlavu na poriadnom skelete pre ňu. Miu som písal bez kriticky vypracovaného plánu, len tak od ruky; teraz si chcem najprv urobiť riadny rozvrh s podrobným obsahom výstupov.

Myslím, že to nie je zlý nápad, záleží len na vypracovaní.

Keby si mi tak odpísal svoju mienku, bol by som Ti veru veľmi povďačný. Možno, že by si mi mohol dať aj nejaký pokyn, plodný následkami.

Môj prechod do Bratislavy je ešte vždy v povetrí. Rád by som ta šiel, lebo by som sa skorej schádzal s ľuďmi, hľa hneď i s Tebou.

Srdečné pozdravy a rukobozky

Ndi

Števko môj!

D. Kubín 22. X. 1931

Veľmi trápne ma dojalo včera večer, keď mi Juló Dzurek povedal, že si na „zdravotnej dovolenke“, lebo si vraj chorý, a tak ani 8. XI. nemôžem počítať s Tvojím spoluúčinkovaním.

Čo Ti je, Števko môj? Azda nie si skutočne chorý! Odpíš mi, prosím Ťa, čo Ti to chybí, lebo ma Tvoja choroba veľmi skormucuje. Priznám sa Ti, že by som ani nebol myslel, že mi také starosti môže zapríčiniť Tvoj neud. Ani som nemyslel, že si mi taký milý.

Prosím Ťa, odpíš mi obratom, čo Ti je a ako sa máš.

Helke ruky bozkávam; srdečne Ťa pozdravujem.

Tvoj starý priateľ: Laco

Z KNIHY LADISLAVA NÁDAŠIHO-JÉGÉHO

SPISY VIII. ČLOVEK A LITERATÚRA

BRATISLAVA: TATRAN, 1982

ILUSTRÁCIA: ZUZANA PALLOVÁ-NEMČEKOVÁ

RÁDIO LUMEN

– výber z programov

PONDELOK 12. 6. – 8.30 Pozdravujeme vás, krajanja. **11.00** Zaostrené. **10.30** Čítanie zo Starého zákona. **16.30** Vitaj doma, rodina. **20.00** Študentské šapito. Organizujú aktivity pre veriacich i hľadajúcich. Združenie Kresťania v meste. **21.30** Počúvaj srdcom.

UTOROK 13. 6. – 10.30 Spoločenský komentár. **11.00** Občan. **16.30** Duchovný obzor.

STREDA 14. 6. – 10.30 Sonda do života Cirkvi. **11.00** Rozhovor týždňa. **16.30** Lupa. **21.00** Fajarôčka moja.

ŠTVRTOK 15. 6. – 8.30 Pozdravujem vás, krajanja. **10.30** Prehľad kresťanskej tlače. **11.00** S ružencom na perách. **16.30** História a my. Dejiny Koptskej pravoslávnej cirkvi.

PIATOK 16. 6. – 10.30 Predstavujeme cirkevných otcov. **16.30** ÚV hovor. **20.00** Mince na dne fontán. Paul McCartney, Bob Dylan, Jim Croce a priatelia.

SOBOTA 17. 6. – 6.31 Sonda do života Cirkvi. **7.24** Spoločenský komentár. **8.30** Lupa. **9.30** Kláštory a reholný život v stredoveku. Ideály verzus realita u cisterciánov. **10.00** Viera do vrecka. Otec a dcéra. Ako vznikli naše problémy (3). **11.00** Fajarôčka moja. **15.15** Literárna kaviareň. Kardinál Sarah – *Sila ticha. Proti diktátúre hluku*. **20.15** Od ucha k duchu.

NEDEĽA 18. 6. – 10.00 Svätý Ján Pavol II. – pápež rodiny. **10.30** Výber z pápežských encyklik. **11.00** Vyznania. **12.00** Modlitba *Anjel Pána* s pápežom Františkom. **13.00** Rozhlasová hra. *Otec Goriot*. **14.00** Vitaj doma, rodina. Prenatálna psychológia. **15.30** Svetlo nádeje. **20.30** Karmel. Dar pre Boží ľud – kňazi. Vyznania kňazov o povolani. **22.30** Pohoda s klasičkou. Vtáčí spev.

Pravidelné rubriky a relácie:

Po – Pi 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00 Krátke správy. **7.22** Kalendár prírody. **9.15** Srdce Európy. **16.00** Svetielko. **19.30** Vešpery. **Po – Ne 4.50** Deň s modlitbou. **7.14** Počasie s Petrom Jurčovičom. **18.00** Emauzy. **19.00** Modlitba posvätného ruženca. **19.45** Rádio Vatikán. **So – Ne 20.00** Vešpery.

Tel. kontakt: 048/4710810

Bankové spojenie: VÚB Banská Bystrica, č. účtu: SK71 0200 0000 0030 9801 0859, BIC: SUBASKBX – len na finančné dary.

Piesne na želanie: Úhradu za odvysielanie vášho želania zasielajte poštovou poukážkou typu H na adresu: Rádio Lumen, s. r. o., Kapitulská 2, 974 01 Banská Bystrica.

RTVS – TV

– výber z programov televízie

NEDEĽA 11. 6. – JEDNOTKA 13.40 Poirot. **14.35** Prázdniny v Ríme. **20.25** Hranica. **DVOJKA 10.30** Svätá omša na sviatok Najsvätejšej Trojice z katedrály v Žiline. **12.55** Orientácie. **20.10** Boj o ťažkú vodu. Seriál.

PONDELOK 12. 6. – DVOJKA 20.10 Silná zostava. Prečo kašleme na vzdelávanie? **21.00** Čierna a biela. Príbeh väzenskej psychologičky, ktorá si adoptovala rómsku sirotu.

UTOROK 13. 6. – DVOJKA 12.50 Spod Tatier pod Fudži. Dokument o troch Slovákoch, ktorí zasvätili svoj život misiám v Japonsku.

STREDA 14. 6. – DVOJKA 15.00 Vnuci Antoina de Saint-Exupéryho.

PIATOK 16. 6. – JEDNOTKA 20.25 Čo ja viem. **21.55** Cestou necestou. Čile. **DVOJKA 13.35** Karibu Kenya – alebo ako Slováci menia Keňu. Príbeh o ľuďoch, ktorí pomáhajú najchudobnejším. **21.10** Família.

NEDEĽA 18. 6. – JEDNOTKA 9.30 Slávnosť Najsvätejšieho tela a krvi. Priamy prenos slávnosti zo Stupavy. **13.35** Poirot. **14.25** Raňajky u Tiffanyho. **20.25** Hranica. **DVOJKA 13.10** Slovo. **13.20** Orientácie.

RTVS – SRO

– náboženské vysielanie

NEDEĽA 11. 6. – Rádio Slovensko 8.00 Host' nedeľného rána. **9.05** Priamy prenos rímskokatolíckej svätej omše z Katedrály sv. Alžbety v Košiciach. **10.05** Encyklopédia spravodlivých. Príbehy ľudí, ktorí zachránili počas vojny Židov. **Rádio Regina 6.51** Z duše. **17.05** Duchovné horizonty. **17.50** Rádio Vatikán. **Rádio Devín 7.00** Krajina duše.

SOBOTA 17. 6. – Rádio Regina 6.05 Ekuména vo svete. **17.05** Viera v živote. **17.50** Ekuména vo svete.

NEDEĽA 18. 6. – Rádio Slovensko 8.00 Host' nedeľného rána. **9.05** Priamy prenos rímskokatolíckej svätej omše z Katedrály sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici. **10.05** Encyklopédia spravodlivých. Príbehy ľudí, ktorí zachránili počas vojny Židov. **Rádio Regina 6.51** Z duše. **9.00** Pravoslávna liturgia z dediny Faklušovce. **17.05** Duchovné horizonty. **17.50** Rádio Vatikán. **22.20** Opri sa o mňa. **Rádio Devín 7.00** Krajina duše.

Pravidelná relácia:

Po – Pi Rádio Slovensko 5.20 Zamyslenie na každý deň.

TV LUX

– programová ponuka

NEDEĽA 11. 6. – 7.00 Ruženec. **8.00** EkoKlbo. O tvorení (P). **8.25** *Effeta* (Jn 3, 16 – 18). **9.25** Peter medzi nami. **10.00** Svätá omša z Rodinkova (P). **12.00** *Anjel Pána* (P). **13.00** V Samárii pri studni. **14.25** Stojí to za to! Miroslava a Peter Valáškovci. **14.40** Môj názor. Dôsledky výchovy detí homosexuálnymi pármami (P). **15.15** Slovo v obraze. Najsvätejšia Trojica (P). **16.00** V škole Ducha. Koncept svedomia podľa Druhého vatikánskeho koncilu (P). **16.35** Boh v Krakove. **18.35** EkoKlbo. **19.40** Nová kvalita života. Boh tak miloval svet (P). **20.30** Duchovná poradňa. Dar Eucharistie (P).

PONDELOK 12. 6. – 7.00 Svätá omša (P). **7.40** Týždeň s... Farnosť Slivník (P). **7.45** Ruženec. **9.20** Animované biblické príbehy NZ. Ján Krstiteľ (P). **10.00** Spravodajský súhrn. **10.20** Z prameňa (P). **10.40** Guru alebo Ježiš. **11.40** Môj názor. **13.00** V škole Ducha. **13.35** Hudobné pódium. **14.35** Správy zo Svätej zeme (P). **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.00** Večerná univerzita. **16.45** Vatikánsky magazín (P). **17.30** Doma je doma (P). **20.05** Krátke správy (P). **20.30** V Samárii pri studni (P). **22.30** Ruženec z Fatimy. Priamy prenos modlitby posvätného ruženca (P).

UTOROK 13. 6. – 7.00 Svätá omša (P). **7.45** Ruženec. **8.20** Mystička z hôr – Kunegunda Siwiec. **9.20** Animované biblické príbehy NZ. Narodil sa Kráľ (P). **10.00** Krátke správy. **10.30** V škole Ducha. **11.00** Kresťan v spoločnosti. **12.25** Ruženec. **13.00** Duchovná poradňa. **13.30** Vatikánsky magazín. **14.20** Krížové výpravy (1/4). Cesty viery. **14.45** Slovo v obraze. **15.00** Hodina milosrdenstva (P). **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.30** Teodor, dar Boží (P). **17.05** Viera do vrecka (P). **17.30** Doma je doma (P). **20.05** Krátke správy (P). **20.25** vKontexte (P). **20.55** Gréckokatolícky magazín (P). **21.15** Runiverz (P).

STREDA 14. 6. – 7.00 Svätá omša (P). **7.45** Ruženec. **9.15** Animované biblické príbehy NZ. Ježiš, Syn Boží (P). **9.50** Generálna audiencia (P). **11.00** Krátke správy. **11.10** Z prameňa (P). **11.30** vKontexte. **13.00** Nová kvalita života. **13.15** V Samárii pri studni. **14.40** Gréckokatolícky magazín. **15.00** Hodina milosrdenstva (P). **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.00** V škole Ducha. **16.35** Správy zo Svätej zeme. **17.00** EkoKlbo. **17.30** Doma je doma (P). **19.35** Z prameňa. **20.05** Krátke správy (P). **20.15** Prehľad katolíckych periodík (P). **20.25** Fundamenty (P). **21.25** Godzone magazín. **21.55** Slovo v obraze. **22.00** Vatikánsky magazín.

ŠTVRTOK 15. 6. – 7.00 Svätá omša (P). **9.20** Animované biblické príbehy SZ. Chlieb z neba (P). **10.10** Z prameňa (P). **11.00** Teodor, dar Boží. **13.00** Vatikánsky magazín. **13.30** Večerná univerzita. **14.25** Viera do vrecka. **14.40** Runiverz. **15.00** Hodina milosrdenstva (P). **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.00** Duchovná poradňa. **16.30** Deväť dní v kóme. Príbehy písané životom (P). **17.05** Kulmenie. Jana z Arku v divadle (P). **17.30** Doma je doma (P). **19.35** Z prameňa. **20.05** Krátke správy (P). **20.20** Adorácia (P). **21.10** Poltónklub AN(DŽ)ELINO (P).

PIATOK 16. 6. – 7.00 Svätá omša (P). **7.45** Ruženec. **9.20** Animované biblické príbehy NZ. Postavený na Skale (P). **10.10** Z prameňa (P). **10.30** V Samárii pri studni. **11.50** Prehľad katolíckych periodík. **12.15** Slovo v obraze. **12.25** Ruženec. **13.00** Fundamenty. **14.00** Chvály. **15.00** Hodina milosrdenstva (P). **16.00** Vzťahy. Božia logika (P). **16.30** Krížové výpravy (2/4). Križiacke panstvá (P). **17.30** Moja misia – magazín (P). **19.05** Ruženec z Lúrd. **20.05** Spravodajský súhrn (P). **20.30** *Effeta* (P). **21.05** Viera do vrecka. **21.25** Chvály. Lámačské chvály (P).

SOBOTA 17. 6. – 7.00 Ruženec. **8.00** EkoKlbo. **8.25** *Effeta*. **8.55** vKontexte. **9.20** Vzťahy. Božia logika. **9.50** Moja misia – magazín (P). **10.55** Poltónklub AN(DŽ)ELINO. **12.25** Ruženec. **14.00** Akatist (P). **14.40** Nová kvalita života. **15.30** Ruženec z Lúrd. **16.00** Gréckokatolícky magazín. **16.30** Svätá omša z Prešova (P). **18.00** *Effeta*. **18.35** EkoKlbo. O tvorení. **19.05** Ruženec z Lúrd (P). **19.40** Kulmenie. Jana z Arku v divadle. **20.30** Posledný vrchol (P). **22.30** Teodor, dar Boží.

NEDEĽA 18. 6. – 7.00 Ruženec. **8.00** EkoKlbo. O striedmosti (P). **8.25** *Effeta*. **9.25** Viera do vrecka. **10.20** Živý vstup (P). **10.30** Svätá omša z Bratislavy (P). **12.00** *Anjel Pána* (P). **13.00** V Samárii pri studni. **14.25** Stojí to za to! Miroslava a Peter Valáškovci. **14.40** Môj názor (P). **15.15** Slovo v obraze. Kristus Veľkňaz (P). **16.00** V škole Ducha. Svedomie ako hľadanie pravdy (P). **16.35** Posledný vrchol. **18.00** Nová kvalita života. Žatva je veľká, ale robotníkov málo (P). **18.35** EkoKlbo. **19.40** Nová kvalita života. Boh tak miloval svet (P). **19.00** Svätá omša z Ríma. Priamy prenos slávnosti Božieho tela spojenej s procesiou (P).

Adresa: TV LUX, s. r. o., Prepoštská 5, 811 01 Bratislava

Tel. číslo: 02/21 29 55 55

Číslo účtu: IBAN: SK96 1100 0000 0026 2001 3784 – len na finančné dary. Zmeny programu vyhradené.

26 | INZERCIA

RIADKOVÁ INZERCIA

Cena riadkovej inzercie

Za riadkové inzeráty účtujeme pre občanov 0,20 € + 20 % DPH za obyčajné slovo, 0,40 € + 20 % DPH za tučné slovo. Poplatok za uverejnenie ČB fotografie s rozmerom 23 x 27 mm je 4,48 € + 20 % DPH, farebné foto na požiadanie za 100 % príplatok. Fotografie po uverejnení vraciamy. Príplatok za tenký rámič okolo riadkového inzerátu je 1,99 € + 20 % DPH, za tučný alebo dvojitý 3,98 € + 20 % DPH. Pre organizácie a súkromných podnikateľov účtujeme dvojnásobné sadzby a môžu použiť maximálne 250 slov. Pri inzerátoch na značku účtujeme manipulačný poplatok 2,20 € + 20 % DPH. Peniaze neposielajte vopred, za uverejnenie inzerátu zaplatíte poštovou poukázkou, ktorú Vám pošleme, bankovým prevodom alebo v hotovosti.

Ako podať inzerát a odpovedať naň

Ak chcete odpovedať na inzerát, obálku s odpoveďou označte číslom a značkou a pošlite ju na inzertné oddelenie KN. Adresy inzerentov nevydávame. Váš list odovzdáme inzerentovi neotvorený. Neoznačené ponuky nemôžeme doručiť. Odpovede prijímame do 1 mesiaca od uverejnenia inzerátu. Inzeráty objednávajte najmenej 3 týždne pred žiadaným termínom uverejnenia. Adresa na poštové zásielky: Katolícke noviny – inzercia, P. O. Box 276, 810 00 Bratislava 1. E-mail: riadkova@katolickenoviny.sk. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu, skrátenie alebo neprijatie nevhodných inzerátov, ako aj na časový posun uverejnenia z kapacitných dôvodov. Redakcia nezodpovedá za obsah inzerátov. Podrobnejšie informácie o inzercii nájdete na www.katolickenoviny.sk.

BLAHOŽELÁME

■ Dňa 12. júna 2017 oslávila naša drahá manželka, mama a babka **Marta Lániková** okrúhle životné jubileum. K 70. narodeninám jej hojnosť Božieho požehnanie a zdravia prajú jej najbližší – manžel Ferdinand, syn František a dcéra Andrea s rodinami. (170939)

■ Ďakujeme Pánu Bohu za požehnaných **80 rokov** života **Ladislava Kelemena** z Bešeňova, ktorých sa dožil 8. 6. 2017. Za veľkú lásku, obetivosť a starostlivosť mu úprimne ďakujeme a do ďalších rokov prajeme pevné zdravie, hojnosť Božích milostí a ochranu Panny Márie. Manželka, dcéry s rodinami a malá pravnučka. (170961)

■ Požehnaných **90 rokov** života sa z Božej milosti **10. júna** dožila naša mama **Margita Andrejkovičová** z Geče. K Tvojmu jubileu, mamka, Ti srdečne blahoželáme a prosíme nášho nebeského Otca, nech položí na Teba svoju ochrannú ruku a nech Ťa spolu s našou nebeskou Matkou pannou Máriou ochraňuje a požehnáva po všetky dni Tvojho života. To Ti praje a zo srdca vyprosuje dcéra Gita, vnučka Ivetka a vnuk Patrik s rodinami, dcéra Milka s rodinou, dcéra Monika s rodinou, syn Fero s manželkou Betkou a rodinou, syn Paľo s priateľkou Marienou. (170987)

■ „Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že Ťa mám rád“ (Jn 21, 17). Dňa 13. júna uplynú 25 rokov od momentu, keď z rúk otca biskupa prijal kňazské svätenie a slávil svoju prímiečnú svätú omšu **vdp. Jozef Hermanovský**, správca farnosti Ptičie. Veľa zdravia, hojnosť Božieho požehnanie a ochranu Panny Márie mu vyprosuje mamka a bratia Juraj a Pavel s rodinami. (171001)

■ Veľká vďaka Pánu Bohu za taký vzácný dar – **70 rokov** kňazstva a **98 rokov** života, ktorých sa 15. a 17. júna 2017 dožíva **vspd. kanonik Cyril Šujak** z Dolnej Marikovej. Milý pán kanonik, pri tejto príležitosti Vám zo srdca blahoželáme a do ďalších rokov vyprosujeme Božie požehnanie, pevné zdravie, veľa síl, radosť v srdci a ochranu našej nebeskej Matky Panny Márie. S úctou a vďakou príbuzní a veriaci z Dolnej Marikovej. (171024)

■ Dňa 14. júna 2017 sa dožíva životného jubilea 50 rokov duchovný otec **Mgr. Ing. Jozef Balaj**, správca farnosti Lazy pod Makytou. Pri tejto príležitosti Vám z úprimného srdca blahoželáme a do ďalších rokov vyprosujeme pevné zdravie, hojnosť Božích milostí, ochranu nebeskej Matky a sv. Jozefa, veľa síl a odhodlania do ďalšej pastoračnej práce. S úctou vďační veriaci. Ďakujeme, otec Jozef, za Vašu obetavú službu, starostlivosť a trpezlivosť s nami. (171110)

■ V nedeľu 11. 6. 2017 oslavujú výročie sobáša a pri svätej omši si po 50 rokoch obnovia manželský sľub naši drahí rodičia **Jolka a Ondrej Raďakovci**. Ďakujeme Pánu Bohu za všetko, čo ste pre nás urobili a ešte stále robíte. Sme Vám vďační za obetivosť a lásku, ktorú rozdáte každému. Sme hrdí na Vašu odvahu prechádzať spolu s nami cez všetky životné situácie. Tešíme sa a vyprosujeme Vám ešte veľa pekných dní medzi nami. Ďakujú dcéry Jolka, Katka, Marienka, Andrea, vnuci Majko a Jakub, vnučka Dominika s manželom Petrom a právnučatá Ninka a Petko. (171032)

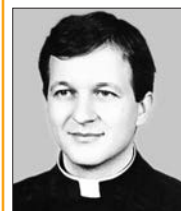
■ V mesiaci jún si naši bývalí duchovní otcovia pripomínajú krásne jubileum kňazstva. **Vdp. Michal Jenča**, ktorý nám urobil generálnu opravu kostola a v tomto čase pôsobí vo farnosti Polomka, si pripomína 35. výročie kňazstva. **Vdp. Daniel Baláž**, ktorý nám urobil generálnu opravu fary a v tomto čase pôsobí vo farnosti Muránska Dlhá Lúka, si pripomína 25. výročie kňazstva. Prišli ste k nám do Kokavy ako mladí kapláni, ale Vaše skutky hovoria za Vás. Po rokoch si na Vás spomínajú a do ďalšieho života Vám od nebeského Otca posilnenie a zdravie vyprosujú Vaši vďační bývalí farníci z Kokavy nad Rimavicou a okolia. (171060)

■ Ďakujeme nebeskému Otcovi za nášho duchovného otca **vdp. farára Mgr. Branislava Čanigu**, ktorý sa dňa 13. júna 2017 dožíva 45 rokov života. Drahý náš duchovný otec, pri tejto príležitosti Vám z úprimného srdca vyprosujeme pevné zdravie, veľa Božích milostí a ochranu nebeskej Matky Panny Márie. Nech Pán Boh požehnáva Vašu prácu pre dobro farnosti a dobro našich duší. Veriaci z Bernolákova. (171091)

■ Skutkami lásky, modlitbou pripravujeme Pána ovi cestu do ľudských srdiec. Dňa 13. 6. 1982 bol náš duchovný otec **ICLic. Michal Jenča** vysvätený za kňaza, služobníka Pána. Od tejto slávnostnej chvíle uplynulo 35 rokov. K tomuto krásnemu jubileu prijímame vrelé poďakovanie za obetivosť, duchovnú starostlivosť, ktorú s láskou vykonávate na slávu Božiu a pre svojich veriacich. V tejto vzácnnej chvíli Vám posielame kyticu úcty, vďaky a modlitieb. Od nášho nebeského Otca Vám vyprosujeme pevné zdravie, hojnosť jeho milostí, darov Ducha Svätého a od našej nebeskej Matky stálu ochranu. Vďační veriaci z Polomky. (171122)

■ Náš duchovný otec **Mgr. Peter Juhás**, správca farnosti Zbudské Dlhé, oslaví svoje kňazské jubileum. Spolu s ním si pripomenieme vzácnny deň 15. jún 2002,

keď z rúk otca biskupa prijal sviatosť kňazstva. 15 rokov v kňazskej službe, to je už čas, keď môže rekapitulovať a spomínať na chvíle prežité v jednotlivých farnostiach. V našej farnosti pôsobí 4 roky. Má veľmi dobré kňazské vlastnosti. Je mierumilovný, citlivý, uznalivý, prispôsobivý a snaživý. Vie pochopiť, poradiť, ale aj obetovať sa. Jeho homílie sú stručné, výstižné, príkladné, poučné, napomínajúce, takže každý si má čo vybrať pre svoj každodenný život. Je kňazom Božím a naším. Vďaka, duchovný otec! Svojimi modlitbami Vám vyprosujeme hlavne cenné zdravie, Božiu silu, milosť a požehnanie. Veriaci zo Zbudského Dlhého. (171042)

■ Dňa 13. júna 2017 oslaví náš duchovný otec **Jozef Pira** 25. výročie svojej kňazskej vysviacky. Pri tejto krásnej príležitosti Vám z úprimného srdca gratulujeme a ďakujeme za Vašu kňazskú službu. V modlitbách Vám vyprosujeme pevné zdravie, veľa milostí od Pána Boha a plnosť darov Ducha Svätého. S úctou a láskou na Vás myslíme. Vaši farníci z Pohronskej Polhory. (171039)

■ Milá naša oslávenkyňa teta **Veronika Bačová** z Prešova-Vydumanca, dňa 10. 6. 2017 sa dožíva vzácných 90 rokov. V tento deň Vašich vzácných narodenin ideme k Vám s pozdravením: dvíhame oči nad oblohu, vznášame vŕcné prosby k Bohu, aby po ďalšie dlhé roky s istotou viedol Vaše kroky. Prajeme telu zdravie, ruke pevný stisk, pokoj do srdca i nejaký ten zisk. Sme tu s Vami všetci, ktorých máte rada, na zdravie pripime, nech ste večne mladá. Do ďalšieho života Vám prajeme všetko najlepšie, veľa zdravia, spokojnosti, hojnosť Božích milostí a nebeská Matka nech Vás stále ochraňuje. To Vám želá celá rodina Zuzany Miženkovej a za všetkých Vás vŕcné objímajú Natália a Matúško. (171112)

■ Ďakujeme Pánu Bohu za 90 rokov, ktorých sa 10. júna 2017 dožíva naša mamička **Terézia Kureková** z Ivanky pri Nitre. Pri tejto príležitosti jej prajeme veľa zdravia, šťastia a ochranu Panny Márie. Synovia, dcéry, zať, nevesty, vnúčatá, právnučatá a ostatná rodina. (171040)

BLAHOŽELÁME

■ Dňa 16. 6. 2017 oslávi 70. narodeniny naša obetavá mama pani **Darina Hamarová** zo Šurian. Drahá mama, ďakujeme Ti za Tvoju lásku a neúnavnú starostlivosť, a to i napriek ťažkým skúškam, ktorými si musela prejsť. Do ďalších rokov Ti pevné zdravie, Božie požehnanie a ochranu Panny Márie prajú deti Igor, Monika a Martin s rodinami. (171104)

■ Koncom krásneho mesiaca máj, dňa 29. 5. 2017, sa dožila okrúhleho jubilea 70 rokov života naša drahá mama **Mária Novosadová** z Dulova. Drahá naša mamička, ďakujeme Ti za všetku lásku, starostlivosť, obetavosť a pracovitosť. Chválimo Pána za Teba a ďakujeme mu za to, že si Ťa vybral, aby sa cez Teba zjavovala svetu jeho dobrota. Vyprosujeme od neho pre Teba veľa zdravia, radosti, pokoja a vkladáme Ťa do náručia Matky Božej. S láskou na Teba myslia dcéry s rodinami. (171121)

■ Ďakujeme ti, Pane, za kňazské povolanie. Dňa 14. 6. 2017 si pripomenieme 20. výročie kňazskej vysviacky nášho synovca **vdp. Mgr. Romana Šurdu**, toho času správcu farnosti Sokolovce. Vyprosujeme mu od nebeského Otca veľa milostí, dary Ducha Svätého a od Panny Márie ochranu. To mu praje rodina Šutková, Zemanovičová, Ondrejmišková a ujo Alino. (171127)

■ Dňa 15. 6. 2017 si náš duchovný otec **Mgr. František Moško** pripomenie 15 rokov pôsobenia v kňazskej službe. Pri tejto príležitosti Vám, drahý náš duchovný otec, želáme pevné zdravie, plnosť Božích milostí, hojnosť darov Ducha Svätého a ochranu našej drahej nebeskej Matky Panny Márie. V modlitbách na Vás pamätáme a vyprosujeme Vám pevné zdravie do ďalších rokov v takej zodpovednej kňazskej službe. Vďační farníci z Kútov. (171139)

■ Dňa 31. mája náš duchovný otec **vdp. Mgr. Mário Bosý** oslávil svoje 40. narodeniny a v týchto dňoch si pripomína 15. výročie svojej kňazskej vysviacky. Drahý náš duchovný otec, chceme Vám za blahoželat' a poďakovať za dar Vašej prítomnosti medzi nami. Z úprimného srdca Vám blahoželáme a do ďalších rokov vyprosujeme pevné zdravie, Božie požehnanie a plnosť darov Ducha Svätého. Nech Vás nebeská Matka chráni svojou materinskou láskou. Ďakujeme Vám za všetko, čo pre nás robíte. Prijmite kyticu modlitieb z lásky a zo srdca od Vašich farníkov z filiálky Klčovany. (171141)

■ Pred 35 rokmi prijali sviatosť presbyterského stavu naši vzácní duchovní otcovia. Pán farár **ICLic. Michal Jenča**, čestný kanonik, ktorý už 7. rok vedie a zveľaduje polomskú farnosť a pozdvihuje duchovný život farníkov, obklopený ich úprimnou priazňou. V zborových modlitbách za kňazov v dušiach našich veriacich je stále spojenie prosieb za súčasného kňaza i jeho predchodcu **Mgr. Jozefa Palušáka**, dnes pôsobiaceho v Krompachoch. Celých 20 rokov ako dekan Hronského dekanátu spravoval polomskú farnosť a bol obľúbeným pastierom Božieho ľudu. Oba duchovní otcovia prijali svoje kňazské vysviatenie dňa 13. 6. 1982, aby v Kristovom mene Božím slovom a Božou milosťou živili Cirkev. Ďakujeme týmto pastierom ľudu, pre ktorých je kňazský úrad skutočnou službou. Veľadôstojní duchovní otcovia, sme Vám vďační za Vašu všestrannú starostlivosť o našu farnosť a jej členov i za liečenie rán našich úbohých duší. Prajeme Vám, aby ste sa v plnom zdraví tešili v službe Pánu Bohu mnoho požehnaných rokov a aby ste naďalej Vám zvereným veriacim vyprosovali milosti pre spásu ich duší. S pokorou a úctou Vaši vďační veriaci z Polomky. (171143)

■ Všetko najlepšie k 70. narodeninám **Apolónii Andraščíkovej** a zároveň k 50. výročiu sobáša s naším ocom **Jozefom Andraščíkom** z Fričoviec prajú synovia Martin, Jozef s rodinou, dcéry Katarína a Mária s rodinami. Ďakujeme, že Vás máme. (171148)

■ Dňa 14. 6. 2017 sa dožíva 50 rokov života **vdp. Mgr. Ing. Jozef Balaj**. Pri tejto príležitosti na neho s láskou spomínajú, zdravie, šťastie, Božie požehnanie, dary Ducha Svätého a ochranu Panny Márie mu vyprosujú a v modlitbách naňho myslia vďačná rodina a rodáci z Trenčína. (171154)

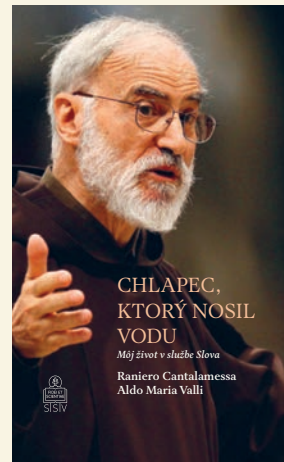

■ Vzdávame vďaka Bohu za požehnaných **60 rokov života**, ktorých sa dňa **9. 6. 2017** dožila milovaná manželka, mama, babka **pani Emília Mišáková z Dubnice nad Váhom**. Pevné zdravie a spokojnosť do ďalších rokov života jej prajú manžel Milan, deti a ostatná rodina. (171158)

Zblahoželajte svojim blízkym prostredníctvom KN.

NOVINKA

Raniero Cantalamessa – Aldo Maria Valli
CHLAPEC, KTORÝ NOSIL VODU
Môj život v službe Slova

Kniha rozhovorov uznávaného novinára Alda Mariu Valliho vznikla pri príležitosti osemdesiatych narodenín pátra Raniera Cantalamessa (* 1934), „chlapca, ktorý nosil vodu“. Raniero Cantalamessa kázal pred Jánom Pavlom II., ktorého si vážil pre jeho ľudskosť, trpezlivosť, trvalý postoj modlitby a uzbranosť; pred Benediktom XVI., u ktorého obdivoval hĺbku a jasnosť jeho myšlienok a jemnosť ducha. A o Františkovi hovorí: „Nech už Františkov pontifikát potvrdí akokoľvek dlho, nebude ľahké vrátiť sa späť. A ja dodávam: našťastie!“

Viazaná, 176 strán, **16,50 €**
Členovia SSV 14,03 €

-15 % PRE ČLENOV SPOLKU SV. VOJTECHA

Predajne Spolku svätého Vojtecha: Banská Bystrica, Bardejov, Bratislava, Čadca, Košice, Malacky, Michalovce, Nitra, Partizánske, Prešov, Prievidza, Púchov, Rožňava, Ružomberok, Snina, Spišská Nová Ves, Šaštín, Topoľčany, Trenčín, Trnava, Tvrdošín, Žilina
Objednávky: ☎ 033/590 77 18; @ objednavky@ssv.sk; www.ssv.sk; eVojtech.sk

SPOMÍNANIE

■ Dňa 11. 6. 2017 uplynie 7 ťažkých, smutných rokov od smrti nášho drahého syna **Petka Janoviča z Oslían**. Modlíme sa v spomienke. Smútiaca rodina. (170831)

■ Je to už **10 rokov**, čo nás 7. júna a 22. novembra 2007 opustili naši drahí rodičia **Jozef Straňanek** a **Margita Straňaneková** z Konej. Už nie je počuť ich slov ani dobrú radu od nich v daný čas. Už môžeme len kvety z lásky na hrob dať, sviečku na znak viery zapáliť a ticho s láskou v modlitbách na svojich drahých spomínať. Syn Stanislav s rodinou, dcéry Emília, Mária s rodinami. (170868)

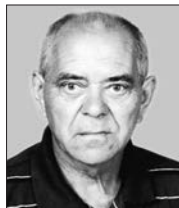

■ Dňa 7. júna 1942 prijal sviatosť kňazstva náš ujo kňaz **Jozef Gič** zo Sniny. Pred 75 rokmi začal pracovať ako služobník nášho Pána. Spomínáme si na neho a na jeho krásnu, i keď neraz strastiplnú cestu v Pánuvej vinici. Celý svoj život zasvätil tejto službe denne pri oltári. V marci by sa bol dožil 100 rokov a teraz v júni 75 rokov kňazstva. Bol príkladom oddanosti a rovnosti vo viere, povzbudzoval a pomáhal všade tam, kde mohol. Vela si pre vieru vytrpel, ale pre neho to bolo vzácne povzbudenie a potvrdenie dobrého boja, v ktorom vytrval. Spomínajú synovci a netere s rodinami zo Sniny a rodina z Hrane. Prosíme o modlitby a tichú spomienku. (170942)

■ Odišla tíško, už nie je medzi nami, no v našich srdciach stále žije spomienkami. Dňa **7. júna 2017** uplynul rok, čo nás opustila naša drahá mama, svokra, babka a prababka **Emília Školeková, rod. Šebíková, z Plaveckého Podhradia**. S láskou a úctou na ňu spomínajú tri dcéry, zať, vnúčatá a pravnúčatá. Vy, ktorí ste ju poznali, spomeňte si na ňu v modlitbách. (171161)

28 | INZERCIA

SPOMÍNANIE

S úctou, láskou a nádejou naňho v modlitbách spomínajú manželka, synovia Marek, Martin s rodinami. (171116)

■ Dňa 11. 6. 2017 si pripomínáme 1. výročie, čo nás opustil náš milovaný manžel, otec a dedko **František Vrabel** z Černíka. S úctou, láskou a nádejou naňho v modlitbách spomínajú manželka, synovia Marek, Martin s rodinami. (171116)

S láskou si na neho spomínajú a o tichú modlitbu prosia priatelia. (170998)

■ S nádejou na stretnutie vo večnosti si dňa 14. júna pripomenieme 5. výročie, čo si Pán povolal nášho manžela, otca a starého otca **Rudolfa Ondrejku** z Partizánskeho.

■ Ten, kto ho poznal, spomenie si, ten, kto ho miloval, nezabudne. Dňa 15. 6. 2017 si pri svätej omši pripomenieme 5. výročie úmrtia nášho dobrého priateľa **Matúša Bryndziara zo Setechova**. S láskou, úctou a vďakou na neho spomínajú a o tichú modlitbu prosia priatelia. (171115)

■ V osobnej modlitbe a pri svätej omši sme si s láskou a úctou pripomenuli 30 rokov od smrti našej mamy, starkej a prastarkej **Márie Višniarovej** zo Záhoriec, ktorú si Pán povolal 4. 6. 1987 vo veku 53 rokov. Spomínajme aj na jej manžela **Jozefa** a vnuka **Jakuba**. Bože, milosrdný Otče, uveď ich do svojho kráľovstva a udeľ im večný pokoj. Dcéry Mária, Anna a syn Jozef s rodinami. (171172)

S úctou naňho v modlitbách spomína rodina. (171149)

■ Skromný vo svojom živote, veľký vo svojej láske a добрote. 7. júna uplynulo 7 rokov od smrti nášho milovaného manžela, otecka a deduška **Ing. Pavla Baumu, CSc.** S úctou naňho v modlitbách spomína rodina. (171149)

Odpočinutie večné daj mu, Pane! (171054)

■ Dňa 15. 6. 2017 si pripomenieme 20. výročie úmrtia nášho drahého starého a prastarého otca **Jána Miklu** z Kmeťova. S láskou a úctou v modlitbách na neho spomínajú deti s rodinami. (171054)

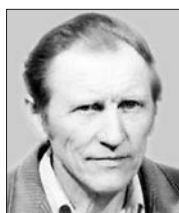

■ Dňa 16. júna t. r. uplynie 20 rokov, čo nás vo veku 78 rokov opustil náš otec a starý otec **Ján Stehlik** z Popudinských Močidiľan, a 20. októbra t. r. si pripomenieme 8. výročie odchodu do večnosti našej mamičky a starej mamy **Salézie Stehlikovej**. S láskou a vďakou si na nich v modlitbách spomínajú deti s rodinami. (171130)

Peto s rodinou a krstné deti s rodinami. (171055)

■ Dňa 15. júna 2017 si pripomenieme 1. výročie smrti **Emilie Činčurovej**, rod. Dlhošovej, z Bojničiek. S láskou, úctou a modlitbou na ňu spomínajú švagriná Hela, synovci Maroš, Peto s rodinou a krstné deti s rodinami. (171055)

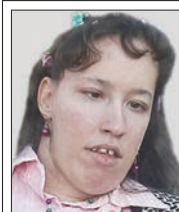
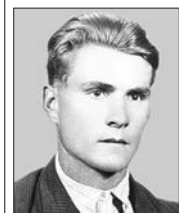
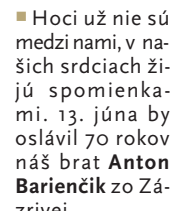

■ Čas plynie ako rieky prúd, kto ho mal rád, nemôže zabudnúť. Tak ako voda svojím tokom plynie, naša spomienka na neho nikdy nepomíne. Skromný a láskavý bol vo svojom živote a veľký vo svojej láske a добрote. Dňa 10. 6. 2017 si pripomínáme 3. výročie, čo nás predišiel do večnosti náš milovaný manžel, otec, starý a prastarý **Anton Adamus** z Lutíš. Vy, ktorí ste ho poznali, venujte mu spolu s nami tichú modlitbu. S láskou, úctou a nádejou na opätovné stretnutie nášho spomína manželka a deti s rodinami. (171095)

■ Hoci už nie sú medzi nami, v našich srdciach žijú spomienkami. 13. júna by oslávil 70 rokov náš brat **Anton Bariencič** zo Zázrivej.

V júli uplynie 44 rokov a v novembri 37 rokov, čo odišli do večnosti naši rodičia **Jozef a Terézia Bariencičkovci**. Odpočinutie večné daj im, Pane. S láskou na nich spomína a o modlitbu prosí celá rodina. (171157)

litbách každý deň na Lubku spomínajú rodičia, brat Martin s rodinou a všetci, čo ju mali radi. Nech odpočívajú v pokoji! (171136)

■ Dňa 16. 6. 2017 uplynie rok, čo duša našej dcéry **Lubice Černákovvej** z Kmeťova velebí Pána vo večnosti. 27 rokov bola pre nás darom. S láskou a vďakou v modlitbách každý deň na Lubku spomínajú rodičia, brat Martin s rodinou a všetci, čo ju mali radi. Nech odpočívajú v pokoji! (171136)

nieme 10. výročie odchodu do večnosti **Inocenta Forru zo Senca**. S láskou a vďakou naňho spomínajú manželka a dcéry s rodinami. (171049)

■ Odišiel potichučky, bez slov a bez rozlúčky. My ho však v srdciach stále máme, s láskou na neho spomínajme. Dňa 16. 6. 2017 si pri svätej omši pripomenieme 10. výročie odchodu do večnosti **Inocenta Forru zo Senca**. S láskou a vďakou naňho spomínajú manželka a dcéry s rodinami. (171049)

Odpočinutie večné daj mu, Pane! (171026)

■ Dňa 2. 6. 2017 sme si pripomenuli 1. výročie, čo nás vo veku 72 rokov náhle opustil náš drahý manžel, otec a starý otec **František Fiľo** z Heľpy. S úctou, láskou a vďakou na neho v modlitbách spomínajú manželka Mária, dcéry Janka a Lubka s rodinami. (171026)

ka Helena, deti a celá rodina. (171171)

■ Dňa 6. 6. 2017 sme si pripomenuli 10. výročie, čo nás opustil manžel, otec **Michal Pastva** zo Starej Bystrice. S láskou, vďakou a modlitbou si na neho spomína manželka Helena, deti a celá rodina. (171171)

ĎAKUJEME

■ Dňa 18. mája 2017 vo veku 92 rokov nás náhle, bez rozlúčky opustila naša milovaná mama, babička, prababička, sestra, teta, svatka, suseda a známa **Anna Krupková**, rodená Srncová, z Preselian. Ďakujeme všetkým prítomným, ktorí slovom či s kvetmi prišli zmierniť náš žiaľ. Ďakujeme duchovnému otcovi za svätú omšu a vykonanie pohrebných obradov. Nech naša mama odpočívajú v pokoji. S modlitbou, vďakou a láskou deti s rodinami. (171105)

KÚPA

■ STAROŽITNOSTI, POZOSTALOSTI... **SERIOZNOŠŤ, HOTOVOŠŤ**. Mobil: 0948 475 576. (170029)

■ Kúpim vozidlo Škoda 110 R, Garde alebo Rapid, aj bez papierov, nepojazdné. Mobil: 0904 527 918. (170686)

■ Kúpim Liturgiu hodín na posvätenie času – s posvätným čítaním (sú to 4 knihy). Mobil: 0908 986 740. (170806)

■ Odkúpime, oceníme staré veci z pozostalostí, hodiny, umelecké predmety, nábytok, porcelán, chalupárske veci. Tel.: 02/4445 0614, mobil: 0903 668 559. (170896)

PREDAJ

■ Máte problém schudnúť? Máme riešenie: www.reduxs.sk. Mobil: 0948 188 818. Zľava 5 %, ak zadáte do poznámky: KN. (170098)

■ Predám tatranský obklad 3E, zrubový profil, hranoly aj dlážkovicu na podlahy, „dyle“. Mobil: 0908 234 866. (170156)

■ Predám pasce na potkany a kuny. Pošlem na doberku. Mobil: 0902 108 016. (170927)

■ Plastové, drevené, drevohlíkové, hliníkové okná a okenice, zimné záhrady, dvere Salamander; výnimočná kvalita a cena. Ponúkame nové produkty: interiérové dvere, kuchynské linky, vstavané skrine, podlahy, schody a nábytok na mieru. Výhodné úvodné ceny a vysoká kvalita. Mobil: 0948 975 800, www.ddtrade.sk, e-mail: info@ddtrade.sk. (170662)

■ **STREŠNÉ KRYTINY** – plechové a klasické škridly. Predaj, montáž. Cenová ponuka je zdarma. Akcia na krytiny až – 50 %. Mobil: 0905 577 222, 0905 598 924, www.stresnekrytiny.sk, e-mail: stresnekrytiny@stresnekrytiny.sk. (170975)

■ Predám takmer nové pianíno Petrof. Mobil: 0944 733 188. (171012)

■ Veľkoplošné www.elektronicko-odpuzovace.sk hľadacov, vtákov od 6,99 €, PRO-SPEKT ZDARMA. Tel.: 041/5661 666. (171100)

ROZLIČNÉ

■ **Umelecká maľba kostolov**, oltárov, sôch, obrazov, pozlacovanie. Výroba nového liturgického zariadenia. Mobil: 0903 228 376, 0905 234 902, 0911 130 949, 0905 272 706, www.umar.sk. (170035)

■ **Maľovanie interiérov kostolov** a obnova fasád. Reštaurovanie oltárov, kazateľníc, sôch a obrazov. Pozlacovanie a postriebrovanie sakrálnych predmetov. Oprava a ladenie organov. **Zľava z ceny. Tel.: 035/6593 139, mobil: 0905 389 162, e-mail: reartoo7@gmail.com, www.reart.eu**. (170941)

■ Skenovanie 8 a 16 mm filmov v HD. Mobil: 0905 248 118, www.videogama.sk. (170005)

■ **VÝROBA KOSTOLNÝCH LAVÍC**. Mobil: 0948 856 956, www.kostolnelavice.sk. (170011)

■ Vyšívam košielky na krst. Mobil: 0902 717 517. (170028)

■ **Náter starších dverí, okien**. BA, tel.: 6596 7421, mobil: 0905 621 229. (170895)

DARČEKY

na prvé sväté prijímanie

NOVINKA

Angelo Comastri

Ja som s vami

V krásne ilustrovanej knižke približuje autor detským čitateľom tajomstvo Eucharistie. Pútavým spôsobom rozpráva príbehy z obdobia Ježišovho účinkovania, ako aj zo života rozličných svätcov. Knižka je výbornou pomôckou pri príprave na prvé sväté prijímanie a môže sa stať aj hodnotnou pamätnou knihou.

Viazaná, 70 strán, **13,40 €**; členovia SSV **11,39 €**

NOVINKA

Angelo Comastri

V Božom objatí

Autor vtiahne nenúteným spôsobom malých čitateľov do tajomstva sviatosti zmierenia prostredníctvom príbehov, ale aj modlitieb. Text opäť sprevádzajú nádherné ilustrácie a úvod do publikácie napísal pápež František.

Viazaná, 46 strán, **8,90 €**; členovia SSV **7,57 €**

Marion Thomasová

Biblia pre prvoprijímajúcich

Plnofarebná publikácia odкрýva detským čitateľom vo veku od 8 do 11 rokov 40 starozákonných a 34 novozákonných príbehov. Sprevádzajú ich pútavé ilustrácie.

Viazaná, 160 strán, **9,90 €**; členovia SSV **8,46 €**

Martina Jokelová-Ťuchová

Vitaj, Pane Ježišu**Pamiatka na prvé sväté prijímanie**

Denníček z dňa prvého svätého prijímania zachytí všetky dôležité udalosti, pocity, okamihy a želania najbližších. Vychádza v dvoch variantoch – pre chlapcov i dievčatá. Viazaná, 16 strán, **3 €**; členovia SSV **2,55 €**

Pamiatka na prvé sväté prijímanie

Pamätný list na deň prvého prijatia Eucharistie. Variant aj v maďarčine.

0,30 €; členovia SSV **0,26 €**

Publikácie si môžete zakúpiť v predajniach Spolku sv. Vojtecha alebo objednať na 033/5907718; objednavky@ssv.sk; www.ssv.sk

Predajne Spolku svätého Vojtecha: Banská Bystrica, Bardejov, Bratislava, Čadca, Košice, Malacky, Michalovce, Nitra, Partizánske, Prešov, Prievidza, Púchov, Rožňava, Ružomberok, Snina, Spišská Nová Ves, Šaštín, Topoľčany, Trenčín, Trnava, Tvrdošín, Žilina

30 | INZERCIA

ROZLIČNÉ

■ Ponúkame autodopravu a sťahovanie, odvoz a likvidáciu odpadu, vypratávanie nábytku. Mercedes Sprinter, dodávka, nosnosť do 1,3 tony, objem 14,3 m³. Slovensko aj zahraničie. Mobil: 0948 975 800, e-mail: info@ddtrade.sk. (170664)

■ Domov dôchodcov Senires, n. o., v Ružomberku, Likavka 10, v Dolnom Piale (okres Levice), Družstevná 187/12, a v Poprade, Scherfelova 16, ponúka voľné miesta pre dôchodcov. Zabezpečujeme 24-hodinovú starostlivosť, ubytovanie v 1- a 2-lôžkových izbách, apartmány pre manželské páry, stravovanie 5x denne. Viac info na: www.senires.com. Mobil: Ružomberok 0905 402 631, 0918 824 252, Dolný Píal 0919 071 301, Poprad 0918 303 533, 0917 937 463. (170894)

■ Týždenné pobyty pre seniorov so ŠTÁTNOU ÚČELOVOU DOTÁCIOU v hoteli ** SOREA Lubovňa v Lubovnianskych kúpeľoch od 119 €/osoba. Ubytovanie s plnou penziou, vstupom do bazény a relaxačnými procedúrami. Tel.: 052/4321 751 – 2, mobil: 0918 665 427, e-mail: lubovna@sorea.sk. (170928)

■ Ponúkam celodenné opatrovanie starších ľudí, potrebné ubytovanie, najradšej v rodinnom dome v Marianke, Záhorskej Bystrici, Devínskej Novej Vsi, Stupave, Borinke, Lamači. Mobil: 0910 370 910. (171010)

■ Ubytujem vo Vysokých Tatrách – Smokovci. Mobil: 0908 402 317. (171022)

■ Maľovanie bytov, murovanie, BA a okolie. Mobil: 0904 878 310. (171036)

■ Lacné ubytovanie, Nový Smokovec, pre 4 osoby, 10 €/osoba/noc. Mobil: 0905 842 696. (171037)

■ Rekonštrukcie striech kostolov a veží. Nové strechy. Vypracovanie projektovej dokumentácie. Mobil: 0905 437 209, e-mail: svestav@stonline.sk, www.svestav.sk. (170053)

■ Vyrábame oltárne plachty a liturgické odevy. PARTA, Záhradná 3A, 962 12 Detva, mobil: 0915 821 874, www.parta.sk. (170048)

STELLA MARIS cestovná kancelária
Priska Kapitánová
0905/267 868, 055/6253 358
stellamaris.ck@gmail.com
www.stellamaris.sk

FATIMA – Batalha – Nazaré – S. D. Compostela – Garabandal – Lurdy – La Salette – Košice LET/BUS
Termín: 4. 9. – 12. 9. 2017
Cena: 575 €

.....

Velehrad – Vranov u Brna – Turzovka
Termín: 24. 7. – 25. 7. 2017
Cena: 85 €

.....

Marizell – Marianka – Dechtice
Termín: 14. 8. – 15. 8. 2017
Cena: 105 €

AWER TOUR cestovná kancelária

ŠPECIALIZUJEME SA NA PŮTNICKÉ ZÁJAZDY VIAC AKO 25 ROKOV

SVÄTÁ ZEM „Za zdravím k Mŕtvemu moru“ 17. 7. – 31. 7. 2017 940 €	SVÄTÁ ZEM 9. 11. – 16. 11. 2017 590 €	FATIMA – S. D. COMPOSTELA – BRAGA 21. 10. – 25. 10. 2017 690 €
SVÄTÁ ZEM „Za zdravím k Mŕtvemu moru“ 29. 8. – 5. 9. 2017 670 €	SICÍLIA – RÍM Sprevádza PaedDr. Michal Pitoniak 28. 6. – 7. 7. 2017 590 €	LURDY „V Márinej škole“ Sprevádza Mons. ThLic. Marián Gavenda, PhD. 21. 9. – 24. 9. 2017 490 €
SVÄTÁ ZEM 11. 9. – 18. 9. 2017 670 €	RÍM 25. 9. – 28. 9. 2017 490 €	LURDY – FATIMA 3. 10. – 10. 10. 2017 690 €
SVÄTÁ ZEM 25. 9. – 2. 10. 2017 670 €	MEXIKO – ACAPULCO 17. 11. – 27. 11. 2017 1690 €	LURDY – BARCELONA – TOULOUSE 23. 10. – 27. 10. 2017 520 €
SVÄTÁ ZEM – PETRA 2. 10. – 9. 10. 2017 700 €	FATIMA – S. D. COMPOSTELA – BRAGA 17. 9. – 21. 9. 2017 690 €	MEDŽUGORIE 18. 6. – 24. 6. 2017 220 €
SVÄTÁ ZEM 5. 11. – 9. 11. 2017 490 €	FATIMA – S. D. COMPOSTELA – BRAGA 29. 9. – 3. 10. 2017 690 €	ORIGINAL JE IBA JEDEN!

UVÁDZACIE CENY ZÁJAZDOV SÚ KONEČNÉ.

www.awertour.sk
Radlinského 28, 81107 Bratislava
Dominikánske námestie 13, 04010 Košice

+421 911 285 240 / 911 226 045
02 / 52 492 922

ck@awertour.sk
www.facebook.com/awertour

■ Hľadáme pre našu mamičku platenú opatrovatelku na 4 dni v týždni (podľa dohody). Nie je potrebné, aby bola zdravotníčka, ide skôr o vykonanie rannej hygieny, pomoc pri jedení, prezliekaní... Podrobnejšie informácie osobne. BA-Rusovce. Mobil: 0903 133 976. (171165)

■ Lacno ubytujem vo Vysokých Tatrách. Tel.: 052/7752 421, mobil: 0907 288 723. (170076)

■ Opatrovanie v nemeckých rodinách. Základná nemčina nutná. Mobil: 0944 343 482, e-mail: procura24@gmail.com. (171114)

■ Údržba a servis plastových okien, žalúzie, sietky. BA a okolie. Mobil: 0948 975 800, e-mail: info@ddtrade.sk. (170663)

Chcete rýchlo, bezpečne predať, prenajať byt, dom? Využite kompletné služby kresťanského realitného makléra. BA, okolie, mobil: 0948 975 800, e-mail: peter.dobias@remax-slovakia.sk.

■ LETNÁ dovolenka v Kováčovej, 5 dní za 129 €. Mobil: 0903 263 451. (171063)

ZOZNÁMENIA

■ 59/173/BA s usporiadaným životom, bez záväzkov, hľadá partnerku na ďalší spoločný život. Značka: Spolu. (171137)

■ Veriaci vdovec nad 70 rokov, vysoký 168 cm, nefajčiar, nealkoholik, so záujmom o záhradku, hudbu, tanec, sa rád zoznami s veriacou katolíčkou do 74 rokov, s podobnými záujmami, z lokality NM, TN, PB, ZA a okolia. Značka: Považie. (171052)

■ Hľadám veriacu ženu do 30 rokov, z okolia Nových Zámok, čiastočne invalidnú, môže byť aj slobodná mamička. Mobil: 0940 113 651. (171113)

PREŠOV/KOŠICE – blízke okolie. Už 7-my rok pomáhám ľuďom predať, alebo kúpiť nehnuteľnosť. Ak budete chcieť, pomôžem aj Vám spoľahlivo, rýchlo a hlavne bezpečne. **KING REAL – martin. cuha@kingreal.sk/tel. 0915 077 726.**

Inzerujte v **Katolíckych novinách**
riadková – 02/43630061
plošná – 02/43630113

Metalmat

- MEDENÉ PLECHY A ZVITKY
- MEDENÉ KLINCE - ZÁVITOVÉ
- NEREZOVÉ SPONY
- PEVNÉ A POHYBLIVÉ
- STREŠNÉ FÓLIE
- MEDENÉ A NEREZOVÉ
RÚRKOVÉ SNEHOLAPY

www.metalmat.sk
obchod@metalmat.sk
tel.č.: +421 915 772 173

KovoSchmidt

> **Vyhrievanie kostolných lavíc**

> **Elektrifikácia zvonov**

> **Vežové hodiny**

www.kovoschmidt.sk
0905 892 140

CK AWERTRAVEL, s.r.o.,
Hviezdoslavova 1469/61, 905 01 Senica, www.awertravel.sk

SVÄTÁ ZEM 15. 9. – 22. 9. 2017 21. 10. – 29. 10. 2017 21. 11. – 28. 11. 2017	Cena: 545 € Cena: 599 € Cena: 545 €	100. JUBILEUM FATIMA – Lisabon – Santarém – Avila – Santiago de Compostela – Porto (lietadlo) 16. 9. – 23. 9. 2017 Cena: 609 €
SVÄTÁ ZEM – ODLET KOŠICE 9. 10. – 16. 10. 2017	Cena: 590 €	100. JUBILEUM FATIMA – La Salette – Lurdy – Garabandal – Santiago de Compostela Lux bus – lietadlo 19. 9. – 26. 9. 2017 26. 9. – 3. 10. 2017
SVÄTÁ ZEM / JORDÁNSKO – IZRAEL 16. 10. – 27. 10. 2017	750 € + 260 \$	Cena: 554 € Cena: 574 €
SVÄTÁ ZEM / EGYPT – VRCH SINAJ 26. 9. – 7. 10. 2017	Cena: 690 € + 150 \$	RÍM s pápežom Františkom 5. 11. – 9. 11. 2017 12. 11. – 16. 11. 2017
		Cena: 175 € Cena: 175 €

Bližšie informácie: tel.: 034/651 3896, fax: 034/651 2995
e-mail: awertravel@awertravel.sk

Za jazykovú úpravu plošných inzerátov zodpovedá inzerent.

Ing. Štefánia Gazdová
CK Tar-Tour

Medžugorie a 4 dni pobyt
v hoteli pri mori

24. 7. – 2. 8. 2017 380 €

Páter Pio a pútnické Taliansko:

Loreto, Panna Mária Pompejská,
sv. Anton, sv. Mikuláš, sv. Filoména

24. 9. – 1. 10. 2017 395 €

Szombathely – rodisko sv. Martina

22. 7. 2017 a 23. 9. 2017 20 €

Florencia – Siena – Rím a 3 dni pobyt
v hoteli pri mori

29. 7. – 6. 8. 2017 395 €

Čihošťský zázrak (otec Toufar)

17. 6. 2017 28 €

Plavecký Štvrtok 330, 90068

www.cktartour.sk

cktartour@gmail.com

0905 429 045, 0908 069 643

Ing. Vladimír Libiak – finančný sprostredkovateľ. Peniaze majú byť požehnaním a majú pracovať pre Božie kráľovstvo. Vyberám produkty a radím tak, aby boli pre klienta požehnaním. Kontakty: 0911 043 138, www.lionfinance.sk.

PRISPELI NA SSV

Miestne skupiny:

MS 1554 Stránske, 15 €; MS 1703 Trenčín, 180 €; MS 1837 Žakarovce, 10 €; MS 125 Brhlovce, 22 €; MS 644 Kňazka, 29 €; MS 28 Badín, 40 €; MS 1530 Spišské Hanušovce, 25 €; MS 1545 Stará Lubovňa, 10 €; MS 1928 Veľké Zálužie, 30 €; MS 137 Budkovce, 10 €; MS 1731 Trstín, 47 €; MS 1543 Stará Kremnička, 60 €; MS 349 Gbelany, 20 €; MS 476 Hrčel, 15 €; MS 1260 Popudinské Močidlany, 40 €; MS 1701 Trenčín-Istebník, 10 €; MS 1547 Stará Voda, 25 €; MS Orechová, 25 €; Ružencové bratstvo, Hermanovce, 50 €; MS 2580 Košice,

20 €; MS 1433 Senec, 30 €; MS 1789 Zalužice, 30 €; MS 1421 Sečovská Polianka, 10 €; Ružencový spolok, Skároš, 50 €; MS 1197 Piešťany, 52 €; MS 1302 Prietržka, 21 €; MS 951 Michalok, 30 €; MS 1098 Malé Vozokany, 35 €; MS 1451 Skalité, 45 €; MS 1101 Novotý, 14 €; MS 130 Čeláre-Kirt', 20 €; MS 668 Koniarovce, 48 €; MS 708 Kovarce, 40 €; MS 1798 Velušovce, 50 €; MS 1432 Kechnec, 13 €; MS 34 Bánovce nad Bebravou, 41,50 €; MS 236 Divín, 15 €; MS 1924 Veľké Uherce, 111 €; MS 847 Lokca, 22 €; MS 259 Dolná Mariková, 30 €; MS 770 Ladomerská Vieska, 76 €; MS 436 Horné Trhovište, 20 €; MS 301 Drienov, 139 €; MS 1849 Žemberovce, 10 €; MS 1636 Štrba, 20 €; MS 1135 Oravská

Polhora, 20 €; MS 154 Bzenov, 30 €; MS 1097 Červený Hrádok, 24 €; MS 1688 Trenčianska Turná, 35 €; MS 526 Chrabrany, 15 €; MS 1580 Sverepec, 25 €; MS 767 Lakovce, 20 €; MS 752 Jacovce, 10 €; MS 1516 Sobrance, 45 €; MS 78 Biňovce, 24 €; MS 1861 Teplička nad Váhom, 62 €; MS 308 Dubová pri Modre, 58 €; MS 1692 Trenčianske Stankovce, 71 €; MS 107 Branovo, 15 €; MS Žilina-Zástranie, 15 €; MS 131 Brusno, 10 €; MS 23 Báb, 25 €; MS 761 Kysucké Nové Mesto, 11 €; MS 777 Lazany pri Prievidzi, 32 €; MS 633 Klin, 44 €; MS 200 Čerhov, 20 €; MS 1049 Nižná Myšľa, 25 €; Krasňany pri Varíne, 60 €; MS 1008 Nálepkovo, 30 €.

PRISPIEVATELOM ĎAKUJEME

Čierna red'kev odstráni škodliviny z tela a navyše prospieva pečeni a žlčníku

Čierna red'kev odstráni škodliviny z tela, a navyše prospieva pečeni a žlčníku. Osvedčeným pomocníkom očisty tela je štava z čiernej red'kovky. Ocenia ju hlavne pacienti trpiaci poruchami činnosti pečene a žlčníka, výskytom žľočových kameňov, zápchou, plynatosťou či pocitom ťažkosti po jedle. Na dosiahnutie maximálneho účinku musí byť štava 100% prírodná. Kvalitnú štavu z ekologicky pestovanej čiernej

red'kovky možno voľne zakúpiť v lekárnach pod názvom RABANON Bio. Pri zmene ročného obdobia, nezdravom stravovaní či nadmernom požívaní alkoholu zbaví 20-denná kúra telo toxínov a obnoví harmonickú funkciu a vitalitu organizmu. Informácie a zásielková služba na tel: +420 318 586 061, email: info@tarapharm.cz alebo na www.tarapharm.cz

PONÚKAME:

- elektrifikácia zvonov
- výroba vežových hodín
- odlievanie zvonov
- zváranie zvonov
- ozvučenie chrámov
- číselníky piesní
- textové LED tabule
- elektroakustické zvony
- elektrické lavicové kúrenie
- revízia a servis pohonu zvonov
- osvetlenie chrámov LED reflektormi

Kontakt: Ing. Patrik Ivák, tel. 0905 518 786

Ing. Bystrík Ivák, tel. 0905 941 321 www.ivakzvony.sk

PRIPRAVUJEME

Služiť Bohu
i v bežnom živote

Miništranti sú pravé bohatstvo nášho národa

Kresťania žijú
aj v krajine
vychádzajúceho slnka

Japonsko dnes patrí
medzi najsekulárnejšie
krajiny na svete

K národopisu
ma priviedol
svojrzázny kaplán

Keramikár
Ignác Bizmayer
oslávil 95 rokov

Katolícke noviny vychádzajú každý utorok s dátumom nasledujúcej nedele. Redakcia si vyhradzuje právo na výber príspevkov a fotografií; právo krátiť a redakčne upravovať príspevky bez konzultácie s autorom a právo príspevok neuverejniť. Neobjednané rukopisy nevraciam.

Šéfredaktor: Igor Hanko

Sekretariát: tel. 02/59306911, fax: 02/59306955

Vedúca vydania:

Zuzana Artimová, tel. 02/59306913

Redaktori:

Marianna Bublavá, tel. 02/59306946

Ján Lauko, tel. 02/59306924

Miroslav Pastorek, tel. 02/59306921

Anna Pospíšilová, tel. 02/59306929

Natália Šepitková, tel. 02/59306914

Jazyková redakcia: tel. 02/59306928

Adresa redakcie na osobný kontakt:

Kapitulska ul. 5, Bratislava,

na poštové zásielky:

Redakcia Katolícke noviny, P. O. Box 276,

810 00 Bratislava 1,

e-mail: posta@katolickenoviny.sk,

zdomova@katolickenoviny.sk,

zosveta@katolickenoviny.sk,

listaren@katolickenoviny.sk,

oznamy@katolickenoviny.sk,

mladym@katolickenoviny.sk,

detom@katolickenoviny.sk,

misie@katolickenoviny.sk.

Webová stránka: www.katolickenoviny.sk

Distribúcia, marketing, inzercia:

Adresa na poštové zásielky: P. O. Box 276,

810 00 Bratislava 1

Adresa distribúcie na osobný kontakt:

Kapitulska ul. 5, Bratislava

Objednávky: tel.: 02/43642194,

e-mail: distribucia@katolickenoviny.sk

Adresa inzercie na osobný kontakt:

Kapitulska ul. 5, Bratislava (9.00 – 16.00)

Plôšna inzercia: tel.: 02/43630113,

e-mail: plosna@katolickenoviny.sk

Riadková inzercia: tel.: 02/43630061,

e-mail: riadkova@katolickenoviny.sk

Marketing: tel.: 02/43630114,

e-mail: marketing@katolickenoviny.sk

Pre novinové stánky Mediaprint-Kapa, a. s.

Člen ABC SR, titul prešiel auditom predaného

nákladu, výsledky sú zverejnené na

www.abcsr.sk.

Vydavateľ: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech,

spol. s r. o., Radlinského 5, 917 01 Trnava.

ICO: 31434541. ISSN: 0139-8512. Evidenčné

číslo: EV 116/08

Cirkevné schválenie: Arcibiskupský úrad

Trnava, 21. 2. 1992 pod č. 674/92

Tlač: Slovenská Grafia, a. s.

Cena 0,50 €

OBJEDNÁVKA Katolícke noviny – DARČEK NA CELÝ ROK

Ročné predplatné 22,10 € je už s 15-percentnou zľavou (3,90 €)

Katolícke noviny posielajte na adresu:

Meno a priezvisko:

Ulica, č. domu:

PSC, obec:

Poukážku na predplatné pošlite na adresu:

Meno a priezvisko:

Ulica, č. domu:

PSC, obec:

Telefón: E-mail:

Podpis:

Objednávky posielajte na adresu: Katolícke noviny, Distribúcia, P. O. BOX 276, 810 00 Bratislava 1, alebo nahláste telefonicky na 02/43 64 21 94, e-mailom: distribucia@katolickenoviny.sk. Po priradení variabilného symbolu môžete platiť aj cez internetbanking. Po uplynutí predplatenej doby sa objednávka automaticky obnovuje.

Najrýchlejšie si objednáte KN na www.katolickenoviny.sk.

V Ekvádore pôsobia na miestach kričiacich bolesťou

Ekvádor nie je len krajina s najvyššie položeným hlavným mestom sveta s 2,7 milióna obyvateľov, krásnymi plážami, ktoré prelínajú zelené kopce, doliny a rybárske dediny. Aj táto krajina má svojich chudobných, miesta postihnuté ničivým zemetrasením a misie, ktoré tam rozvíja Hospitálska rehoľa sv. Jána z Boha – milosrdní bratia.

ANDREA ELIÁŠOVÁ

Istý cestovateľ na internete napísal: „Aj keď som v Quite strávil päť dní, doteraz si nie som istý, kde sa mesto začínalo a kde končilo.“ Nuž, *Ekvádor* – rovník, ako pomyselná čiara rozdeľujúca Zem na severnú a južnú pologuľu, je základ, od ktorého odvodzujú názov krajiny. A rovník je tam len pár kilometrov od samotného hlavného mesta. Práve v ňom rozvíjajú milosrdní bratia so svojimi spolupracovníkmi osobitné misie. Ako je známe, rehoľa každý rok podporuje konkrétny misijný projekt. V tomto roku sa snaží upriamiť celosvetovú pozornosť na pomoc Centru pre ľudí bez domova, sociálne znevýhodnených ľudí a imigrantov v ekvádorskom hlavnom meste Quite. Útulok pre ľudí bez prístrešia *Albergue San Juan de Dios* sa nachádza v štvrti El Tejar. Vznikol v roku 1987, aby slúžil ľuďom, ktorí stratili kontakt a pomoc vlastných rodín; aj ľuďom na ulici, obyvateľom žijúcim v podchodoch mesta Quito. Po desiatich rokoch činnosti bolo centrum natoľko zaplnené klientmi, že milosrdní bratia začali s výstavbou väčšieho domu. Stavbu dokončili v roku 2002; s financovaním im pomohla španielska nezisková organizácia Juan Ciudad ONGD.

Hendikepovaní, žobráci, ľudia bez rodín

Milosrdní bratia poskytujú v centre počas dňa raňajky a večere, ale aj ubytovanie, pracovnú terapiu, rehabilitáciu a ošetrovanie pre približne tristo ľudí denne a asi 250 klientom sú k dispozícii aj v noci. Ide najmä o starších ľudí, často mentálne hendikepovaných, ktorí stratili akékoľvek väzby s príbuznými a zostali osamotení. Niektorí klienti tam prichádzajú ako žobráci z ulice, ďalší prúdia do Quite z viacerých regiónov krajiny alebo zo susedných štátov, kde zúria nepokoje a konflikty. Jestvujú aj prípady celých rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc. Práve preto

Pohostinnosť je jednou z chariziem rehole milosrdných bratov. Ich centrum pre ľudí bez domova v ekvádorskom Quite pomáha klientom rôznych vekových kategórií, ktorých postrelol neľahký osud.

sa milosrdní bratia rozhodli posilniť pôsobenie centra a v záujme zvyšovania kvality jeho služieb rehoľa vyžvala na celosvetovú podporu tohto misijného projektu.

Čím sa líši spomínané centrum *Albergue San Juan de Dios* od iných, podobných zariadení? Ponúka osobný prístup, pričom rešpektuje dôstojnosť každého človeka, ktorý tam prichádza, bez ohľadu na náboženské vyznanie, rasu, sociálne postavenie. Milosrdní bratia v Quite uvítajú akúkoľvek pomoc: modlitbovú i finančnú, aby mohli služby centra nielen zachovať, ale ďalej rozvíjať. Chcú totiž rozšíriť a vytvoriť nové ubytovacie kapacity, zmodernizovať súčasný areál, vymalovať, zakúpiť nové pomôcky na rehabilitačné aktivity a vytvoriť spoločenské miestnosti slúžiace na sociálnu integráciu klientov.

Pohostinnosť ako liek na bolesť
Za zmienku stojí, že spolupracovníci centra pomáhajú aj obetiam

ničivého zemetrasenia, ktoré postihlo Ekvádor v apríli 2016 najprv s magnitúdou 7,8; a potom ďalšie s magnitúdou 6,0. Stovky ľudí vtedy zomreli. Epicentrum bolo najbližšie k oblasti medzi Cojimies a Pedernales (provincia Manabí), kde obyvatelia trpeli nedostatkom potravín a ďalších zdrojov. Zemetrasenie zasiahlo vyše 280 škôl. Miesta plné života sa odrazu zmenili na región bolesti. Ekvádorská vláda dokonca vyhlásila výnimočný stav s varovaním v šiestich provinciách. Postihnutá oblasť je pritom turistickou destináciou.

Ničivosť zemetrasenia dokumentujú aj štatistiky: takmer šesťsto obetí na životoch, vyše sedemtisíc zranených, 155 nezvestných, vyše tisíc zničených budov a 829 poškodených. V provincii Manabí zostalo 5 z 19 nemocníc bez pitnej vody a elektriny a ďalších päť nemalo prístup k elektrickej energii. Mnohé cesty v krajine boli poškodené.

V tejto situácii sa rozhodli byť nablízku postihnutým rodinám aj spolupracovníci milosrdných bratov. Sformoval sa tím „poslov milosrdenstva“, ktorý v teréne rozdával lekárníčky, poskytoval útechu, duchovnú a fyzickú pomoc. Do oblasti ekvádorskej vysočiny dopravili potraviny, lieky, oblečenie i hračky pre deti. Misijní spolupracovníci, dobrovoľníci a bratia zo spoločenstva noviciátu boli schopní slúžiť 93 ľuďom s telesným, sluchovým, zrakovým a mentálnym postihnutím. Pamätali aj na špeciálne potreby ľudí žijúcich v extrémnej chudobe. Rozhodli sa vnášať ducha pohostinnosti na miesta kričiace bolesťou rôzneho druhu. Napokon pohostinnosť prejavená aj vo vlúdnom vzťahu k blízkym je jednou z chariziem rehole. O misijnom projekte rehole milosrdných bratov sa viac informácií dozviete na internetovej stránke: www.alberguesanjuanededios.ec.